

Rada
Európskej únie

V Bruseli 4. novembra 2022
(OR. en)

14348/22
ADD 1

FRONT 409
COMIX 513

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	31. októbra 2022
Komu:	pani Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	C(2022) 7591 final
Predmet:	PRÍLOHA k odporúčeniu Komisie, ktorým sa stanovuje spoločná „Praktická príručka pre príslušníkov pohraničnej stráže (Schengenská príručka)“, ktorú majú používať príslušné orgány členských štátov pri vykonávaní hraničnej kontroly osôb, a ktorým sa nahrádza odporúčanie C(2019) 7131 final

---

Delegáciám v prílohe zasielame dokument C(2022) 7591 final.

Príloha: C(2022) 7591 final

V Bruseli 28. 10. 2022
C(2022) 7591 final

ANNEX

PRÍLOHA

k

odporúčaniu Komisie,

ktorým sa stanovuje spoločná „Praktická príručka pre príslušníkov pohraničnej stráže (Schengenská príručka)“, ktorú majú používať príslušné orgány členských štátov pri vykonávaní hraničnej kontroly osôb, a ktorým sa nahrádza odporúčanie C(2019) 7131 final

PRÍLOHA

Praktická príručka pre príslušníkov pohraničnej stráže

PRVÁ ČASŤ – VYMEDZENIE POJMOV.....	5
DRUHÁ ČASŤ – HRANIČNÉ KONTROLY.....	14
ODDIEL I: Postupy pri hraničných kontrolách.....	14
1. Kontroly na hraničných priechodoch.....	14
2. Kontroly osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie.....	19
3. Kontroly štátnych príslušníkov tretích krajín pri vstupe.....	28
4. Vyhľadávanie v Schengenskom informačnom systéme (SIS) a v databáze odcudzených a stratených cestovných dokladov (SLTD).....	43
5. Osobitné pravidlá pre kontroly určitých kategórií osôb.....	54
5.1. Hlavy štátov.....	54
5.2. Piloti lietadiel.....	54
5.3. Námorník.....	55
5.4. Držitelia diplomatických, úradných alebo služobných pasov a členovia medzinárodných organizácií.....	56
5.5. Obyvatelia pohraničných oblastí, ktorí využívajú režim malého pohraničného styku.....	58
5.6. Maloleté osoby.....	59
5.7. Žiaci z tretích krajín, ktorí majú pobyt v členskom štáte EÚ alebo v tretej krajine, ktorá nepodlieha vízovej povinnosti.....	61
5.8. Cezhraniční pracovníci.....	63
5.9. Turisti ADS.....	64
5.10. Záchranne služby, polícia, hasičské zbory a pohraničná stráž.....	64
5.11. Pracovníci na otvorenom mori.....	65
5.12. Zamestnanci presunutí v rámci podniku.....	65
5.13. Výskumní pracovníci a ich rodinní príslušníci.....	67
5.14. Študenti.....	71
5.15. Oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení.....	73
6. Označovanie cestovných dokladov odtlačkom pečiatky.....	73
7. Zmiernenie kontrol.....	78
8. Odopretie vstupu.....	80
9. Víza, o ktorých udelenie bolo požiadané na hraniciach, a to aj v prípade námorníkov na ceste, a zamietnutie žiadosti o ich udelenie.....	91
10. Zrušenie a odvolanie víz.....	92

11.	Osobitné tranzitné režimy	92
12.	Žiadatelia o azyl/žiadatelia o medzinárodnú ochranu	94
13.	Zaznamenávanie informácií na hranici	97
14.	Spolupráca s inými orgánmi	98
15.	Označovanie falošných dokladov	98
16.	Overovanie pravosti údajov uložených v biometrických pasoch	99
17.	Platnosť záznamov o deťoch v cestovných pasoch rodičov	99
	ODDIEL II: Pozemné hranice	100
1.	Kontroly v rámci cestnej dopravy	100
2.	Kontroly železničnej dopravy	103
3.	Malý pohraničný styk	105
	ODDIEL III: Vzdušné hranice	107
1.	Kontroly na letiskách	107
2.	Kontroly na malých letiskách	112
3.	Kontroly osôb na súkromných letoch	113
	ODDIEL IV: Námorné hranice	114
1.	Všeobecné kontrolné postupy v námornej doprave	114
2.	Kontroly výletných lodí	115
3.	Kontroly pri plavbách na rekreačných plavidlách	120
4.	Kontroly pobrežného rybolovu	122
5.	Kontroly trajektových spojení	122
6.	Spojenia nákladnou loďou medzi prístavmi, ktoré sa nachádzajú na území priestoru bez kontrol vnútorných hraníc	124
	ODDIEL V: Kontroly lodnej dopravy vo vnútrozemí	125
1.	Lodná doprava vo vnútrozemí	125
	TRETIA ČASŤ: HRANIČNÝ DOZOR	126
1.	Účel dozoru	126
2.	Metódy dozoru	126
	ŠTVRTÁ ČASŤ: ZOZNAM PRÍSLUŠNÝCH PRÁVNÝCH NÁSTROJOV	128
	DODATOK A	128
	Postup oznamovania	133
	DODATOK B	135
	Posúdenie rizika	135
	<u>ZOZNAM PRÍLOH K PRAKTICKEJ PRÍRUČKE PRE PRÍSLUŠNÍKOV</u>	
	<u>POHRANIČNEJ STRÁŽE</u>	135

PREDSLOV

Hlavným cieľom schengenskej spolupráce je vytvoriť priestor bez kontrol vnútorných hraníc¹. To si vyžaduje účinné kontroly na vonkajších hraniciach², ako aj uplatňovanie príslušných sprievodných opatrení v oblastiach, ako je policajná a justičná spolupráca a vízová politika. Ustanovenia o kontrole vonkajších hraníc sa však v dvoch prípadoch uplatňujú aj na vnútorných hraniciach. V prvom prípade ide o situáciu, keď postup rušenia kontrol vnútorných hraníc nebol na týchto vnútorných hraniciach ešte dokončený³. Kontroly hraníc na takýchto hraniciach sa musia vykonávať v súlade s ustanoveniami hlavy II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399⁴ (ďalej len „Kódex schengenských hraníc“). V druhom prípade ide o situáciu, keď schengenský štát, ktorý uplatňuje schengenské *acquis*⁵ v plnom rozsahu, dočasne obnoví kontroly na vnútorných hraniciach. V takomto prípade sa *mutatis mutandis* uplatňujú príslušné ustanovenia hlavy II, keďže vnútorné hranice sa nestávajú vonkajšími hranicami⁶.

Cieľom tejto Praktickej príručky pre príslušníkov pohraničnej stráže je stanoviť usmernenia, najlepšie postupy a odporúčania v súvislosti s výkonom povinností príslušníkov pohraničnej stráže v schengenských štátoch. Táto príručka má pre príslušníkov pohraničnej stráže slúžiť aj ako používateľská príručka v prípade opatrení a rozhodnutí, ktoré sa majú prijať pozdĺž hraníc, na ktorých sa uplatňujú ustanovenia o vonkajších hraniciach. Obsahovou náplňou tejto príručky je predovšetkým kontrola osôb na hraniciach, pričom vychádza z nástrojov Únie upravujúcich prekračovanie hraníc (najmä z Kódexu schengenských hraníc), vydávanie víz, právo na voľný pohyb podľa práva Únie a žiadanie o azyl. Zoznam právnych aktov upravujúcich oblasti, na ktoré sa vzťahuje táto príručka, je uvedený v časti IV.

---

¹ Vnútorné hranice v zmysle vymedzenia pojmu v článku 2 bode 1 Kódexu schengenských hraníc.

² Vonkajšie hranice v zmysle vymedzenia pojmu v článku 2 bode 2 Kódexu schengenských hraníc.

³ Článok 3 ods. 2 Aktu o pristúpení z roku 2003 (Cyprus), článok 4 ods. 2 Aktu o pristúpení z roku 2005 (Bulharsko a Rumunsko) a článok 4 ods. 2 Aktu o pristúpení z roku 2012 (Chorvátsko).

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016, s. 1).

⁵ Článok 32 Kódexu schengenských hraníc.

⁶ Pozri najmä Správu Komisie Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní hlavy III (Vnútorné hranice) nariadenia (ES) č. 562/2006, ktorým sa ustanovuje kódex Spoločenstva o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (kódex schengenských hraníc) [KOM(2010) 554 v konečnom znení]. Komisia vo svojom návrhu zmeny Kódexu schengenských hraníc [COM(2021) 891 final] navrhla pre členské štáty povinnosť stanoviť opatrenia na zmiernenie vplyvov vyplývajúcich z obnovenia kontroly hraníc na vnútorných hraniciach. Ďalšie usmernenia o takýchto zmierňujúcich opatreniach sa vypracujú po prijatí tohto návrhu.

Ak sa v tejto príručke odkazuje na iné druhy kontrol, ktoré sa môžu vykonávať alebo by mali byť vykonávané na hranici (napríklad colné, fytošnitárne alebo zdravotné kontroly), na takéto druhy kontrol sa budú uplatňovať príslušné právne predpisy Únie a príslušné vnútroštátne právne predpisy. Schengenské štáty by mali v každom prípade vždy zabezpečiť úzku spoluprácu medzi jednotlivými orgánmi vykonávajúcimi kontroly na hraniciach, ako aj s orgánmi vykonávajúcimi kontroly na území.

Táto príručka nie je určená na to, aby ukladala akékoľvek právne záväzné povinnosti schengenským štátom alebo zavádzala nové práva a povinnosti pre príslušníkov pohraničnej stráže či pre akékoľvek iné osoby, ktorých by sa mohla týkať. Právne záväzné účinky majú jedine právne akty, na ktorých je táto príručka založená alebo na ktoré sa v nej odkazuje, a jedine na ne sa možno odvolať na vnútroštátnom súde.

PRVÁ ČASŤ – VYMEDZENIE POJMOV

1. **„SCHENGENSKÉ ŠTÁTY“ (členské štáty EÚ vykonávajúce schengenské *acquis* týkajúce sa vonkajších hraníc, ako aj krajiny pridružené k schengenskému priestoru):**

1. Belgicko	11. <i>Island</i>	21. <i>Nórsko</i>
2. Bulharsko	12. Taliansko	22. Rakúsko
3. Česká republika	13. Cyprus	23. Poľsko
4. Dánsko	14. Lotyšsko	24. Portugalsko
5. Nemecko	15. <i>Lichtenštajnsko</i>	25. Rumunsko
6. Estónsko	16. Litva	26. Slovinsko
7. Grécko	17. Luxembursko	27. Slovensko
8. Španielsko	18. Maďarsko	28. Fínsko
9. Francúzsko	19. Malta	29. Švédsko
10. Chorvátsko	20. Holandsko	30. <i>Švajčiarsko</i>

Írsku bolo povolené uplatňovať niektoré časti schengenského *acquis*, ale v obmedzenom počte oblastí (policajná a justičná spolupráca v trestných veciach), ktoré nezahŕňajú kontrolu vonkajších hraníc. Keďže táto príručka sa venuje problematike hraníc a je určená príslušníkom pohraničnej stráže, Írsko nie je na účely tejto príručky zahrnuté do pojmu „schengenské štáty“, ktorý sa v nej používa.

2. „ČLENSKÉ ŠTÁTY EÚ“:

1. Belgicko	10. Francúzsko	19. Holandsko
2. Bulharsko	11. Chorvátsko	20. Rakúsko
3. Česká republika	12. Taliansko	21. Poľsko
4. Dánsko	13. Cyprus	22. Portugalsko
5. Nemecko	14. Lotyšsko	23. Rumunsko
6. Estónsko	15. Litva	24. Slovinsko
7. Írsko	16. Luxembursko	25. Slovensko
8. Grécko	17. Maďarsko	26. Fínsko
9. Španielsko	18. Malta	27. Švédsko

3. **OSOBITNÁ SITUÁCIA SCHEGENSKÝCH ŠTÁTOV, KTORÉ ZATIAĽ NEUPLATŇUJÚ SCHEGENSKÉ ACQUIS V PLNOM ROZSAHU**

Bulharsko, Cyprus, Chorvátsko a Rumunsko zatiaľ neuplatňujú schengenské *acquis* v plnom rozsahu a kontroly na ich hraniciach s ostatnými schengenskými štátmi sa ešte nezrušili⁷.

Na všetkých svojich hraniciach uplatňujú pravidlá hlavy II Kódexu schengenských hraníc.

Uplatňujú sa tieto osobitné pravidlá:

– kontroly na ich hraniciach (napríklad, pokiaľ ide o dĺžku pobytu, vízum, povolenie na pobyt, úroveň finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom) sa vykonávajú vo vzťahu k ich vlastnému územiu,

---

⁷ Rada zaslala Európskemu parlamentu 26. júna 2022 návrh rozhodnutia Rady o úplnom uplatňovaní ustanovení schengenského *acquis* v Chorvátskej republike s cieľom získať jeho stanovisko (dokument Rady 10624/22).

- ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009⁸ (ďalej len „vízový kódex“) sa nevzťahujú na Bulharsko, Cyprus, Chorvátsko a Rumunsko. Odkaz na schengenské vízum preto nezahŕňa vízum vydané niektorým z týchto štyroch schengenských štátov,
- ustanovenia o vízovom informačnom systéme (VIS) sa vzťahujú na Bulharsko a Rumunsko od 25. júla 2021 na základe rozhodnutia Rady (EÚ) 2017/1908⁹ a s obmedzeniami uvedenými v uvedenom rozhodnutí (prístup len na čítanie),
- ustanovenia o Schengenskom informačnom systéme (SIS) sa nevzťahujú na Cyprus; v plnom rozsahu sa uplatňujú na Bulharsko a Rumunsko v súlade s rozhodnutiami Rady 2010/365/EÚ¹⁰ a (EÚ) 2018/934¹¹; čiastočne sa uplatňujú na Chorvátsko v súlade s rozhodnutím Rady (EÚ) 2017/733¹²,
- schengenské štáty, ktoré zatiaľ neuplatňujú schengenské *acquis* v plnom rozsahu, môžu jednostranne uznať určité doklady za rovnocenné so svojimi vnútroštátnymi vízami na účely tranzitu cez ich územie alebo zamýšľaného krátkodobého pobytu na ich území na základe rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 565/2014/EÚ¹³.

Odkazy na „schengenské štáty, ktoré uplatňujú schengenské *acquis* v plnom rozsahu,“ alebo na „priestor bez kontrol vnútorných hraníc“ sa netýkajú Bulharska, Cypru, Chorvátska a Rumunska.

4. „Krajiny EHP“: Nórsko (NO), Island (IS) a Lichtenštajnsko (LI).

⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex) (Ú. v. EÚ L 243, 15.9.2009, s. 1).

⁹ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/1908 z 12. októbra 2017 o nadobudnutí účinnosti niektorých ustanovení schengenského *acquis* týkajúcich sa vízového informačného systému v Bulharskej republike a Rumunsku ([Ú. v. EÚ L 269, 19.10.2017, s. 39](#)), dátum uplatňovania určený vykonávacím rozhodnutím Komisie (EÚ) 2021/995 z 18. júna 2021, ktorým sa určuje dátum začatia uplatňovania rozhodnutia Rady (EÚ) 2017/1908 o nadobudnutí účinnosti niektorých ustanovení schengenského *acquis* týkajúcich sa vízového informačného systému v Bulharskej republike a Rumunsku ([Ú. v. EÚ L 219, 21.6.2021, s. 37](#)).

¹⁰ Rozhodnutie Rady 2010/365/EÚ z 29. júna 2010 o uplatňovaní ustanovení schengenského *acquis* týkajúcich sa Schengenského informačného systému v Bulharskej republike a Rumunsku ([Ú. v. EÚ L 166, 1.7.2010, s. 17](#)).

¹¹ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/934 o nadobudnutí účinnosti zostávajúcich ustanovení schengenského *acquis* týkajúcich sa Schengenského informačného systému v Bulharskej republike a Rumunsku ([Ú. v. EÚ L 165, 2.7.2018, s. 37](#)).

¹² Rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/733 z 25. apríla 2017 o uplatňovaní ustanovení schengenského *acquis* týkajúcich sa Schengenského informačného systému v Chorvátskej republike ([Ú. v. EÚ L 108, 26.4.2017, s. 31](#)).

¹³ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 565/2014/EÚ z 15. mája 2014, ktorým sa zavádza zjednodušený režim kontroly osôb na vonkajších hraniciach založený na jednostrannom uznávaní niektorých dokladov Bulharskom, Chorvátskom, Cyprom a Rumunskom za rovnocenné s ich národnými vízami na účely tranzitu cez ich územia alebo zamýšľaného pobytu na ich územiach, ktorého trvanie počas akéhokoľvek obdobia 180 dní nepresiahne 90 dní a ktorým sa zrušujú rozhodnutia č. 895/2006/ES a č. 582/2008/ES ([Ú. v. EÚ L 157, 27.5.2014, s. 23](#)).

5. **„Priestor bez kontrol vnútorných hraníc“** je priestor tvorený územiami schengenských štátov uplatňujúcich schengenskú *acquis* v plnom rozsahu (to znamená, že Bulharsko, Cyprus, Chorvátsko a Rumunsko sú z neho vylúčené).
6. **„Osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie“¹⁴** sú štátni príslušníci členských štátov EÚ, krajín EHP a Švajčiarska, ako aj ich rodinní príslušníci, ktorí ich sprevádzajú alebo sa k nim pripájajú, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť.
7. **„Rodinní príslušníci občanov EÚ, EHP alebo Švajčiarska, ktorí požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie“¹⁵**, sú bez ohľadu na svoju štátnu príslušnosť:
- manželský partner (bez ohľadu na pohlavie manželského partnera¹⁶) a partner, s ktorým občan EÚ/EHP/Švajčiarska uzavrel registrované partnerstvo na základe legislatívy EÚ alebo schengenského štátu, ak legislatíva hostiteľského členského štátu EÚ alebo hostiteľského schengenského štátu považuje registrované partnerstvá za rovnocenné s manželstvom,
  - priami potomkovia, ktorí sú mladší ako 21 rokov alebo sú nezaopatrenými osobami, vrátane takýchto priamych potomkov manželského partnera alebo registrovaného partnera,
  - závislí priami príbuzní po vzostupnej línii vrátane takýchto osôb manželského partnera alebo registrovaného partnera,
  - všetci ďalší rodinní príslušníci uvedení ďalej, ktorým bol zjednodušený vstup a/alebo pobyt v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, ako je preukázané vízom alebo pobytovým preukazom:
    - nezaopatrené osoby,
    - členovia domácnosti občana EÚ/EHP/Švajčiarska,
    - rodinní príslušníci, pri ktorých sa zo závažných zdravotných dôvodov prísne vyžaduje osobná starostlivosť občanom EÚ/EHP,
  - partner, s ktorým má občan EÚ/EHP riadne osvedčený trvalý vzťah.

---

¹⁴ Článok 2 bod 5 Kódexu schengenských hraníc.

¹⁵ Článok 2 bod 2 a článok 3 bod 2 smernice 2004/38/ES.

¹⁶ Rozsudok Európskeho súdneho dvora z 5. júna 2018, vec C-673/16, Coman, ECLI:EU:C:2018:385.

8. **„Občan EÚ“¹⁷** je každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu Európskej únie.
9. **„Štátny príslušník tretej krajiny“¹⁸** je každá osoba, ktorá nie je osobou, ktorá požíva právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie¹⁹.
10. **„Príslušník pohraničnej stráže“²⁰** je každý verejný činiteľ pridelený v súlade s vnútroštátnym právom na hraničný priechod alebo k hranici alebo do bezprostrednej blízkosti tejto hranice, ktorý vykonáva úlohy kontroly hraníc v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom.
11. **„Kontrola hraníc“²¹** je činnosť vykonávaná na hraniciach výlučne v nadväznosti na úmysel prekročiť takúto hranicu alebo na prekročenie takejto hranice bez ohľadu na akýkoľvek iný úmysel, ktorá zahŕňa hraničné kontroly a hraničný dozor.
12. **„Hraničné kontroly“²²** sú kontroly vykonávané na hraničných priechodoch s cieľom zabezpečiť, aby sa osobám vrátane ich dopravných prostriedkov a predmetov v ich držbe mohol povoliť vstup na územie schengenských štátov alebo aby smeli toto územie opustiť.
13. **„Systematické kontroly v príslušných databázach“²³** sú kontroly pri vstupe alebo výstupe, ktoré v príslušných databázach vykonávajú príslušníci pohraničnej stráže v prípade všetkých osôb (osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, a štátnych príslušníkov tretích krajín), ktoré prekračujú vonkajšie hranice.
14. **„Príslušné databázy“²⁴** sú databázy, do ktorých musia nahliadať príslušníci pohraničnej stráže pri vykonávaní systematických kontrol všetkých osôb prekračujúcich vonkajšie hranice. Patria sem tieto databázy:

---

¹⁷ Článok 2 bod 1 smernice 2004/38/ES.

¹⁸ Článok 2 bod 6 Kódexu schengenských hraníc.

¹⁹ Štátni príslušníci Andorry, Monaka a San Marína sa považujú za štátnych príslušníkov tretích krajín, sú však oslobodení od označovania odtlačkom pečiatky (v budúcnosti aj oslobodení od systému vstup/výstup a systému ETIAS) a používanie koridorov EÚ štátnymi príslušníkmi Andorry a San Marína je členskými štátmi tolerované v súlade s dokumentom Rady 13020/04.

²⁰ Článok 2 bod 14 Kódexu schengenských hraníc.

²¹ Článok 2 bod 10 Kódexu schengenských hraníc.

²² Článok 2 bod 11 Kódexu schengenských hraníc.

²³ Na základe článku 8 ods. 2 Kódexu schengenských hraníc.

²⁴ Na základe článku 8 ods. 2 písm. a) a b) Kódexu schengenských hraníc.

- Schengenský informačný systém (SIS),
- databáza odcudzených a stratených cestovných dokladov (databáza SLTD) Interpolu,
- vnútroštátne databázy obsahujúce informácie o odcudzených, zneužitých, stratených cestovných dokladoch a cestovných dokladoch, ktorých platnosť bola zrušená.

Príslušníci pohraničnej stráže môžu nahliadať aj do iných vnútroštátnych databáz a databáz Interpolu.

15. **„Cielené kontroly v príslušných databázach“²⁵** sú kontroly, ktoré sa v príslušných databázach vykonávajú na základe analýzy rizika výlučne v prípade niektorých osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, na určitých hraničných priechodoch, kde sa uplatňuje odchýlka od pravidla systematických kontrol.
16. **„Iné kontroly osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie“²⁶**, sú kontroly osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie a nepodliehajú cieľovým kontrolám v príslušných databázach, keď sa uplatňuje dočasná výnimka zo systematických kontrol; konkrétne ide o overenie totožnosti držiteľa cestovného dokladu a platnosti a pravosti jeho cestovného dokladu.
17. **„Dôkladné kontroly“²⁷** sú kontroly, ktoré sa majú vykonať v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín.
18. **„Osobitné kontroly“²⁸** sú ďalšie kontroly, ktoré sa môžu vykonať na osobitnom mieste mimo miesta, na ktorom sa kontrolujú všetky osoby („bežná kontrola“).
19. **„Vopred poskytované informácie o cestujúcich (API)“** sú údaje zozbierané v súlade so smernicou Rady 2004/82/ES²⁹.

---

²⁵ Na základe článku 8 ods. 2a Kódexu schengenských hraníc.

²⁶ Na základe článku 8 ods. 2a tretieho pododseku Kódexu schengenských hraníc.

²⁷ Na základe článku 8 ods. 3 Kódexu schengenských hraníc.

²⁸ Článok 2 bod 13 Kódexu schengenských hraníc.

²⁹ Smernica Rady 2004/82/ES z 29. apríla 2004 o povinnosti dopravcov poskytovať údaje o cestujúcich (Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 24).

20. **„Hraničný dozor“**³⁰ je sledovanie hraníc mimo hraničných priechodov a sledovanie hraničných priechodov mimo stanovených otváracích hodín s cieľom zabrániť osobám, aby sa vyhýbali hraničným kontrolám.
21. **„Žiadateľ o azyl“**³¹ je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktoré podali žiadosť o azyl, vo veci ktorej zatiaľ nebolo prijaté konečné rozhodnutie;
22. **„Žiadosť o medzinárodnú ochranu“**³² je požiadavka predložená štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti o ochranu od schengenského štátu, o ktorých sa predpokladá, že požadujú postavenie utečenca alebo doplnkovú ochranu.
23. **„Utečenec“**³³ je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorí sa v dôsledku oprávnenej obavy pred prenasledovaním z rasových dôvodov, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, politického presvedčenia alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine nachádzajú mimo krajiny štátnej príslušnosti a nemôžu prijať alebo v dôsledku takýchto obáv nechcú využiť ochranu tejto krajiny, alebo osoba bez štátnej príslušnosti nachádzajúca sa mimo štátu svojho predchádzajúceho obvyklého pobytu z tých istých dôvodov, ako sú uvedené dôvody, ktorá sa tam nemôže alebo vzhľadom na takéto obavy nechce vrátiť.
24. **„Osoba oprávnená na doplnkovú ochranu“**³⁴ je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá nespĺňa predpoklady na priznanie postavenia utečenca, ale v prípade ktorej sa vyskytli podstatné dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba by v prípade, že by bola vrátená do svojej krajiny pôvodu, alebo v prípade osoby bez štátnej príslušnosti, do krajiny svojho predchádzajúceho obvyklého pobytu, čelila reálnemu riziku vážneho bezprávia, ako je definované v článku 15 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ³⁵, a ktorá nemôže alebo vzhľadom na takéto riziko nechce využiť ochranu tejto krajiny.

---

³⁰ Článok 2 bod 12 Kódexu schengenských hraníc.

³¹ Článok 2 písm. i) smernice 2011/95/EÚ.

³² Článok 2 písm. h) smernice 2011/95/EÚ.

³³ Článok 2 písm. d) smernice 2011/95/EÚ.

³⁴ Článok 2 písm. f) smernice 2011/95/EÚ.

³⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany,

25. **„Osoba bez štátnej príslušnosti“**³⁶ je osoba, ktorá nie je považovaná za štátneho príslušníka žiadneho štátu na základe jeho právnych predpisov.
26. **„Ohrozenie verejného zdravia“**³⁷ je každá choroba, ktorá podľa vymedzenia v Medzinárodných zdravotných predpisoch Svetovej zdravotníckej organizácie môže prepuknúť do epidémie, a ďalšie infekčné choroby alebo nakažlivé parazitické choroby, ak sú zahrnuté do pôsobnosti ochranných predpisov, ktoré sa vzťahujú na štátnych príslušníkov členských štátov. Podrobnejšie informácie pozri v usmerneniach o ohrození verejného zdravia³⁸.
27. **„Vízum“**³⁹ je povolenie udelené schengenským štátom, ktorý uplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu, na:
- a) plánovaný pobyt na území priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, ktorého dĺžka nepresahuje 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia;
  - b) tranzit cez medzinárodné tranzitné priestory letísk schengenských štátov, ktoré uplatňujú schengenské *acquis* v plnom rozsahu.
28. **„Národné krátkodobé vízum“** je povolenie, ktoré udeľuje schengenský štát, ktorý zatiaľ neuplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu, na účely plánovaného pobytu na území tohto schengenského štátu, ktorého dĺžka nepresahuje 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia.
29. **„Vízum s obmedzenou územnou platnosťou“**⁴⁰ je vízum platné na území jedného alebo viacerých schengenských štátov, ktoré uplatňujú schengenské *acquis* v plnom rozsahu, ale nie na území všetkých týchto štátov.
30. **„Letiskové tranzitné vízum“**⁴¹ je vízum platné na účely tranzitu cez medzinárodné tranzitné priestory jedného alebo viacerých letísk schengenských štátov, ktoré uplatňujú schengenské *acquis* v plnom rozsahu.

---

o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 20.12.2011, s. 9).

³⁶ Článok 1 Dohovoru OSN o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti.

³⁷ Článok 2 bod 21 Kódexu schengenských hraníc.

³⁸ Podrobnejšie údaje pozri v časti II oddiele I bode 3.6 usmernení o ohrození verejného zdravia.

³⁹ Článok 2 bod 2 vízového kódexu.

⁴⁰ Článok 2 bod 4 vízového kódexu.

⁴¹ Článok 2 bod 5 vízového kódexu.

31. **„Národné letiskové tranzitné vízum“** je vízum platné na účely tranzitu cez medzinárodné tranzitné priestory jedného alebo viacerých letísk schengenského štátu, ktorý zatiaľ neuplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu.
32. **„Dlhodobé vízum“**⁴² je národné vízum udelené jedným zo schengenských štátov, ktoré uplatňujú schengenské *acquis* v plnom rozsahu, na účely pobytov dlhších ako tri mesiace v súlade s nariadením (EÚ) č. 265/2010 alebo v súlade s iným právnym predpisom Únie alebo vnútroštátnym právom tohto schengenského štátu a s maximálnou platnosťou jeden rok.
33. **„Oprávnená osoba podľa dohody o vystúpení“** je štátny príslušník Spojeného kráľovstva a jeho rodinní príslušníci, ktorí sú oprávnenými osobami druhej časti (práva občanov) *Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu*⁴³. Oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení majú svoje predtým uplatňované práva na voľný pohyb, ktoré požívali ako občania EÚ, zachované iba vo svojom hostiteľskom štáte. Pokiaľ ide o pohyb v schengenských štátoch (iných ako ich hostiteľský štát), má sa s nimi zaobchádzať ako so štátnymi príslušníkmi tretích krajín s oprávneným pobytom.

---

⁴² Článok 18 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda.

⁴³ [Ú. v. EÚ L 29, 31.1.2020, s. 7 – 187.](#)

DRUHÁ ČASŤ – HRANIČNÉ KONTROLY

ODDIEL I: Postupy pri hraničných kontrolách

1. KONTROLY NA HRANIČNÝCH PRIECHODOCH

1.1. Hlavným účelom hraničných kontrol na hraničných priechodoch je overiť, či všetky osoby, ktoré prekračujú hranicu, spĺňajú podmienky vstupu na územie schengenských štátov. V prípade štátnych príslušníkov tretích krajín sa kontrolujú podmienky vstupu ([pozri bod 3 tohto oddielu](#)). V prípade občanov EÚ a ich rodinných príslušníkov je cieľom predovšetkým overiť, či majú dotknuté osoby právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, ktoré vyplýva zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES⁴⁴. Osobitné pravidlá sa uplatňujú aj pri určitých kategóriách osôb ([pozri bod 3.2 tohto oddielu](#)).

1.2. Všetky osoby, t. j. občania EÚ/EHP/Švajčiarska, ako aj štátni príslušníci tretích krajín, musia byť pri prekračovaní vonkajších hraníc podrobené systematickým kontrolám za použitia príslušných databáz⁴⁵. Ide o tieto databázy:

- SIS,
- SLTD,
- vnútroštátne databázy obsahujúce informácie o odcudzených, zneužitých, stratených cestovných dokladoch a cestovných dokladoch, ktorých platnosť bola zrušená.

Príslušníci pohraničnej stráže môžu nahliadnuť aj do iných vnútroštátnych databáz a databáz Interpolu.

Na pozemných a námorných hraniciach sú za určitých podmienok ([pozri bod 2.3 tohto oddielu](#)) možné odchýlky od tohto pravidla systematických kontrol v príslušných databázach, a to na základe osobitného postupu oznamovania takejto odchýlky ([pozri dodatok A](#)) a posúdenia rizika ([pozri dodatok B](#)).

Na vzdušných hraniciach boli odchýlky možné počas prechodného obdobia, ktoré sa skončilo 7. apríla 2019. Po tomto dátume už nie je možná žiadna odchýlka na žiadnych vzdušných hraniciach.

---

⁴⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77).

⁴⁵ Článok 8 Kódexu schengenských hraníc.

1.3. Základné práva zakotvené v Charte základných práv Európskej únie a v Európskom dohovore o ľudských právach musia byť zaručené každej osobe, ktorá chce prekročiť hranice. Pri kontrole hraníc sa musí dodržiavať zákaz neľudského a ponižujúceho zaobchádzania a zákaz diskriminácie, ktoré sú v uvedenom poradí zakotvené v článkoch 4 a 21 Charty základných práv Európskej únie a v článkoch 3 a 14 Európskeho dohovoru o ľudských právach.

Príslušníci pohraničnej stráže musia pri výkone svojich povinností v plnej miere rešpektovať ľudskú dôstojnosť a akákoľvek diskriminácia z dôvodov zahŕňajúcich pohlavie, rasu, farbu pleti, etnický alebo sociálny pôvod, genetické vlastnosti, jazyk, náboženstvo alebo vieru, politické alebo iné presvedčenie, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, narodenie, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu, musí byť zakázaná. Všetky opatrenia, ktoré prijímajú pri výkone svojich povinností, ktoré obmedzujú základné práva, musia byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu práv a slobôd. V súlade s článkom 52 charty možno základné práva obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné na splnenie cieľov všeobecného záujmu uznaných Úniou alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných; musí byť pritom zachovaná zásada proporcionality.

Všetci cestujúci majú právo byť informovaní o charaktere kontroly a majú právo na profesionálne, priateľské a zdvorilé zaobchádzanie v súlade s uplatniteľným medzinárodným právom, právom Únie a vnútroštátnym právom.

Všetci cestujúci musia byť informovaní o spracovaní ich osobných údajov v kontexte kontrol hraníc vrátane kontrol v databázach (napríklad v databázach SIS a VIS) vrátane práv dotknutých osôb týkajúcich sa spracúvania ich osobných údajov. Na tento účel by mali byť na hraničných priechodoch dostupné relevantné informácie (napr. informačné značky, QR kód) v jazykoch, ktoré sa zvyčajne používajú na podobnú komunikáciu. Uplatňujú sa pravidlá EÚ o ochrane osobných údajov, najmä nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679⁴⁶ a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680⁴⁷, ako aj pravidlá ochrany údajov obsiahnuté v *acquis* týkajúcom sa SIS a VIS.

---

⁴⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) ([Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1](#)).

- 1.4. Na žiadosť osoby podrobenej kontrole by sa jej príslušník pohraničnej stráže, ktorý vykonáva kontrolu, mal preukázať služobným odznakom, musí jej poskytnúť svoje služobné identifikačné číslo a, ak to okolnosti umožňujú, uviesť svoje meno. Poskytnutie mena je možné odmietnuť, ak možno z nejakého dôvodu predpokladať, že príslušník pohraničnej stráže by mohol byť vážne znevýhodnený (napríklad ak je ohrozený jeho život alebo telesná integrita). V takomto prípade sa musí poskytnúť iba číslo odznaku a názov a adresa príslušného orgánu.
- 1.5. Príslušník pohraničnej stráže, ktorý velí na hraničnom priechode, musí nasadiť dostatočný počet vhodného personálu na vykonávanie účinnej kontroly hraníc. Príslušníci pohraničnej stráže sa vždy musia snažiť o dosiahnutie rovnováhy medzi potrebou zabezpečiť hladké prekročenie hranice osobami, ktoré spĺňajú podmienky vstupu, čo je veľká väčšina cestujúcich (napríklad turisti, podnikatelia, študenti), na jednej strane a potrebou zachovávať ostražitosť s cieľom odhaľovať osoby, ktoré predstavujú riziko pre verejný poriadok a vnútornú bezpečnosť, ako aj potenciálne neoprávnené vstupy na druhej strane. Ostražitosť sa vyžaduje najmä v situácii, keď sa uplatňuje odchýlka od pravidla systematických kontrol v príslušných databázach. Na hraničných priechodoch, kde sa nevyužívajú odchýlky, musia príslušníci pohraničnej stráže vykonávať pri vstupe aj výstupe systematické kontroly v príslušných databázach pri všetkých osobách prekračujúcich vonkajšie hranice.

---

⁴⁷

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV ([Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 89](#)).

* Odporúčanie pre príslušníkov pohraničnej stráže, keď vykonávajú hraničné kontroly:

- keď kontrolujete cestovný doklad, vždy sa najprv pozrite na tvár cestujúceho (pokúste sa zapamätať si čo najviac nápadných čŕt na tvári cestujúceho),
- porovnajte tieto črty cestujúceho s fotografiou a opisom v cestovnom doklade, porovnajte ich tiež s vízum, ak sa vízum vyžaduje (mohlo byť to pomôcť vylúčiť podvodníkov),
- dôkladne skontrolujte celý cestovný doklad s cieľom vylúčiť možnosť, že ide o pozmenený alebo sfaľšovaný doklad (číslovanie, tlač a zošitie strán, odtlačky pečatí a pečiatok, zapísanie ďalších osôb; cestujúci by mal objasniť všetky opravy, ktoré boli vykonané v doklade, najmä na strane s osobnými údajmi); vykonajte systematickú kontrolu v príslušných databázach (ak sa tak nestane automaticky skenovaním cestovného dokladu); zatiaľ čo túto kontrolu vykonávate, udržiavajte kontakt a pozorujte správanie a reakcie cestujúceho (napríklad nadmernú nervozitu, agresívne vystupovanie, prílišnú ochotu spolupracovať); pri kontrole vo vízovom informačnom systéme použite číslo vízovej nálepky v kombinácii s overením odtlačkov prstov držiteľa víza, pričom v prípade označenia VIS-0 sa kontrola musí vykonávať len s použitím čísla vízovej nálepky,
- všetci cestujúci musia byť informovaní o spracovaní ich osobných údajov v kontexte kontrol hraníc vrátane kontrol v databázach (napríklad v databázach SIS a VIS) vrátane práv dotknutých osôb týkajúcich sa spracovania ich osobných údajov. Uplatňujú sa pravidlá EÚ o ochrane osobných údajov. Príslušník pohraničnej stráže by mal cestujúcemu poskytnúť informácie o práve na prístup k údajom, práve na opravu nesprávnych údajov a práve na vymazanie nezákonne uložených údajov. Príslušník pohraničnej stráže by mal cestujúcemu poskytnúť kontaktné údaje príslušných vnútroštátnych orgánov, t. j. prevádzkovateľa a orgánu pre ochranu osobných údajov, aby mohol cestujúci uplatniť svoje práva

vrátane práva podať sťažnosť orgánu pre ochranu osobných údajov⁴⁸,

- pred označením cestovného dokladu odtlačkom pečiatky (v prípade potreby) sa ubezpečte, či osoba počas svojho posledného pobytu v priestore bez kontrol vnútorných hraníc alebo na území Bulharska, Cypru, Chorvátska alebo Rumunska (a to v každej z týchto krajín osobitne) neprekročila povolenú dĺžku pobytu (to znamená 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia); upozorňujeme, že na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občanov EÚ, EHP a Švajčiarska, sa vzťahujú osobitné ustanovenia (pozri bod 2.1.2),
- nevypočúvajte cestujúceho ako potenciálneho páchatel'a trestného činu alebo neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny. Všetky otázky by mali byť náležité a mali by sa klásť priateľským spôsobom,
- otázky cestujúceho by sa nemali považovať za dotieravé a malo by sa na ne odpovedať vecne a zdvorilo.

1.6. Používanie automatizovaných systémov hraničnej kontroly (ABC): ustanovenia Kódexu schengenských hraníc zavedené nariadením (EÚ) 2017/2225, ktorým sa mení tento kódex, pokiaľ ide o používanie systému vstup/výstup (EES), ktoré sa začnú uplatňovať od dátumu uvedenia systému vstup/výstup do prevádzky, obsahujú podrobné pravidlá používania samoobslužných systémov a elektronických brán. Kým sa tieto nové pravidlá nezačnú uplatňovať, používanie samoobslužných systémov a elektronických brán je už možné a odporúča sa⁴⁹ (pri vstupe a výstupe a v súvislosti s kontrolami osôb požívajúcich právo na voľný pohyb, a prípadne v súvislosti s kontrolami štátnych príslušníkov tretích krajín), a to za predpokladu, že je *spojené* s manuálnou kontrolou, ktorú vykonáva príslušník pohraničnej stráže a v prípade potreby s označovaním

⁴⁸ Tieto informácie môžu mať podobu plagátu alebo letáku. Leták alebo plagát musí byť k dispozícii vo všetkých úradných jazykoch Únie a v jazykoch krajín, ktoré hraničia s príslušnými schengenskými štátmi.

⁴⁹ Odôvodnenie 10 nariadenia (EÚ) 2017/458, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2016/399, pokiaľ ide o posilnenie kontrol na vonkajších hraniciach s použitím príslušných databáz: „Technologický vývoj v zásade umožnil nahliadanie do príslušných databáz takým spôsobom, aby to malo obmedzený vplyv na trvanie prekračovania hranice, keďže kontroly dokladov aj osôb možno vykonávať paralelne. V tomto kontexte by mohli byť relevantné automatizované systémy hraničnej kontroly.“

odtlačkom pečiatky. Automatizované systémy hraničnej kontroly musia byť navrhnuté tak, aby ich mohli používať všetky osoby s výnimkou detí mladších ako 12 rokov, a takisto musia byť navrhnuté tak, aby plne rešpektovali ľudskú dôstojnosť, najmä v prípadoch zahŕňajúcich zraniteľné osoby. Ak sa členské štáty rozhodnú použiť automatizované systémy hraničnej kontroly, zabezpečia prítomnosť dostatočného počtu zamestnancov, ktorí budú pomáhať osobám s používaním takýchto systémov, a budú udržiavať neautomatizované koridory v dostatočnom počte pre deti, osoby sprevádzajúce deti, zraniteľné osoby a osoby, ktoré uprednostňujú používanie neautomatizovaných koridorov.

2. **KONTROLY OSÔB, KTORÉ POŽÍVAJÚ PRÁVO NA VOĽNÝ POHYB V SÚLADE S PRÁVOM ÚNIE**

2.1. V prípade osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, by sa pri vstupe a výstupe mali vykonávať systematické kontroly v príslušných databázach. Konkrétne ide o tieto databázy:

- SIS,
- SLTD,
- vnútroštátne databázy obsahujúce informácie o odcudzených, zneužitých, stratených cestovných dokladoch a cestovných dokladoch, ktorých platnosť bola zrušená.

Príslušníci pohraničnej stráže môžu nahliadnuť aj do iných vnútroštátnych databáz a databáz Interpolu.

V prípade cestovných pasov a cestovných dokladov, ktoré obsahujú pamäťové médium, ako sa uvádza v článku 1 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 2252/2004⁵⁰, sa musí overiť pravosť údajov nachádzajúcich sa na čípe.

---

⁵⁰ Nariadenie Rady (ES) č. 2252/2004 z 13. decembra 2004 o normách pre ochranné prvky a biometriu v cestovných pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi (Ú. v. EÚ L 385, 29.12.2004, s. 1).

- 2.1.1. Ak existujú pochybnosti o pravosti cestovného dokladu alebo o totožnosti jeho držiteľa, musí sa overiť aspoň jeden z biometrických identifikátorov (podoba tváre a/alebo odtlačky prstov) včlenených do cestovných pasov a cestovných dokladov vydaných v súlade s nariadením (ES) č. 2252/2004. Ak je to možné, takéto overenie sa musí vykonať aj v súvislosti s cestovnými dokladmi, na ktoré sa uvedené nariadenie nevzťahuje.
- 2.1.2. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občanov EÚ, EHP a Švajčiarska, majú právo na pobyt v členskom štáte počas obdobia najviac troch mesiacov bez toho, aby sa uplatňovalo obmedzenie dĺžky pobytu na 90 dní v rámci 180-dňového obdobia, ak sú držiteľmi platného cestovného pasu a sprevádzajú občana EÚ, EHP alebo Švajčiarska alebo sa k nemu pripájajú.

Treba poznamenať že štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občanov EÚ, EHP a Švajčiarska, sú oprávnení sprevádzať občana EÚ, EHP alebo Švajčiarska alebo sa k nemu pripojiť počas súvislých období s dĺžkou najviac tri mesiace v každom schengenskom štáte bez toho, aby museli spĺňať akékoľvek podmienky alebo formality (výnimkou sú štátni príslušníci z tretej krajiny podliehajúcej vízovej povinnosti, ktorí musia mať vízum, ak osoba nemá platný pobytový preukaz alebo povolenie na pobyt, ako je ďalej vysvetlené v bode 2.8 tohto oddielu).

Keď rodinný príslušník cestuje sám a nie je držiteľom platného pobytového preukazu alebo povolenia na pobyt (pozri bod 2.8 tohto oddielu), začne sa (opäť) uplatňovať normálny režim, pokiaľ ide o dĺžku krátkodobého pobytu, pretože už nie sú splnené podmienky na využívanie zjednodušených týkajúcich sa voľného pohybu občanov EÚ, EHP a Švajčiarska a ich rodín.

Predchádzajúce pobyty v priestore bez kontrol vnútorných hraníc, pri ktorých išlo o sprevádzanie občanov EÚ, EHP alebo Švajčiarska alebo pripojenie sa k občanom EÚ, EHP alebo Švajčiarska, by sa nemali zahrnúť do výpočtu slúžiaceho na overovanie dodržiavania pravidla 90 dní v rámci 180-dňového obdobia, ktoré sa uplatňuje len na krátkodobý pobyt.

*Príklady (vo všetkých týchto príkladoch štátny príslušník tretej krajiny nie je držiteľom platného pobytového preukazu alebo povolenia na pobyt, ako je ďalej vysvetlené v bode 2.8 tohto oddielu):

Štátny príslušník Indie ženatý s francúzskou občiankou môže sprevádzať svoju francúzsku manželku počas troch mesiacov v Nemecku, dvoch mesiacov v Španielsku a troch mesiacov v Taliansku, takže v priestore bez kontrol vnútorných hraníc zostane počas celkového súvislého obdobia ôsmich mesiacov.

Japonský občan je ženatý s estónskou občiankou a ešte nikdy predtým nebol v EÚ. Japonský občan sprevádza svoju estónsku manželku počas jedného mesiaca v Taliansku. Hneď po uplynutí tohto jedného mesiaca, estónska manželka opustí Taliansko a vráti sa pracovať do Japonska. Japonský občan môže zostať sám ďalších 90 dní (uplatňuje sa obmedzenie dĺžky pobytu na 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia).

Čínsky občan ženatý so švédskou občiankou strávi sám 15 dní v Rakúsku na pracovné účely. Švédka občianka potom príde za svojím manželom a spolu strávia jeden mesiac v Portugalsku. Hneď po uplynutí tohto jedného mesiaca, švédka manželka opustí EÚ. Čínsky občan môže zostať sám počas zostávajúcich 75 dní v rámci 180-dňového obdobia (uplatňuje sa obmedzenie dĺžky pobytu na 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia, ale pobyt strávený spoločne s občiankou EÚ – v tomto prípade ide o jeden mesiac – by sa pri posudzovaní dodržania 90-dňového obmedzenia v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia nemal započítat).

- 2.2. Dosiahnutie pozitívnej lustrácie v SIS alebo v iných príslušných databázach nie je samo osebe dostatočným dôvodom na odopretie vstupu akejkoľvek osobe, ktorá požíva právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie (pozri bod 8.3 tohto oddielu o pravidlách, ktoré sa uplatňujú na odopretie vstupu osobám s právom na voľný pohyb v súlade s právom Únie).
- 2.3. Cílené kontroly v príslušných databázach sú možné len vtedy, ak by systematické kontroly mali neprimeraný vplyv na tok dopravy na určitých pozemných a námorných hraničných priechodoch, a po posúdení rizík pre verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť, verejné zdravie alebo medzinárodné vzťahy niektorého zo schengenských štátov. (Ďalšie informácie o postupe oznamovania a posúdenia rizika sú uvedené v dodatkoch A a B).

V takomto prípade by sa na vymedzenie osôb, ktoré môžu byť podrobené len cieľenej kontrole, mali použiť spoločné ukazovatele rizika relevantné pre zahraničných teroristických bojovníkov, ktoré stanovila Komisia spolu so schengenskými štátmi a príslušnými agentúrami.

Možnosť členských štátov stanovená v článku 8 ods. 2a až 2f Kódexu schengenských hraníc vykonávať cieľené namiesto systematických kontrol osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, sa musí odlišovať od práva členských štátov stanoveného v článku 9 Kódexu schengenských hraníc na zmiernenie hraničných kontrol v dôsledku výnimočných a nepredvídaných okolností (pozri bod 7 tohto oddielu).

	Aktivácia	Procesné požiadavky	Podstata	Dĺžka
Cieľené kontroly na určených hraničných priechodoch Článok 8 ods. 2a až 2f Kódexu schengenských hraníc	– neprimeraný vplyv na tok dopravy	– predloženie predchádzajúceho posúdenia rizík agentúre Frontex – oznámenie členským štátom, agentúre Frontex a Komisii – 6-mesačné podávanie správ agentúre Frontex a Komisii	– týka sa len osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb – minimálna kontrola zostáva povinná – vzdušné hranice sú od 7. apríla 2019 vylúčené z možnosti cieľených kontrol	– cieľené kontroly nesmú byť dlhšie, než je nevyhnutne potrebné – cieľené kontroly sú vymedzené v súlade s posúdením rizika (môžu sa vzťahovať na dlhšie obdobia)
Zmiernenie Článok 9 Kódexu schengenských hraníc	– nepredvídateľné udalosti vedúce k neúmerne dlhému čakaniu [napr. povodeň, prírodná katastrofa, (občianska) vojna v blízkom štáte, neočakávané uzavretie blízkych hraničných priechodov, závažná dopravná nehoda] – všetky zdroje, pokiaľ ide o personál, zariadenia a organizáciu, sa vyčerpali	– rozhodnutie prijaté príslušníkom pohranične stráže, ktorý velí na hraničnom priechode – zaznamenanie informácií na hraničnom priechode v súlade s písmenom b) prílohy II ku Kódexu schengenských hraníc – výročná správa Európskemu parlamentu a Komisii	– týka sa všetkých cestujúcich – označovanie odtlačkom pečiatky (pre štátnych príslušníkov tretích krajín) zostáva povinné – vstupné kontroly majú prednosť pred výstupnými kontrolami	dočasné, prispôbené okolnostiam, ktoré to zdôvodňujú (teda len veľmi krátke obdobie)

- 2.4. Ak sú zavedené takéto ciele kontroly, osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, na ktoré sa nevzťahujú ciele kontroly v príslušných databázach, sa musia podrobiť „iným kontrolám osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie“, aby sa zistila ich totožnosť na základe preukázania alebo predloženia cestovného dokladu. Tieto „iné kontroly“ musia pozostávať z rýchleho a priameho overenia platnosti cestovného dokladu na prekročenie hranice a prítomnosti znakov falšovania alebo pozmeňovania, podľa potreby pomocou technických zariadení. V prípadoch, keď existujú pochybnosti o cestovnom doklade alebo keď existujú náznaky, že by takáto osoba mohla predstavovať hrozbu pre verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť, verejné zdravie alebo medzinárodné vzťahy schengenských štátov, príslušník pohraničnej stráže musí nahliadnuť do príslušných databáz uvedených v článku 8 ods. 2 písm. a) a b) Kódexu schengenských hraníc.
- 2.5. Kontroly za použitia príslušných databáz možno vykonávať vopred na základe údajov o cestujúcich získaných v súlade so smernicou Rady 2004/82/ES alebo v súlade s inými právnymi predpismi Únie alebo vnútroštátnym právom. Ak sa tieto kontroly vykonávajú vopred na základe takýchto informácií o cestujúcich, údaje získané vopred sa musia overiť na hraničnom priechode ich porovnaním s údajmi v cestovnom doklade. Takisto sa musí overiť totožnosť a štátna príslušnosť dotknutej osoby, ako aj pravosť a platnosť cestovného dokladu na prekročenie hranice.
- 2.6. Aby sa zabezpečili účinné hraničné kontroly, v prípade pochybností o pravosti cestovných dokladov alebo o totožnosti ich držiteľa sa musí overiť aspoň jeden z biometrických identifikátorov (podoba tváre a/alebo odtlačky prstov) včlenených do cestovných dokladov vydaných v súlade s nariadením (ES) č. 2252/2004. Ak je to možné, takéto overenie sa musí vykonať aj v súvislosti s cestovnými dokladmi, na ktoré sa nevzťahuje uvedené nariadenie (cestovné pasy EÚ a cestovné doklady vydávané členským štátom EÚ, ktorý sa rozhodol neuplatňovať toto nariadenie: Írsko a cestovné pasy a cestovné doklady vydané tretími krajinami). Pokiaľ ide o overovanie pravosti údajov uložených v biometrickom pase ([pozri bod 16 tohto oddielu](#)).

2.7. S cieľom zabrániť tomu, aby sa pri osobách, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, vykonávali na pozemných hraničných priechodoch s Rumunskom, Bulharskom a Chorvátskom tieto systematické kontroly dvakrát, pohraničné orgány môžu na základe posúdenia rizika rozhodnúť, že kontroly za použitia príslušných databáz sa budú pri výstupe vykonávať iba na nesystematickom základe. V súčasnosti sa tento mechanizmus môže uplatňovať na týchto pozemných hraniciach:

- Bulharsko – Grécko
- Rumunsko – Maďarsko
- Bulharsko – Rumunsko
- Chorvátsko – Slovinsko
- Chorvátsko – Maďarsko

2.8. Osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, sú oprávnené prekročiť hranicu schengenského štátu spravidla na základe týchto dokladov:

- občania EÚ, EHP, Švajčiarska: preukaz totožnosti alebo cestovný pas,
- náhradný cestovný doklad EÚ⁵¹,
- Rodinní príslušníci občanov EÚ, EHP a Švajčiarska, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín: cestovný pas. Môže sa od nich požadovať aj vízum, ak sú štátnymi príslušníkmi tretej krajiny podliehajúcej [vízovej povinnosti](#), okrem prípadov, keď sú držiteľmi:
  - platného [povolenia na pobyt](#) vydaného schengenským štátom, ktorý uplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu,
  - alebo platného pobytového preukazu vydaného podľa článkov 10 a 20 smernice 2004/38/ES členským štátom EÚ alebo krajinou EHP, a to bez ohľadu na to, či sprevádzajú občana EÚ alebo EHP, alebo sa k nemu pripájajú.

---

⁵¹ Rozhodnutie zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, z 25. júna 1996, o zavedení cestovného preukazu (96/409/SZBP) a smernica Rady (EÚ) 2019/997 z 18. júna 2019, ktorou sa zavádza náhradný cestovný doklad EÚ a zrušuje rozhodnutie 96/409/SZBP (účinné, ale zatiaľ sa neuplatňuje).

Vlastníctvo pobytového preukazu vydaného podľa článkov 10 a 20 smernice 2004/38/ES predstavuje dostatočný dôkaz, že držiteľ tohto preukazu je rodinným príslušníkom občana Únie. Treba poznamenať, že pobytový preukaz má účinok oslobodenia od vízovej povinnosti (a v budúcnosti aj oslobodenia od evidencie v systéme ETIAS) v ktoromkoľvek členskom štáte vrátane členského štátu, ktorého je občan EÚ štátnym príslušníkom.

*Príklady:

Slovenská občianka má so svojím čínskym manželom pobyt v Nemecku. Cestujú do Francúzska. Keďže má čínsky manžel nemecký pobytový preukaz vydaný podľa článku 10 smernice 2004/38/ES, nepotrebuje vstupné vízum podľa smernice ani podľa Kódexu schengenských hraníc.

Nemecký občan má so svojou čínskou manželkou pobyt v Nemecku. Cestujú do Španielska. Keďže má čínska manželka nemecké povolenie na pobyt vydané podľa vnútroštátnych právnych predpisov schengenským členským štátom, nepotrebuje podľa Kódexu schengenských hraníc vstupné vízum.

Slovenská občianka má so svojím čínskym manželom pobyt v Rumunsku. Cestujú do Francúzska. Keďže má čínsky manžel rumunský pobytový preukaz vydaný podľa článku 10 smernice 2004/38/ES, je podľa tejto smernice oslobodený od vízovej povinnosti.

Slovenský občan má so svojou čínskou manželkou pobyt v Írsku. Čínska manželka, ktorá je držiteľkou pobytového preukazu vydaného Írskom podľa článku 20 smernice 2004/38/ES, cestuje sama do Francúzska. Írsky pobytový preukaz má vo Francúzsku účinok oslobodenia od vízovej povinnosti, aj keď jeho držiteľ cestuje sám.

Dvaja indickí občania, **prvý** s chorvátskym povolením na pobyt a druhý s chorvátskym pobytovým preukazom vydaným podľa smernice 2004/38/ES, cestujú do Slovinska: prvý z nich bude na vstup do Slovinska potrebovať vízum (keďže chorvátske povolenia na pobyt ešte nemajú podľa príslušných schengenských pravidiel účinok oslobodenia od vízovej povinnosti v oblasti bez kontrol na vnútorných hraniciach), **druhý** je oslobodený od vízovej povinnosti (keďže chorvátske pobytové preukazy majú podľa smernice 2004/38/ES účinok oslobodenia od vízovej povinnosti v oblasti bez kontrol na vnútorných hraniciach).

Pokiaľ ide o formát pobytových preukazov, v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1157⁵² sa zaviedli harmonizované formáty a nariadenie sa v EÚ uplatňuje od 2. augusta 2021. To znamená, že pobytové preukazy alebo preukazy o trvalom pobyte vydané od 2. augusta 2021 majú jednotný formát. Tieto preukazy majú rovnaký formát ako formát stanovený nariadením Rady (ES) č. 1030/2002⁵³ a implementovaný vykonávacím rozhodnutím C(2018) 7767⁵⁴. Majú názov „Pobytový preukaz“ alebo „Preukaz o trvalom pobyte“ a normalizovaný kód „Rodinný príslušník EÚ Čl. 10 (2004/38/ES)“ alebo „Rodinný príslušník EÚ Čl. 20 (2004/38/ES)“. Treba poznamenať, že v nariadení (EÚ) 2019/1157 sa stanovuje postupné rušenie existujúcich pobytových preukazov alebo preukazov o trvalom pobyte. To znamená, že istý počet rokov budú v obehu rôzne formáty pobytových preukazov alebo preukazov o trvalom pobyte [preukazy vydané podľa nariadenia (EÚ) 2019/1157 a preukazy, ktoré boli vydané v minulosti bez špecifického formátu]⁵⁵.

Pokiaľ ide o formát preukazov totožnosti, pre občanov EÚ sa v nariadení (EÚ) 2019/1157⁵⁶ zaviedli harmonizované formáty preukazov totožnosti a nariadenie sa uplatňuje od 2. augusta 2021. V nariadení (EÚ) 2019/1157 sa stanovuje postupné rušenie existujúcich preukazov totožnosti⁵⁷.

---

⁵² [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2019/1157 z 20. júna 2019 o posilnení zabezpečenia preukazov totožnosti občanov Únie a dokladov o pobyte vydávaných občanom Únie a ich rodinným príslušníkom vykonávajúcim svoje právo na voľný pohyb \(Ú. v. EÚ L 188, 12.7.2019, s. 67\)](#) je relevantné pre EHP a je potrebné ho začleniť do Dohody o EHP. Tento proces práve prebieha.

⁵³ [Nariadenie Rady \(ES\) č. 1030/2002 z 13. júna 2002](#), ktorým sa stanovuje jednotný formát povolení na pobyt pre štátnych príslušníkov tretích štátov (Ú. v. ES L 157, 15.6.2002, s. 1).

⁵⁴ Vykonávacie rozhodnutie Komisie C(2018) 7767 z 30. novembra 2018, ktorým sa stanovujú technické špecifikácie pre jednotný formát povolení na pobyt pre štátnych príslušníkov tretích krajín a ktorým sa zrušuje rozhodnutie C(2002) 30691.

⁵⁵ Podľa článku 8 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/1157 pobytové preukazy rodinných príslušníkov občanov Únie, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, ktoré nespĺňajú požiadavky článku 7, strácajú platnosť uplynutím ich doby platnosti alebo 3. augusta 2026, podľa toho, čo nastane skôr. V článku 8 ods. 2 sa stanovuje výnimka z článku 8 ods. 1, pokiaľ ide o pobytové preukazy, ktoré nespĺňajú minimálne bezpečnostné normy stanovené v časti 2 dokumentu ICAO 9303 alebo ktoré neobsahujú funkčnú SČZ (strojovo čitateľnú zónu) v súlade s časťou 3 dokumentu ICAO 9303. V druhom prípade strácajú platnosť uplynutím ich doby platnosti alebo 3. augusta 2023 podľa toho, čo nastane skôr.

⁵⁶ Nariadenie (EÚ) 2019/1157 je relevantné pre EHP a je potrebné ho začleniť do Dohody o EHP. Tento proces práve prebieha.

⁵⁷ Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/1157 preukazy totožnosti, ktoré nespĺňajú požiadavky stanovené v článku 3, strácajú platnosť uplynutím ich doby platnosti alebo 3. augusta 2031, podľa toho, čo nastane skôr. V článku 5 ods. 2 sa však stanovujú dve výnimky. Podľa toho preukazy totožnosti, ktoré nespĺňajú minimálne bezpečnostné normy stanovené v časti 2 dokumentu ICAO 9303 alebo ktoré neobsahujú funkčnú SČZ (strojovo čitateľnú zónu), strácajú platnosť uplynutím doby ich platnosti alebo 3. augusta 2026 podľa toho, čo nastane skôr. Preukazy totožnosti osôb vo veku 70 rokov a viac k 2. augustu 2021, ktoré spĺňajú minimálne bezpečnostné normy stanovené v časti 2 dokumentu ICAO 9303 a ktoré majú funkčnú SČZ, strácajú platnosť po uplynutí doby ich platnosti.

Rodinný príslušník podliehajúci vízovej povinnosti môže predložiť aj dva cestovné pasy, t. j. platný cestovný pas (bez víza) a zneplatnený cestovný pas, ktorý obsahuje platné vízum (pozri časť II bod 3.1.2. príručky k vízovému kódexu).

Ďalšie informácie o osobitných pravidlách týkajúcich sa rodinných príslušníkov občanov EÚ, EHP a Švajčiarska sú uvedené v [časti III Príručky pre spracovanie žiadostí o víza a úpravu udelených víz](#), ďalej len „príručka k vízovému kódexu“.

Poznámka: Na základe Dohody medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a **Švajčiarskou konfederáciou** na strane druhej o voľnom pohybe osôb sa uvedené pravidlá týkajúce sa kontrol osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, vzťahujú aj na zamestnancov, a to bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, osôb poskytujúcich služby, ktorí sú začlenení na pracovnom trhu Švajčiarska alebo jedného z členských štátov EÚ a sú vyslaní, aby poskytovali služby na území jedného z týchto členských štátov EÚ (článok 17 prílohy I k uvedenej dohode).

Na základe Dohody o Európskom združení voľného obchodu sa rovnaké pravidlá uplatňujú na zamestnancov, a to bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, osôb poskytujúcich služby, ktorí sú začlenení na pracovnom trhu Švajčiarska alebo jedného zo štátov EHP a sú vyslaní, aby poskytovali služby na území jedného z týchto štátov EHP.

- 2.9. Ak osoba, ktorá požíva právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, nemá potrebné cestovné doklady alebo potrebné víza, ak sa vyžadujú, príslušný schengenský štát musí takejto osobe predtým, ako ju vráti späť, všetkými primeranými spôsobmi umožniť, aby získala potrebné doklady alebo aby si ich nechala doručiť v primeranej lehote, resp. aby doložila alebo inými spôsobmi preukázala, že sa na ňu vzťahuje právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie.

V prípade, že cestujúci predloží cestovný doklad bez strojovo čitateľnej zóny a existuje pochybnosť o jeho totožnosti, mala by sa vykonať osobitná kontrola.

* Právny základ – judikatúra:

– [Smernica 2004/38/ES \(články 4, 5 a 27\)](#)

– [Kódex schengenských hraníc \(článok 8\)](#)

- [Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Švajčiarskou konfederáciou na strane druhej o voľnom pohybe osôb, 21. júna 1999](#)

– [Nariadenie \(EÚ\) 2017/1954](#)

- [Rozsudok Európskeho súdneho dvora z 25. júla 2002, vec C-459/99, MRAX/Belgicko](#)
- [Rozsudok Európskeho súdneho dvora zo 17. februára 2005, vec C-215/03, Salah Oulane/Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie](#)
- [Rozsudok Európskeho súdneho dvora z 31. januára 2006, vec C-503/03, Komisia/Španielsko](#)
- [Rozsudok Európskeho súdneho dvora z 18. júna 2020, vec C-754/18, Ryanair](#)
- [Rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci C-202/13, Sean McCarthy](#)

3. KONTROLY ŠTÁTNYCH PRÍSLUŠNÍKOV TRETÍCH KRAJÍN PRI VSTUPE

- 3.1. Podmienky vstupu, ktoré majú spĺňať štátni príslušníci tretích krajín, keď vstupujú na územie schengenského štátu, sú tieto:
- a) majú platný cestovný doklad alebo doklady, ktoré ich oprávňujú prekročiť hranicu, pričom doba ich platnosti musí byť najmenej o tri mesiace dlhšia, ako je zamýšľaný dátum odchodu zo schengenských štátov (hoci v odôvodnenej núdzovej situácii možno od tejto podmienky upustiť), a museli byť vydané počas posledných 10 rokov; požiadavka, aby bol cestovný doklad vydaný počas posledných desiatich rokov, musí byť splnená v deň vstupu (nie však nevyhnutne počas pobytu)⁵⁸, za predpokladu, že jeho platnosť trvá do konca pobytu plus tri mesiace;

⁵⁸

Táto otázka je relevantná len v tých výnimočných prípadoch, keď je platnosť cestovného pasu tretej krajiny dlhšia ako 10 rokov (napríklad 10 rokov a niekoľko mesiacov, ako to bolo v prípade tretích krajín, ktoré umožňovali preniesť zostávajúcu dobu platnosti starého cestovného pasu do nového cestovného pasu pri jeho obnove). POZNÁMKA: Podľa medzinárodných noriem by doba platnosti cestovných dokladov nemala nikdy presiahnuť desať rokov, preto by mala mať táto otázka v praxi len dočasný význam.

*Príklad:

Cestujúci z tretej krajiny prichádza 21. novembra 2022 na 20-dňový pobyt v EÚ s cestovným pasom vydaným 23. novembra 2012 a platným do 23. marca 2023. Podmienka vstupu uvedená v článku 6 ods. 1 písm. a) Kódexu schengenských hraníc je splnená, pretože v deň príchodu predstavoval *dátum vydania* menej ako 10 rokov a *doba platnosti* je o tri mesiace dlhšia ako zamýšľaný dátum odchodu.

- b) majú [platné vízum](#), ak sa toto vízum vyžaduje, s výnimkou prípadu, keď je štátny príslušník tretej krajiny držiteľom platného [povolenia na pobyt](#) vydaného schengenským štátom, ktorý uplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu, ktoré sa považuje za rovnocenné s vízom alebo platným dlhodobým vízom. (Povolenia na pobyt, dlhodobé víza a iné doklady uvedené v nasledujúcich oddieloch obsahujú čip s biometrickými údajmi, ktoré je potrebné skontrolovať, ako je uvedené v bode 3.3 tohto oddielu.) Táto rovnocennosť sa neuplatňuje na dočasné povolenia vydané počas skúmania prvej žiadosti o povolenie na pobyt alebo žiadosti o azyl;
- c) zdôvodnia účel a podmienky pobytu v schengenskom štáte, ktorý má byť navštívený, resp. v schengenských štátoch, ktoré majú byť navštívené, a majú dostatok finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom na celú dĺžku trvania tohto plánovaného pobytu a na návrat do svojej krajiny pôvodu (alebo na tranzit do tretej krajiny, v ktorej ich určite prijmú, napríklad preto, že majú povolenie na pobyt vydané touto krajinou), alebo majú možnosť získať takéto prostriedky zákonným spôsobom;
- d) nie sú osobou, na ktorú bol v SIS vydaný zápis na účely odopretia vstupu;
- e) nie sú osobou, ktorá je považovaná za hrozbu pre verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť, verejné zdravie alebo medzinárodné vzťahy niektorého zo schengenských štátov. Platí to najmä v prípade, keď vo vnútroštátnej databáze neexistuje zápis na účely odopretia vstupu dotknutej osobe. Európsky súdny dvor vo svojom rozsudku z 12. decembra 2019 vo veci C-380/18 (E.P.) výslovne uznal, že pojem „hrozba pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť“ v zmysle Kódexu schengenských hraníc sa značne líši od pojmu „hrozba pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť“ v zmysle pravidiel voľného pohybu (smernica 2004/38/ES).

V zmysle Kódexu schengenských hraníc porušenie, ktorého sa mal dopustiť dotknutý štátny príslušník tretej krajiny, musí byť z hľadiska svojej povahy a ukladaného trestu dostatočne závažné na to, aby odôvodňovalo okamžité ukončenie pobytu tohto štátneho príslušníka na území členských štátov. Na druhej strane v prípade, že nedošlo k odsúdeniu, príslušné orgány sa môžu odvolávať na hrozbu pre verejný poriadok iba vtedy, ak existujú súhlasné, objektívne a presné dôkazy umožňujúce podozrievať uvedeného štátneho príslušníka z toho, že sa dopustil takéhoto činu.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(článok 6\)](#)
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 265/2010 z 25. marca 2010, ktorým sa mení a dopĺňa Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a nariadenie \(ES\) č. 562/2006, pokiaľ ide o pohyb osôb s dlhodobými vízami](#)
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2018/1806 zo 14. novembra 2018 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti](#)
- [Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 565/2014/EÚ z 15. mája 2014, ktorým sa zavádza zjednodušený režim kontroly osôb na vonkajších hraniciach založený na jednostrannom uznávaní niektorých dokladov Bulharskom, Chorvátskom, Cyprom a Rumunskom za rovnocenné s ich národnými vízami na účely tranzitu cez ich územia alebo zamýšľaného pobytu na ich územiach, ktorého trvanie počas akéhokoľvek obdobia 180 dní nepresiahne 90 dní a ktorým sa zrušujú rozhodnutia č. 895/2006/ES a č. 582/2008/ES](#)

* Odkazy:

- [Zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekročení vonkajších hraníc, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú od vízovej povinnosti oslobodení](#)
- [Informácie o vnútroštátnych odchýlkach od vízovej povinnosti](#)

[–Spoločný zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať letiskové tranzitné vízum pri prechode cez medzinárodný tranzitný priestor letísk, ktoré sa nachádzajú na území členských štátov](#)

[–Zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať letiskové tranzitné vízum pri prechode cez medzinárodný tranzitný priestor letísk, ktoré sa nachádzajú na území jedného členského štátu](#)

[–Zoznam povolení na pobyt, ktorých držiteľia sú oprávnení na tranzit cez letiská členských štátov bez toho, aby museli mať letiskové tranzitné vízum](#)

3.2. Štátni príslušníci tretích krajín musia byť podrobení dôkladnej kontrole. Osobitné pravidlá sa však uplatňujú na tieto kategórie osôb:

- a) hlavy štátov a členovia ich delegácií ([bod 5.1 tohto oddielu](#));
- b) piloti a ostatní členovia posádky lietadla ([bod 5.2 tohto oddielu](#));
- c) námorník ([bod 5.3 tohto oddielu](#));
- d) držiteľia diplomatických, úradných alebo služobných pasov a členovia medzinárodných organizácií ([bod 5.4 tohto oddielu](#));
- e) obyvatelia pohraničných oblastí, ktorí využívajú režim malého pohraničného styku ([bod 5.5 tohto oddielu](#));
- f) maloleté osoby ([bod 5.6 tohto oddielu](#));
- g) žiaci z tretích krajín, ktorí majú pobyt v členskom štáte EÚ alebo v tretej krajine, ktorá nepodlieha vízovej povinnosti ([bod 5.7 tohto oddielu](#));
- h) cezhraniční pracovníci ([bod 5.8 tohto oddielu](#));
- i) turisti ADS ([bod 5.9 tohto oddielu](#));
- j) záchranné služby, polícia, hasičské zbory a pohraničná stráž ([bod 5.10 tohto oddielu](#));
- k) pracovníci na otvorenom mori ([bod 5.11 tohto oddielu](#)).

Kontroly **osôb bez štátnej príslušnosti a utečencov** sa vykonávajú rovnakým spôsobom ako v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín vo všeobecnosti. Platnosť cestovných dokladov vydaných tretími krajinami utečencom a osobám bez štátnej príslušnosti je možné skontrolovať v „[zozname cestovných dokladov vydaných tretími krajinami a územnými celkami](#)“. Otázka, či sa od držiteľa takéhoto cestovného dokladu vyžaduje na vstup do EÚ vízum, sa upravuje v článku 6 ods. 2 písm. b) nariadenia (EÚ) 2018/1806, ktorým sa toto rozhodnutie ponecháva na každom členskom štáte. Príslušné oznámenia sú uvedené v tabuľke „[Výnimky podľa článku 6 ods. 2](#)“.

Na žiadateľov o azyl a žiadateľov o medzinárodnú ochranu sa uplatňujú osobitné pravidlá (pozri bod 12 tohto oddielu o žiadateľoch o azyl).

Príslušník pohraničnej stráže musí bezodkladne odobrať a postúpiť údaje o odtlačkoch prstov každého štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti zadržaných v súvislosti s neoprávneným prekročením vonkajšej hranice schengenského štátu, ak majú aspoň 14 rokov a ak neboli vrátení späť.

Poznámka: V súvislosti s kontrolami štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občanov EÚ, EHP alebo Švajčiarska (osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie), pozri [bod 2.8 tohto oddielu](#).

* Právny základ:

– [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 603/2013 o zriadení systému „Eurodac“ na porovnávanie odtlačkov prstov \(článok 14\)](#)

* Odkazy:

– [Doklady, ktoré schengenské štáty vydávajú osobám bez štátnej príslušnosti a utečencom](#)
– [Informácie o vnútroštátnych výnimkách z vízovej povinnosti](#)

3.3. Príslušníci pohraničnej stráže musia **systematicky kontrolovať** štátnych príslušníkov tretích krajín za použitia týchto databáz:

- SIS,
- SLTD,
- vnútroštátne databázy obsahujúce informácie o odcudzených, zneužitých, stratených cestovných dokladoch a cestovných dokladoch, ktorých platnosť bola zrušená.

Príslušníci pohraničnej stráže môžu nahliadnuť aj do iných vnútroštátnych databáz a databáz Interpolu.

3.4. Kontroly za použitia príslušných databáz možno vykonávať vopred na základe údajov o cestujúcich získaných v súlade so smernicou Rady 2004/82/ES alebo v súlade s inými právnymi predpismi Únie alebo vnútroštátnym právom. Ak sa tieto kontroly vykonávajú vopred na základe takýchto informácií o cestujúcich, údaje získané vopred sa musia overiť na hraničnom priechode ich porovnaním s údajmi v cestovnom doklade. Takisto

sa musí overiť totožnosť a štátna príslušnosť dotknutej osoby, ako aj pravosť a platnosť cestovného dokladu na prekročenie hranice.

3.5. V prípade cestovných pasov a cestovných dokladov, ktoré obsahujú pamäťové médium⁵⁹, sa musí overiť pravosť údajov nachádzajúcich sa na čipe, ak sú k dispozícii platné certifikáty. Pri kontrole biometrických pasov sa musí overiť pravosť a integrita údajov uložených na mikročipe. S cieľom overiť, či boli údaje nachádzajúce sa na čipe vložené oprávneným orgánom a či sa s nimi nemanipulovalo, sa musí obsah čipu overiť pasívnou autentifikáciou. Certifikát podpisovateľa dokladu sa musí overiť na základe príslušného dôveryhodného certifikátu národného orgánu certifikácie podpisov (CSPCA) vydávajúcej krajiny. Okrem toho sa musí vykonať autentifikácia čipu s cieľom overiť, či je čip pravý a či nebol klonovaný⁶⁰.

3.6. Štátni príslušníci tretích krajín musia byť podrobení dôkladnej kontrole.

Dôkladná kontrola na vstupe spočíva v overení splnenia všetkých podmienok vstupu:

- overenie, či má štátny príslušník tretej krajiny [doklad alebo doklady platné na prekročenie hranice](#), ktorých platnosť neuplynula, a či je k dokladom v prípade potreby priložené požadované [vízum](#), [povolenie na pobyt](#) alebo dlhodobé vízum. Štátny príslušník tretej krajiny podliehajúci vízovej povinnosti môže cestovať s dvomi cestovnými pasmi, t. j. s platným cestovným pasom (bez víza) a zneplatneným cestovným pasom, ktorý obsahuje platné vízum. Od mája 2022 musí byť na vízovej nálepke digitálna pečať⁶¹. Bude obsahovať všetky informácie uvedené na nálepke okrem fotografie. Táto digitálna pečať by sa mala používať na overenie pravosti údajov na vízovej nálepke pri kontrole na území alebo na hranici členského štátu v prípade, že systém VIS nie je dostupný,

---

⁵⁹ Všetky doklady, ktoré upravuje právo Únie (cestovné pasy, preukazy totožnosti, pobytové preukazy, preukazy súvisiace s migráciou a iné cestovné doklady vydané na základe práva Únie vrátane povolenia na malý pohraničný styk), obsahujú čip s výnimkou víza (v papierovom formáte). Čip obsahuje aj doklad totožnosti námorníka – aj keď nie je založený na práve Únie.

⁶⁰ Pri klonovanom čipe sú informácie skopírované z autentického čipu a umiestnené na duplicitný čip bez akýchkoľvek bezpečnostných obmedzení.

⁶¹ Vykonať rozhodnutie Komisie C(2020) 2672 z 30. apríla 2020, ktorým sa zavádza digitálna pečať na jednotnom formáte víz. Počas prechodného obdobia do 1. novembra 2022 môžu členské štáty vydávať víza s digitálnou pečaťou aj bez nej.

- systematická kontrola v príslušných databázach ([pozri bod 1.5 tohto oddielu, štvrtú zarážku v rámečku](#)) a overenie, či jeho dopravný prostriedok a predmety, ktoré prepravuje, nemôžu ohroziť verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť, verejné zdravie alebo medzinárodné vzťahy niektorého zo schengenských štátov. Takéto overenie musí zahŕňať priame nahliadnutie do údajov a zápisov týkajúcich sa osôb a vecí, ktoré sú obsiahnuté v systéme SIS a vo vnútroštátnych databázach, a prípadné opatrenia, ktoré sa majú vykonať v dôsledku zápisu,
- preskúmanie pečiatok na vstupe a na výstupe v cestovnom doklade dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny s cieľom overiť porovnaním dátumov vstupu a výstupu, či daná osoba už neprekročila maximálnu dĺžku povoleného pobytu v priestore bez kontrol vnútorných hraníc alebo na území Bulharska, Cypru, Chorvátska alebo Rumunska (a to v každej z týchto krajín osobitne⁶²), t. j. 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia predchádzajúceho každému dňu pobytu,
- overenie miest odchodu a cieľa cesty dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny a účelu plánovaného pobytu a v prípade potreby aj kontrolu príslušných sprievodných dokladov,
- overenie, či má dotknutý štátny príslušník tretej krajiny dostatok finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom na dĺžku a účel plánovaného pobytu, na návrat do krajiny pôvodu alebo tranzit do tretej krajiny, alebo či je schopný získať tieto prostriedky zákonným spôsobom. Pri posudzovaní finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom sa musia brať do úvahy referenčné sumy stanovené každým schengenským štátom,
- overenie dostatku finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom môže byť založené na hotovosti, cestovných šekoch a kreditných kartách, ktoré vlastní štátny príslušník tretej krajiny. Vyhlásenia o sponzorstve, ak sa takéto vyhlásenia stanovujú vo vnútroštátnom práve, [a písomné záruky/pozvanie od hostiteľa](#) v zmysle vnútroštátneho práva v prípade, že štátny príslušník tretej krajiny prebýva u hostiteľa, môžu byť takisto dôkazom o dostatočných finančných prostriedkoch potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom;

---

⁶² Osobitný výpočet 90 dní v rámci 180-dňového obdobia na území Rumunska a Bulharska sa po uvedení systému vstup/výstup do prevádzky zmení.

- platnosť kreditnej karty je možné overiť kontaktovaním spoločnosti, ktorá túto kartu vydala, alebo využitím iných možností, ktoré sú na hraničných priechodoch k dispozícii (napr. zmenárne),
- pozvanie od hostiteľov je možné overiť buď priamym kontaktovaním hostiteľa, alebo overením dobrej viery hostiteľa prostredníctvom vnútroštátnych kontaktných miest schengenského štátu, v ktorom má hostiteľ bydlisko.

* Usmernenia o pojme „ohrozenie verejného zdravia“ na účely odopretia vstupu:

Tento pojem zahŕňa každú chorobu, ktorá podľa vymedzenia v Medzinárodných zdravotných predpisoch (IHR) Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) môže prepuknúť do epidémie, a ďalšie infekčné choroby alebo nákazlivé parazitické choroby, ak sú zahrnuté do pôsobnosti ochranných predpisov, ktoré sa vzťahujú na štátnych príslušníkov schengenských štátov.

Na účely tejto príručky sa preto každé ohrozenie zdravia občanov EÚ, ako aj rozhodnutia o účinných opatreniach, ktoré sa majú prijať, posudzujú a rozhoduje sa o nich prostredníctvom siete Spoločenstva stanovenej na základe rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1082/2013/EÚ a Systému včasného varovania a reakcie (EWRS) a ECDC zriadeného nariadením (ES) č. 851/2004. Orgány EWRS zahŕňajú orgány verejného zdravotníctva členských štátov EÚ a pracujú na vnútroštátnej úrovni spoločne s uznanými vnútroštátnymi orgánmi dohľadu. ECDC vykonáva posudzovanie rizika spojeného s daným ohrozením (ecdc.europa.eu).

Orgány každého členského štátu EÚ, do ktorých pôsobnosti patrí zavádzanie zdravotníckych opatrení, by sa preto mali v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a právnymi predpismi Únie v oblasti verejného zdravia a postupmi stanovenými každým schengenským štátom vždy zapájať do posudzovania rizika z hľadiska verejného zdravia na účely povolenia alebo odopretia vstupu na hranici.

* Usmernenia o posudzovaní „ohrozenia verejného zdravia“ v situácii choroby s epidemickým potenciálom

Pandémia COVID-19 zvýraznila potrebu zlepšiť pripravenosť Únie reagovať na krízové situácie na vonkajších hraniciach súvisiace chorobami s epidemickým potenciálom, ktoré predstavujú ohrozenie verejného zdravia. Prijímanie nejednotných a rôznorodých opatrení na

vonkajších hraniciach v reakcii na takéto ohrozenie nepriaznivo ovplyvňuje fungovanie priestoru bez kontrol na vnútorných hraniciach, znižuje predvídateľnosť pre cestujúcich a obmedzuje osobné kontakty. Pri uplatňovaní vnútroštátnych opatrení súvisiacich s ohrozením verejného zdravia na vonkajších hraniciach odporúča Komisia prihliadať na tieto faktory:

1. Občanom Únie v zmysle článku 20 ods. 1 ZFEÚ a štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí na základe dohôd medzi Úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a týmito tretími krajinami na druhej strane požívajú práva na voľný pohyb rovnocenné s právami na voľný pohyb občanov Únie, ako aj ich rodinným príslušníkom, by malo byť vždy umožnené cestovať do členských štátov EÚ a krajín mimo EÚ, na ktoré sa vzťahuje schengenské *acquis*, na akýkoľvek účel, nielen na návrat domov.

Ak cestujú z tretích krajín, na ktoré sa vzťahuje dočasné obmedzenie ciest, ktoré nie sú nevyhnutné, môžu sa na nich uplatňovať zdravotné požiadavky cieľového schengenského štátu, ako je samoizolácia alebo podobné opatrenia, (za predpokladu, že rovnaké požiadavky sú kladené na vlastných štátnych príslušníkov).

2. Štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom podľa smernice 2003/109/ES o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, osobám, ktoré svoje právo na pobyt odvodzujú z iných smerníc EÚ, z dohody o vystúpení alebo z vnútroštátneho práva, alebo osobám, ktoré sú držiteľmi národných dlhodobých víz, ako aj ich rodinným príslušníkom, by mal byť tiež povolený vstup za predpokladu prijatia príslušných zdravotníckych opatrení.

To isté by sa malo v náležitých prípadoch uplatňovať aj na štátnych príslušníkov tretích krajín s dočasným povolením na vstup (vydaným na účely prekročenia hranice a výkonu práva na oprávnený pobyt v členskom štáte po prevzatí povolenia na pobyt).

Príslušníci pohraničnej stráže by mali skontrolovať príslušné doklady (t. j. cestovné doklady, povolenia na pobyt a akékoľvek iné úradné doklady) s cieľom overiť, či štátni príslušníci tretích krajín patria do rozsahu, ktorý je vymedzený v dvoch predchádzajúcich pododsekoch.

3. Preverovanie cestujúcich na vstupe na symptómy chorôb s epidemiologickým potenciálom môže zahŕňať meranie teploty a/alebo skrining symptómov alebo použitie akýchkoľvek iných prostriedkov určených na zistenie príslušných symptómov.

Všetci verejní činitelia zapojení do hraničných, colných, sanitárnych alebo akýchkoľvek

iných kontrol na vonkajších hraniciach by mali byť vybavení osobnými ochrannými prostriedkami, ktoré v prípade potreby tvoria masky, rukavice, dezinfekčné gély atď.

4. Pri rozhodovaní o tom, či sa na štátneho príslušníka tretej krajiny vzťahujú dočasné obmedzenia ciest do schengenských štátov, ktoré nie sú nevyhnutné, rozhodujúcim faktorom by mal byť predchádzajúci pobyt (a nie je štátna príslušnosť) počas určitého obdobia v tretej krajine, pre ktorú boli zrušené obmedzenia ciest, ktoré nie sú nevyhnutné.

5. Na vzdušných hraniciach zohrávajú brány automatizovaného systému hraničnej kontroly (ABC) dôležitú úlohu pri uľahčovaní bezproblémového pohybu cestujúcich na hlavných vzdušných hraničných priechodoch; systémy elektronických brán však nedokážu overiť pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín. Schengenské štáty, ktoré umožňujú občanom tretích krajín používať ABC brány, by mali zvážiť zavedenie kontrol na mieste pre tých cestujúcich, ktorí používajú elektronické brány, alebo dočasne vypnúť ABC brány pre tretie krajiny.

6. Príslušníci pohraničnej stráže sa budú musieť oboznámiť s tým, ako vyzerajú povolenia na pobyt a pracovné povolenia tretích krajín, a musia mať základné znalosti o technikách tlače takýchto dokladov a bezpečnostných prvkoch. Okrem povolení na pobyt alebo pracovných povolení tretích krajín by cestujúci mohli na podporu krajiny pobytu, ktorú uvádzajú, prípadne predložiť aj preukazy totožnosti a/alebo vodičské preukazy tretích krajín a ďalšie úradné doklady.

V závislosti od okolností a typu predložených dokladov budú musieť príslušníci pohraničnej stráže čo najlepšie využiť všetky referenčné materiály, ktoré majú k dispozícii, napríklad FADO/iFADO/PRADO21, referenčnú príručku agentúry Frontex, a tieto zdroje budú musieť využívať spolu s vnútroštátnymi databázami dokladov a ďalšími komerčnými možnosťami.

7. Cestujúci musia byť pred cestou informovaní o potrebe preukázať svoju krajinu pobytu, teda o potrebe dodatočných dokladov, ako sú napríklad povolenia na pobyt, pracovné povolenia, preukazy totožnosti alebo vodičské preukazy vydané treťou krajinou pobytu a všetky ďalšie úradné doklady, ktoré potvrdzujú krajinu pobytu uvádzanú cestujúcim. Je to dôležité, pretože podrobnosti o pobyte alebo pracovnom povolení v tretích krajinách, nie sú vždy pripojené alebo uvedené na cestovných dokladoch, najmä cestovných pasoch. Nesplnenie povinnosti preukázať krajinu pobytu by mohlo mať za následok odmietnutie vstupu.

8. Každé rozhodnutie o odopretí vstupu musí byť primerané a nediskriminačné. Opatrenie sa považuje za primerané za predpokladu, že sa prijalo po konzultácii so zdravotníckymi orgánmi, ktoré ho uznali za vhodné a potrebné na dosiahnutie cieľa v oblasti verejného zdravia. Vo formulári o odopretí vstupu musí pohraničná stráž uviesť dôvod odopretia v časti „poznámky“.

9. Cestovateľovi môže byť poskytnutý informačný leták o konkrétnej chorobe. Zdravý cestujúci nemusí predkladať ďalšie zdravotné potvrdenie orgánom susednej tretej krajiny, do ktorej je vrátený z pozemného hraničného priechodu na vonkajšej hranici EÚ (cestná alebo železničná doprava) alebo z hraničného priechodu na vonkajšej námornej hranici EÚ (napríklad prístavy určené na pravidelné spojenie trajektom alebo iné prístavy slúžiace výletným lodiam alebo jednotlivým lodiam námorníkov alebo rybárov).

10. S cieľom minimalizovať príchod osôb z tretích krajín by styční dôstojníci na letiskách alebo styční dôstojníci v tretích krajinách uvedených na zozname mohli vykonávať kontroly pred nástupom do lietadla. Schengenské štáty by takisto mohli nasadiť pohraničnú stráž na niektoré lety s tretími krajinami, ktorých úlohou by bolo lietať na odchádzajúcich letoch z Európy s cieľom vykonávať kontroly pred nástupom do lietadla pri spiatočných letoch. Mohlo by sa zväziť aj nasadenie zdravotných inšpektorov a/alebo zdravotníckeho personálu priamo na hraničné priechody na účely kontroly cestujúcich, preskúmania zdravotných vyhlásení atď.

* Usmernenia na výpočet dĺžky pobytu:

Pokiaľ ide o 90 dní v rámci 180-dňového obdobia, deň vstupu sa musí počítať ako prvý deň pobytu v priestore bez kontrol vnútorných hraníc a deň výstupu sa musí počítať ako posledný deň pobytu v tomto priestore. V prípade Bulharska, Cypru, Chorvátska a Rumunska deň vstupu zodpovedá dňu vstupu na územie každého z týchto schengenských štátov a deň výstupu zodpovedá dňu výstupu z územia každého z týchto schengenských štátov. Pojem „akékoľvek“ znamená, že sa uplatňuje „pohyblivé“ 180-dňové referenčné obdobie, v rámci ktorého sa prihliada na každý jeden deň pobytu za obdobie posledných 180 dní, aby sa overilo, či je požiadavka 90 dní v rámci 180 dňového obdobia naďalej splnená. Znamená to, že neprítomnosťou počas nepretrúšaného obdobia 90 dní sa získava nárok na nový pobyt v dĺžke najviac 90 dní. Pozri: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/docs/short_stay_schengen_calculator_user_manual_en.pdf.

Na výpočet obdobia pobytu povoleného podľa nových pravidiel možno použiť „kalkulačku na výpočet krátkodobého pobytu“ (short-stay calculator), ktorá sa nachádza na webovom sídle Európskej komisie/GR HOME (https://ec.europa.eu/home-affairs/content/visa-calculator_en), resp. ktorú možno stiahnuť z webovej stránky CIRCA. V používateľskej príručke sa nachádzajú informácie o nových pravidlách, o používaní kalkulačky a praktické príklady. Pozri: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/index_en.htm.

Tento spôsob výpočtu krátkodobých pobytov, ktorý sa uplatňuje od 18. októbra 2013, sa neuplatňuje na dohody o zrušení vízovej povinnosti uzatvorené medzi EÚ a Bahamami, Brazíliou, Svätým Krištofom a Nevisom, Mauríciom a Seychelami, na ktoré sa vzťahuje definícia („tri mesiace počas šesťmesačného obdobia odo dňa prvého vstupu“). Dĺžka pobytu občanov krajín mimo EÚ, ktorí cestujú s vízami udelenými v súlade s dohodami o zjednodušení vízového režimu uzatvorenými medzi EÚ a určitými tretími krajinami, sa má vypočítať podľa novej metódy výpočtu, pretože v týchto dohodách sa nachádza odkaz na „90 dní počas obdobia 180 dní“.

Obdobia pobytu povoleného na základe povolenia na pobyt alebo na základe dlhodobého víza by sa nemali započítavať do dĺžky krátkodobého pobytu (pri posudzovaní súladu s pravidlom 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia). Toto ustanovenie teda umožňuje štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú oslobodení od vízovej povinnosti, legálne zostať na území schengenských štátov, ktoré uplatňujú *acquis* v plnom rozsahu, na následný krátkodobý pobyt. Cestujúci môže do dátumu skončenia platnosti predchádzajúceho povolenia na pobyt alebo dlhodobého víza preukázať, že dodržal podmienky týkajúce sa trvania krátkodobého pobytu⁶³. Vnútroštátne pravidlá alebo postupy, v ktorých sa stanovuje, že štátny príslušník tretej krajiny musí vo všeobecnosti opustiť územie danej krajiny po skončení dlhodobého pobytu (krytého povolením na pobyt alebo národným vízom) predtým, ako mu bude umožnené začať nasledujúci krátkodobý pobyt na tomto území, nie sú zlučiteľné so schengenskými pravidlami. Zodpovednosť za dodržanie pravidla 90 dní v rámci 180-dňového obdobia má samotný cestujúci⁶⁴. Ak štátny

⁶³ Výslovne to potvrdzuje aj článok 12 ods. 3 Kódexu schengenských hraníc (uplatniteľné od dátumu, keď sa má spustiť prevádzka systému vstup/výstup).

⁶⁴ V článku 14 ods. 8 nariadenia (EÚ) 2017/2226 sa výslovne uvádza, že „...ak sa krátkodobý pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je prítomný na území členského štátu, začína priamo po pobyte na základe povolenia na pobyt alebo dlhodobého víza a predchádzajúca individuálna zložka sa nevytvorila, tento štátny príslušník tretej krajiny môže požiadať príslušné orgány... o vytvorenie individuálnej zložky a záznamu o vstupe/výstupe vložením údajov...“

príslušník tretej krajiny nevyužije možnosť, ktorú ponúka článok 12 Kódexu schengenských hraníc alebo článok 14 ods. 8 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2226⁶⁵, t. j. možnosť požiadať o registráciu začatia krátkodobého pobytu (alebo o to, aby sa považoval za osobu, ktorá vstúpila na účely krátkodobého pobytu) dňom uplynutia platnosti predchádzajúceho povolenia na pobyt alebo dlhodobého víza, riskuje, že sa bude považovať za neoprávnene sa zdržiavajúcu osobu s následnými negatívnymi dôsledkami v súlade s domnienkou uvedenou v článku 12 Kódexu schengenských hraníc alebo v článku 20 nariadenia (EÚ) 2017/2226. Táto domnienka však môže byť následne vyvrátená v súlade s článkom 12 Kódexu schengenských hraníc.

*Príklady:

Kanadský študent, ktorému 31. júla uplynie platnosť povolenia na pobyt „študent“ v Rakúsku, má v úmysle v auguste absolvovať cestu vlakom cez niekoľko schengenských štátov s využitím preukazu Interrail. Kanadský študent nemusí nevyhnutne opustiť EÚ, ale môže začať krátkodobý pobyt ihneď po uplynutí platnosti povolenia na pobyt. Na tento účel by mal do 31. júla požiadať príslušné orgány podľa článku 12 Kódexu schengenských hraníc alebo článku 20 nariadenia (EÚ) 2017/2226, aby sa za deň jeho vstupu považoval 1. august. (Pozn.: Okrem toho, keď sa začne uplatňovať nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240⁶⁶, bude musieť byť držiteľom platného cestovného povolenia.)

Indický výskumný pracovník, ktorému 31. júla uplynie platnosť povolenia na pobyt „výskumný pracovník“ v Rakúsku, má v úmysle v auguste podniknúť turistický výlet cez Alpy (v Rakúsku a Taliansku, ale väčšinu času stráví v Rakúsku). Indický výskumný pracovník nemusí nevyhnutne opustiť EÚ, ale môže začať krátkodobý pobyt ihneď po uplynutí platnosti povolenia na pobyt. Na tento účel musí požiadať o krátkodobé vízum na rakúskom konzuláte (napríklad v Prahe alebo Bratislave) a takéto vízum mu musí byť udelené do 1. augusta. Okrem toho by mal do 31. júla požiadať príslušné orgány podľa článku 12 Kódexu schengenských hraníc alebo článku 20 nariadenia (EÚ) 2017/2226 o to, aby sa za deň jeho vstupu považoval 1. august.

⁶⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2226 z 30. novembra 2017, ktorým sa zriaďuje systém vstup/výstup na zaznamenávanie údajov o vstupe a výstupe štátnych príslušníkov tretích krajín prekračujúcich vonkajšie hranice členských štátov a o odopretí ich vstupu a stanovujú podmienky prístupu do systému vstup/výstup na účely presadzovania práva, a ktorým sa mení Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a nariadenia (ES) č. 767/2008 a (EÚ) č. 1077/2011 (Ú. v. EÚ L 327, 9.12.2017, s. 20).

⁶⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 z 12. septembra 2018, ktorým sa zriaďuje Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, (EÚ) č. 515/2014, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2016/1624 a (EÚ) 2017/2226 (Ú. v. EÚ L 236, 19.9.2018, s. 1).

Pokiaľ ide o možné predĺženie krátkodobých pobytov na základe dvojstranných dohôd, článok 20 ods. 2 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda⁶⁷, obsahuje podrobné pravidlá na riešenie týchto špecifických prípadov.

3.6.1. Dôkladné kontroly na výstupe tvoria:

- overenie, či má štátny príslušník tretej krajiny platný doklad na prekročenie hranice,
- overenie cestovného dokladu na účely zisťovania znakov falšovania alebo pozmeňovania,
- overenie na základe povinných systematických kontrol za použitia príslušných databáz, či sa štátny príslušník tretej krajiny nepovažuje za hrozbu pre verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť alebo medzinárodné vzťahy niektorého zo schengenských štátov,
- v prípade cestovných pasov a cestovných dokladov, ktoré obsahujú pamäťové médium, sa musí overiť pravosť údajov nachádzajúcich sa na čipe, ak sú k dispozícii platné certifikáty. Pri kontrole biometrických pasov by sa mala overiť pravosť a integrita údajov uložených na mikročipe. S cieľom overiť, či boli údaje nachádzajúce sa na čipe vložené oprávneným orgánom a či sa s nimi nemanipulovalo, by sa mal obsah čipu overiť pasívnou autentifikáciou. Certifikát podpisovateľa dokladu by sa mal overiť na základe príslušného dôveryhodného certifikátu národného orgánu certifikácie podpisov (CSPCA) vydávajúcej krajiny. Na overenie pravosti čipu by sa mala použiť autentifikácia čipu, pokiaľ je takáto funkcia podporovaná.

3.6.2. Ďalšie kontroly na výstupe môžu zahŕňať:

- overenie, či má osoba platné vízum, ak sa vyžaduje, s výnimkou prípadu, ak je táto osoba držiteľom platného povolenia na pobyt vydaného schengenským štátom alebo platného dlhodobého víza alebo iných dokladov oprávňujúcich na pobyt alebo opätovný vstup na jeho územie,
- overenie, či daná osoba neprekročila maximálnu dĺžku povoleného pobytu.

---

⁶⁷ Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach (Ú. v. ES L 239, 22.9.2000, s. 19).

- 3.7. Od štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú držiteľmi platného povolenia na pobyt, by sa vo všeobecnosti nemalo vyžadovať, aby preukazovali účel plánovaného pobytu, ani to, či majú finančné prostriedky potrebné na pokrytie nákladov spojených s pobytom. Iné kontroly – a najmä preskúmanie cestovných dokladov a dokladov o pobyte, vyhľadávanie v SIS a vo vnútroštátnych databázach – sa však musia vykonávať, ako sa uvádza v bodoch 1.2 a [3.6.2 tohto oddielu](#). Pokiaľ ide o oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení, podrobné usmernenie o tom, ako môžu takéto osoby preukázať svoje postavenie, je uvedené v prílohe 42 k tejto príručke.
- 3.8. Aby sa nespomalili kontrolné postupy vykonávané v kabínach na vstupe/výstupe v rámci bežnej kontroly a ak je potrebné vykonať doplnujúce overovania, možno ich vykonať na mieste oddelenom od kabín („osobitné kontroly“).

Ak o to požiada štátny príslušník tretej krajiny a ak existujú vhodné zariadenia, takéto dôkladné kontroly sa musia vykonať v neverejnom priestore určenom na tento účel. V prípade osobitných kontrol sa dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny musia poskytnúť písomné informácie o účele týchto kontrol, ako aj o postupe. Tieto informácie môžu byť vo forme plagátu alebo letáku, ktorý sa odovzdá danej osobe. Leták alebo plagát musí byť k dispozícii vo všetkých úradných jazykoch Únie a v jazykoch krajín, ktoré hraničia s príslušnými schengenskými štátmi.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(články 7 a 8, prílohy I a IV\)](#)
- [Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1082/2013/EÚ z 22. októbra 2013 o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 2119/98/ES](#)
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 851/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa zriaďuje Európske Centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb](#)
- [Nariadenie Rady \(ES\) č. 2252/2004 z 13. decembra 2004 o normách pre ochranné prvky a biometriu v cestovných pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi](#)
- medzinárodné zdravotné predpisy (WHO)

4. VYHĽADÁVANIE V SCHENGENSKOM INFORMAČNOM SYSTÉME (SIS) A V DATABÁZE ODCUDZENÝCH A STRATENÝCH CESTOVNÝCH DOKLADOV (SLTD)

- 4.1. Počas hraničných kontrol je potrebné vykonať kontrolu všetkých osôb a ich cestovných dokladov v SIS. Vnútroštátne aplikácie na kontrolu hraníc zvyčajne ponúkajú integrovanú kontrolu osôb a ich cestovných dokladov za použitia príslušných databáz. SIS obsahuje zápisy o osobách a veciach, ktoré patria do jednej z týchto kategórií zápisov:
- zápisy na účely návratu [článok 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860⁶⁸], táto kategória zápisu sa vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje rozhodnutie o návrate, na účely overenia splnenia povinnosti návratu a na podporu výkonu rozhodnutí o návrate,
  - odopretie vstupu alebo pobytu [článok 24 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861⁶⁹], táto kategória zápisu sa vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín⁷⁰, ktorí nie sú oprávnení vstúpiť na územie schengenských štátov alebo sa na ňom zdržiavať⁷¹,
  - osoby hľadané na účely zatknutia [článok 26 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1862⁷²], táto kategória zápisu sa vzťahuje na osoby, na ktoré bol vydaný európsky zatykač, zatýkací rozkaz Islandu/Nórska⁷³ alebo žiadosť o vydanie (Švajčiarsko a Lichtenštajnsko),
  - nezvestné osoby [článok 32 ods. 1 písm. a) a b) nariadenia (EÚ) 2018/1862], účelom tejto kategórie zápisu je nájsť nezvestné osoby vrátane detí a maloletých osôb bez sprievodu a umiestniť ich pod ochranu, ak je to zákonné a nevyhnutné,

---

⁶⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 1).

⁶⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti hraničných kontrol, o zmene Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a o zmene a zrušení nariadenia (ES) č. 1987/2006 (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 14).

⁷⁰ K zápisu týkajúceho sa štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom občana EÚ, by sa malo pristupovať podľa článku 26 nariadenia (EÚ) 2018/1861 (pozri bod 8.3 oddiel I).

⁷¹ Cyprus zatiaľ nemá prístup do systému SIS, preto sa na účely tejto kapitoly schengenskými štátmi rozumejú všetky štáty okrem Cypru. Chorvátsko má prístup k zápisom na účely odopretia vstupu, ale nemá povinnosť odoprieť vstup na svoje územie alebo pobyt na svojom území štátnym príslušníkom tretích krajín, o ktorých zápis vydal iný schengenský štát v súlade s nariadením (ES) č. 1987/2006, môže sa však rozhodnúť konať na základe takéhoto zápisu. Chorvátsko zatiaľ nemôže do SIS vkladať zápisy na účely odopretia vstupu.

⁷² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1862 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach, o zmene a zrušení rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutia Komisie 2010/261/EÚ (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 56).

⁷³ Na základe dohody o vydávaní medzi členskými štátmi EÚ a Islandom a Nórskom, ktorá začala platiť v roku 2019: Dohoda z 28. júna 2006 medzi Európskou úniou a Islandskou republikou a Nórske kráľovstvom o vydávaní konaní medzi členskými štátmi Európskej únie a Islandom a Nórskom nadobudla platnosť 1. novembra 2019 (Ú. v. EÚ L 292, 21.10.2006, s. 2).

- ohrozené zraniteľné osoby, t. j. deti, ktorým hrozí únos/deti, ktorým je potrebné zabrániť v cestovaní/zraniteľné plnoleté osoby, ktorým je potrebné zabrániť v cestovaní [článok 32 ods. 1 písm. c), d) a e) nariadenia (EÚ) 2018/1862], účelom tohto zápisu je zabrániť únosom detí a cestovaniu zraniteľných osôb bez povolenia alebo nezákonnému odvedeniu do zahraničia. Hlavný rozdiel medzi vydaním zápisu o nezvestnej osobe a zápisu o zraniteľných osobách, ktorým sa má zabrániť v cestovaní, je v tom, že v druhom prípade osoba ešte nie je nezvestná, ale hrozí jej zmiznutie („preventívne zápisy“),
- osoby, ktoré sú hľadané na účely zaistenia ich súčinnosti v súdnom konaní [článok 34 nariadenia (EÚ) 2018/1862], účelom tejto kategórie zápisu je zistiť miesto pobytu alebo bydlisko osôb hľadaných na účely zaistenia ich súčinnosti v trestných súdnych konaniach (napríklad svedkov),
- osoby a veci na účely diskretných kontrol, zisťovacích kontrol alebo špecifických kontrol [článok 36 nariadenia (EÚ) 2018/1862], účelom tejto kategórie zápisu je získať informácie o osobách alebo súvisiacich veciach na účely stíhania trestných činov a predchádzania ohrozeniu verejnej alebo národnej bezpečnosti,
- veci na účely zaistenia alebo použitia ako dôkazu v trestnom konaní [článok 38 nariadenia (EÚ) 2018/1862], tento zápis sa vzťahuje na veci (vozidlá, prípojné vozidlá, obytné prívesy, priemyselné zariadenia a súčasti priemyselných zariadení, plavidlá, motory plavidiel, strelné zbrane, osvedčenia o evidencii vozidiel a tabuľky s evidenčnými číslami vozidiel, bankovky a falošné bankovky, prostriedky informačných technológií) a doklady (čistopisy úradných dokladov, vydané doklady totožnosti, ako sú cestovné pasy, preukazy totožnosti, povolenia na pobyt, cestovné doklady a vodičské preukazy, ktoré boli odcudzené, zneužitú, stratené alebo ktorých platnosť bola zrušená, alebo sú falošné), ktoré sa hľadajú na účely zaistenia alebo použitia ako dôkazu v trestnom konaní,
- zápisy o neznámej hľadanej osobe obsahujúce iba údaje o odtlačkoch prstov [článok 40 nariadenia (EÚ) 2018/1862]. Táto kategória zápisu obsahuje latentné odtlačky prstov zaistené na miestach trestného činu alebo na miestach trestných činov terorizmu. Účelom tejto kategórie zápisu je vypátrať podozrivého neznámeho páchatel'a trestného činu.

Počas vykonávania kontroly v SIS možno nájsť o tej istej osobe viacnásobné zápisy. Je to spôsobené tým, že viacero schengenských štátov⁷⁴ môže vydať zápis o tej istej osobe. V prípade dosiahnutia takejto pozitívnej lustrácie sa na obrazovke zobrazia všetky žiadosti o prijatie opatrenia. Pokiaľ sú žiadosti o prijatie opatrenia zlučiteľné, budú sa musieť v súvislosti s touto osobou prijať všetky opatrenia.

Niektoré kategórie zápisov o osobách sú „nezlučiteľné“⁷⁵. To znamená, že nový zápis o tej istej osobe možno vložiť len vtedy, ak je „zlučiteľný“ s už existujúcim zápisom. V prípade nezlučiteľných zápisov sa usúdilo, že opatrenie, ktoré požaduje v zápise jeden schengenský štát, si konkuruje s opatrením, ktoré v zápise požaduje iný schengenský štát. Nezlučiteľné sú tieto kategórie zápisu:

- zápisy na účely odopretia vstupu a pobytu a zápisy o nezvestných osobách, ktoré sa musia umiestniť pod ochranu,
- zápisy na účely odopretia vstupu a pobytu a zápisy o ohrozených zraniteľných osobách,
- zápisy na účely návratu a zápisy o nezvestných osobách, ktoré sa musia umiestniť pod ochranu,
- zápisy na účely návratu a zápisy o ohrozených zraniteľných osobách,
- zápisy o nezvestných osobách a zápisy o ohrozených zraniteľných osobách.

Ak sa nájde konkurenčný alebo potenciálne nezlučiteľný zápis, treba sa ihneď obrátiť so žiadosťou o pomoc na útvar SIRENE.

Existuje dohodnuté poradie priority zápisov, je však dovolené sa od neho odchýliť, ak s tým súhlasia oba schengenské štáty. Poradie priority zápisov, ktoré môžu byť nezlučiteľné, je takéto:

---

⁷⁴ Na účely vydávania zápisov v systéme SIS v tomto prípade schengenské štáty znamenajú všetky štáty, s výnimkou Cypru (ktorý nemá prístup do systému SIS) a Chorvátska (v prípade vydávania zápisov o odopretí vstupu, keďže tieto zápisy nemôže vydávať), ale vrátane Írska pre niektoré kategórie zápisu. Írsko nemá prístup k zápisom SIS na účely odopretia vstupu a na účely návratu a nemôže ich ani vydávať.

⁷⁵ Pozri tabuľku v prílohe 4 k príručke SIRENE [vykonávacie rozhodnutie Komisie z 18. novembra 2021, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá pre úlohy útvarov SIRENE a výmenu doplňujúcich informácií o zápisoch v Schengenskom informačnom systéme v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach („príručka SIRENE – polícia“) C(2021) 7901 final] a vykonávacie rozhodnutie Komisie z 18. novembra 2021, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá pre úlohy útvarov SIRENE a výmenu doplňujúcich informácií o zápisoch v Schengenskom informačnom systéme v oblasti hraničných kontrol a návratu („Príručka SIRENE – hranice a návrat“) [C(2021) 7900].

1. zápisy na účely odopretia vstupu a pobytu;
2. zápisy na účely návratu, ktoré sú sprevádzané zákazom vstupu;
3. zápisy o nezvestných osobách, ktoré sa musia umiestniť pod ochranu;
4. zápisy o ohrozených zraniteľných osobách;
5. zápisy o nezvestných osobách, ktoré sa majú nájsť;
6. zápisy na účely návratu, ktoré nie sú sprevádzané zákazom vstupu.

Ak sa dosiahne pozitívna lustrácia súčasne v prípade zápisu v SIS aj „zápisu“ Interpolu, musí sa dodržať postup SIS, pretože zápisy SIS majú prednosť. Správy o pozitívnej lustrácii sa musia zaslať útvaru SIRENE, nie Národnej ústredni Interpolu.

4.2. Biometrické vyhľadávanie

Biometrické vyhľadávanie bolo zavedené spolu so zavedením funkcie automatizovaného systému identifikácie odtlačkov prstov SIS (SIS AFIS). To znamená, že v systéme SIS možno vyhľadávať aj na základe odtlačkov prstov, nielen alfanumerických údajov.

V súlade s článkom 33 nariadenia (EÚ) 2018/1861 a článkom 43 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1862 možno v SIS vyhľadávať v daktyloskopických údajoch vo všetkých prípadoch, keď sa považuje za potrebné identifikovať osobu (t. j. určiť, či je kontrolovaná osoba predmetom zápisu v systéme SIS). O potrebe kontroly v systéme SIS pomocou daktyloskopických údajov sa v každom konkrétnom prípade musí rozhodnúť v súlade s pravidlami EÚ a vnútroštátnymi predpismi. V daktyloskopických údajoch sa musí vyhľadávať v prípadoch, keď totožnosť osoby nemožno zistiť iným spôsobom (t. j. na základe alfanumerických údajov, opisu dokladu, fotografií alebo podoby tváre).

4.3. Extenzia o vec

Určité kategórie zápisov o osobách (osoby hľadané na účely zatknutia, nezvestné a zraniteľné osoby a osoby hľadané na účely zaistenia ich súčinnosti v trestnom konaní) môžu obsahovať „extenziu o vec“, ktorá uvádza informácie o veci spojenej s hľadanou osobou a ktorá bola vložená s cieľom nájsť dotknutú osobu.

Extenziu o vec možno doplniť o tieto typy vecí: vozidlá, prípojné vozidlá a obytné prívesy; plavidlá; kontajnery; lietadlá; strelné zbrane (len v prípade zápisov na účely zatknutia); čistopisy dokladov.

Všetky zápisy o osobách môžu obsahovať „opisy identifikačného dokladu“, čo sú údaje na opis (platného) identifikačného dokladu (napríklad cestovného dokladu alebo povolenia na pobyt), ktorý používa subjekt zápisu. K zápisu možno pripojiť aj kópiu dokladu.

Účelom vkladania vecí a identifikačných dokladov ako extenzie zápisu o osobe je uľahčiť vyhľadávanie osoby, ktorá je predmetom zápisu – v tomto prípade vec alebo samotný identifikačný doklad nie sú predmetom zápisu.

Zápisy o veciach podľa článkov 36 a 38 nariadenia (EÚ) 2018/1862 majú svoj vlastný účel vymedzený v príslušných nariadeniach o SIS: v prípade článku 36 vykonať diskretnú, zisťovaciu alebo špecifickú kontrolu, resp. v prípade článku 38 zaistiť alebo chrániť vec.

4.4. **Opatrenia, ktoré sa majú prijať v prípade dosiahnutia pozitívnej lustrácie v SIS**

V prípade dosiahnutia pozitívnej lustrácie v SIS v súvislosti s osobou alebo vecou sa na obrazovke príslušníka pohraničnej stráže zobrazí opatrenie, ktoré sa má prijať.

- 4.4.1. Jednotlivci hľadani na účely zatknutia musia byť zadržaní a odovzdaní orgánom oprávneným rozhodnúť o dočasnej väzbe so zámerom extradície alebo odovzdania členskému štátu EÚ alebo schengenskému štátu, ktorý o to požiadal.

V prípade, že vaša krajina označila zápis na účely zatknutia indikátorom nevykonateľnosti, dôvod zápisu sa bude stále zobrazovať ako „Osoba na zatknutie a následné odovzdanie alebo vydanie“, ale v rámci opatrenia, ktoré sa má prijať, sa nebude vyžadovať zatknutie osoby, ale sa bude vyžadovať „určiť miesto pobytu alebo bydlisko osoby“.

- 4.4.2. Opatrenie, ktoré by sa malo prijať v súvislosti so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, v prípade ktorých sa vydáva zápis na účely návratu, bude závisieť od toho, kde dôjde k pozitívnej lustrácii.

a) Ak sa osoba nachádza na vonkajšej hranici a opúšťa územie schengenských štátov, informácia o tom, že osoba bola lokalizovaná na vonkajších hraniciach pri výstupe a opustila územie schengenských štátov, aj o mieste a čase kontroly a o tom, či bola osoba predmetom odsunu (núteného návratu), sa musia zhromaždiť a odovzdať národnému útvaru SIRENE.

Po prijatí informácie o pozitívnej lustrácii, t. j. potvrdení, že osoba opustila územie schengenských štátov, schengenský štát, ktorý vydal zápis, musí zápis na účely návratu bezodkladne vymazať. Okrem toho schengenský štát, ktorý vydal zápis, musí v náležitých prípadoch bezodkladne vložiť zápis na účely odopretia vstupu a pobytu (alebo zápis na účely návratu zmenený na zápis na účely odopretia vstupu), keď je rozhodnutie o návrate sprevádzané zákazom vstupu.

V prípade, že osoba opúšťa územie schengenského štátu, ktorý vydal rozhodnutie o návrate, musí schengenský štát, ktorý vydal zápis, v prípade pozitívnej lustrácie informovať aj svoje vlastné orgány, aby sa návrat potvrdil a aby tieto orgány vydali v prípade potreby zápis na účely odopretia vstupu.

Opätovný vstup osoby by sa mal odoprieť na základe zápisu na účely odopretia vstupu v systéme SIS, keď bol takýto zápis vložený. Osobe možno odoprieť vstup na základe iných podmienok stanovených v Kódexe schengenských hraníc.

b) Ak je osoba zastihnutá na vonkajšej hranici a vstupuje na územie schengenských štátov, skutočnosť, že osoba bola lokalizovaná na vonkajších hraniciach pri vstupe, ako aj miesto a čas kontroly sa musia zhromaždiť a odovzdať ďalej národnému útvaru SIRENE.

Po prijatí informácií o pozitívnej lustrácii musí schengenský štát, ktorý vydal zápis, bezodkladne zápis na účely návratu vymazať. Okrem toho schengenský štát, ktorý vydal zápis, musí v náležitých prípadoch bezodkladne vložiť zápis na účely odopretia vstupu a pobytu (zápis na účely návratu zmenený na zápis na účely odopretia vstupu), keď je rozhodnutie o návrate sprevádzané zákazom vstupu.

V prípade, že osoba vstupuje na územie schengenského štátu, ktorý vydal rozhodnutie o návrate, musí schengenský štát, ktorý vydal zápis, v prípade pozitívnej lustrácie informovať aj svoje vlastné orgány, aby sa návrat potvrdil a aby tieto orgány vydali v prípade potreby zápis na účely odopretia vstupu.

Vstup osoby do schengenských štátov by sa mal odoprieť na základe zápisu na účely odopretia vstupu v systéme SIS, keď bol takýto zápis vložený. Osobe možno odoprieť vstup na základe iných podmienok stanovených v Kódexe schengenských hraníc.

c) A je osoba lokalizovaná v krajine, dotknutá osoba musí byť zastavená a vypočutá v prípade, že to vnútroštátne právo povoľuje, a musí byť kontaktovaný príslušný vnútroštátny orgán zodpovedný za návrat s cieľom vrátiť túto osobu, ako aj národný útvar SIRENE.

Nie je dovolené vydávať zápisy na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí požívajú právo na voľný pohyb. V prípade pozitívnej lustrácie zápisu na účely odopretia vstupu vloženého v súlade s článkom 24 nariadenia (EÚ) 2018/1861 o štátnom príslušníkovi tretej krajiny, ktorý požíva právo na voľný pohyb v rámci Únie, vykonávajúci schengenský štát musí okamžite uskutočniť konzultáciu so schengenským štátom, ktorý vydal zápis, prostredníctvom výmeny doplňujúcich informácií s cieľom bezodkladne určiť opatrenia, ktoré sa majú prijať. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v bode 8.3 tohto oddielu.

- 4.4.3. Ak to okolnosti umožňujú, štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorým je odopretý vstup, musí byť vstup odopretý a musia byť čo najrýchlejšie vrátení na miesto, odkiaľ prišli, alebo do svojej krajiny pôvodu. Také osoby musia zostať pod dohľadom príslušníkov pohraničnej stráže až do ich odchodu z územia schengenského štátu. Ak sa dosiahne pozitívna lustrácia zápisu na účely odopretia vstupu a pobytu v súvislosti so štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý je držiteľom povolenia na pobyt, osobitná pozornosť by sa mala venovať kontrole pravosti a platnosti povolenia na pobyt. Okrem toho by sa mal bezodkladne kontaktovať národný útvar SIRENE, aby sa mohol začať konzultačný postup stanovený v článku 30 nariadenia (EÚ) 2018/1861 a článku 36 príručky SIRENE⁷⁶.

Upozorňujeme, že na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občanov EÚ, sa vzťahujú osobitné ustanovenia ([pozri bod 8.3 tohto oddielu](#)).

V prípade pozitívnej lustrácie zápisu na účely odopretia vstupu v súvislosti s oprávnenou osobou podľa dohody o vystúpení, pozri osobitné usmernenie uvedené v prílohe 42 k tejto príručke.

- 4.4.4. Pred informovaním strany, ktorá ohlásila plnoletú osobu ako nezvestnú, je potrebné požiadať túto osobu o súhlas.
- 4.4.5. Osobitná pozornosť sa musí venovať maloletým osobám (bez ohľadu na to, či sú bez sprievodu) a nezvestným plnoletým osobám, ktoré sú zraniteľné a ktoré je potrebné umiestniť pod ochranu. V prípade pozitívnej lustrácie týkajúcej sa zraniteľnej maloletej osoby, dieťaťa, ktorému hrozí únos, dieťaťa, ktorému je potrebné zabrániť v cestovaní, alebo zraniteľnej dospeléj osoby, ktorej je potrebné zabrániť v cestovaní, musí byť táto osoba v prípade, že to vnútroštátne právo povoľuje, zastavená a predvedená pred príslušný orgán, ktorý môže povoliť presun osoby na bezpečné miesto s cieľom zabrániť tejto osobe,

---

⁷⁶ Tamže.

aby pokračovala v ceste. Okamžite sa musí kontaktovať príslušný vnútroštátny orgán, ktorý rozhodne, či by sa mala daná osoba umiestniť pod ochranu. Na účely získania ďalších informácií o prípade je potrebné kontaktovať aj národný útvar SIRENE.

4.4.6. Údaje zahrnuté na účely diskkrétnej, zisťovacej alebo špecifickej kontroly by mali umožniť získať napr. tieto informácie:

- skutočnosť, že bola lokalizovaná osoba, ktorá je predmetom; zápisu,
- miesto, čas alebo dôvod kontroly,
- trasa a cieľ cesty,
- osoby, ktoré sprevádzajú osobu, ktorá je predmetom zápisu, o ktorých možno dôvodne predpokladať, že sú prepojené s osobou, ktorá je predmetom zápisu,
- použité alebo prenášané veci vrátane cestovných dokladov,
- okolnosti, za ktorých boli osoba alebo vozidlo, plavidlo, lietadlo alebo kontajner lokalizované,
- akékoľvek ďalšie informácie, ktoré požaduje schengenský štát, ktorý vydal zápis.

Počas zhromažďovania týchto informácií na základe zápisu na účely diskkrétnej kontroly by sa mal zachovať diskrétny charakter kontroly.

Počas zisťovacej kontroly by sa mali zhromažďovať rovnaké informácie bez toho, aby bolo potrebné zachovať diskrétny charakter kontroly.

Počas špecifických kontrol sa môžu osoby, vozidlá, lode, lietadlá, kontajnery a prevážané veci prehľadať s cieľom získať informácie uvedené v tomto bode.

Pri diskkrétnej, zisťovacej alebo špecifickej kontrole sa môžu zobrazit' ďalšie otázky, ktoré treba položiť.

Ak je v zápise uvedené, že je potrebné prijať „okamžité opatrenie“, informácie uvedené v tomto bode by sa mali bezodkladne oznámiť národnému útvaru SIRENE.

* Žiadosť o informácie o zápise v systéme SIS

Ak si osoba vyžiada informácie o spracovaní svojich osobných údajov v systéme SIS a o svojich právach na prístup k týmto údajom, príslušník pohraničnej stráže by mal tejto

osobe poskytnúť kontaktné údaje [príslušného vnútroštátneho orgánu](#), ktorý je prevádzkovateľom v systéme SIS, kde si táto osoba môže uplatňovať svoje práva, a kontaktné údaje [orgánov pre ochranu osobných údajov](#) a informovať ju o možnosti podať sťažnosť v týchto orgánoch.

4.4.7. Veci na účely zaistenia alebo použitia ako dôkazu v trestnom konaní zahŕňajú:

- motorové vozidlá bez ohľadu na pohonný systém,
- identifikovateľné súčasti motorových vozidiel,
- prípojné vozidlá s pohotovostnou hmotnosťou presahujúcou 750 kg,
- obytné prívesy,
- priemyselné zariadenia,
- identifikovateľné súčasti priemyselných zariadení,
- plavidlá, motory plavidiel,
- kontajnery;
- lietadlá a letecké motory,
- strelné zbrane,
- čistopisy úradných dokladov, ktoré boli odcudzené, zneužitá alebo stratené, alebo doklady, ktoré vyzerajú ako uvedené doklady, ale sú falošné,
- vydané doklady totožnosti, ako sú cestovné pasy, preukazy totožnosti, povolenia na pobyt, cestovné doklady a vodičské preukazy, ktoré boli odcudzené, zneužitá, stratené alebo ktorých platnosť bola zrušená, alebo doklady, ktoré vyzerajú ako uvedené doklady, ale sú falošné,
- osvedčenia o evidencii vozidiel a tabuľky s evidenčnými číslami vozidiel, ktoré boli odcudzené, zneužitá, stratené alebo ktorých platnosť bola zrušená, alebo osvedčenia a tabuľky, ktoré vyzerajú ako uvedené osvedčenia alebo tabuľky, ale sú falošné,
- bankovky (registrované bankovky) a falošné bankovky,
- prostriedky informačných technológií.

*** Najlepšie postupy – zaistenie cestovných dokladov**

Príslušníci pohraničnej stráže by mali zaistiť všetky cestovné doklady, ktoré sú zaregistrované v systéme SIS ako odcudzené, zneužitú, stratené alebo ktorých platnosť bola zrušená, alebo doklady, ktoré vyzerajú ako uvedené doklady, ale sú falošné, najmä ak ide o doklad, ktorého platnosť bola zrušená na účely cestovania. Môže sa stať, že držiteľ dokladu zaregistrovaného v systéme SIS na účely zaistenia vie preukázať, že je oprávneným vlastníkom tohto dokladu, že doklad bol zaregistrovaný v systéme SIS, pretože bol nahlásený ako stratený alebo odcudzený, ale že táto osoba príslušný doklad znovu našla a zabudla to nahlásiť príslušným orgánom. V takom prípade by sa totožnosť držiteľa cestovného dokladu a jeho právo na používanie dokladu na účely cestovania mali vždy overiť u príslušných orgánov, v prípade potreby v spolupráci s národným útvarom SIRENE.

Pokiaľ by príslušníci pohraničnej stráže chceli získať ďalšie informácie o opatreniach, ktoré sa majú prijať v prípade zápisu v SIS, mali by kontaktovať národný útvar SIRENE a oboznámiť sa s vnútroštátnymi postupmi o následných opatreniach v prípade dosiahnutia pozitívnej lustrácie v SIS.

*** Právny základ:**

– [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnené sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín](#)

– [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2018/1861 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému \(SIS\) v oblasti hraničných kontrol, o zmene Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a o zmene a zrušení nariadenia \(ES\) č. 1987/2006](#)

– [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2018/1862 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému \(SIS\) v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach, o zmene a zrušení rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 1986/2006 a rozhodnutia Komisie 2010/261/EÚ](#)

– Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 15. januára 2021, ktorým sa stanovujú technické pravidlá potrebné na vkladanie, aktualizáciu, vymazávanie a vyhľadávanie údajov v Schengenskom informačnom systéme (SIS) a iné vykonávacie opatrenia v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach [C(2021) 92 final]

– Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 15. februára 2021, ktorým sa stanovujú technické pravidlá potrebné na vkladanie, aktualizáciu, vymazávanie a vyhľadávanie údajov v Schengenskom informačnom systéme (SIS) a iné vykonávacie opatrenia v oblasti hraničných kontrol a návratu [C(2021) 660 final]

– Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 18. novembra 2021, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá pre úlohy útvarov SIRENE a výmenu doplňujúcich informácií o zápisoch v Schengenskom informačnom systéme v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach („príručka SIRENE – polícia“) [C(2021) 7901 final]

– Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 18. novembra 2021, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá pre úlohy útvarov SIRENE a výmenu doplňujúcich informácií o zápisoch v Schengenskom informačnom systéme v oblasti hraničných kontrol a návratu („Príručka SIRENE – hranice a návrat“) [[C\(2021\) 7900 final](#)]

4.5. Cestovné doklady všetkých osôb sa počas hraničných kontrol musia porovnať s databázou Interpolu SLTD. Databáza SLTD obsahuje údaje o odcudzených a stratených cestovných pasoch, ktoré boli vložené do databázy SLTD krajinou, ktorá dokument vydala. V prípade dosiahnutia pozitívnej lustrácie v databáze SLTD by mal príslušník pohraničnej stráže prijať požadované/odporúčané opatrenie podľa vnútroštátneho práva.

5. OSOBITNÉ PRAVIDLÁ PRE KONTROLY URČITÝCH KATEGÓRIÍ OSÔB

5.1. Hlavy štátov

Hlavy štátov a členovia ich delegácií, ktorých príchod a odchod sa príslušníkom pohraničnej stráže oficiálne oznámil diplomatickou cestou, nesmú podliehať hraničným kontrolám.

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(príloha VII\)](#)

5.2. Piloti lietadiel

5.2.1. Piloti a ostatní členovia posádky lietadla môžu pri plnení svojich povinností prekročiť hranicu na základe svojho preukazu pilota alebo osvedčenia člena posádky, ako je stanovené v prílohe 9 k Dohovoru o civilnom letectve (Dohovor ICAO) zo 7. decembra 1944, ak:

- a) nastupujú a vystupujú na letisku medzipristátia alebo na letisku priletu na území schengenského štátu;
- b) vstupujú na územie obce letiska medzipristátia alebo letiska priletu, ktoré sa nachádza na území schengenského štátu;
- c) dopravujú sa akýmkoľvek dopravným prostriedkom na letisko na území schengenského štátu, aby nastúpili na lietadlo, ktoré odlieta z toho istého letiska.

Vo všetkých ostatných prípadoch musia byť splnené všeobecné podmienky vstupu pre štátnych príslušníkov tretích krajín.

5.2.2. Počas kontrol na letiskách by sa mali vždy, keď je to možné, prednostne vykonávať kontroly posádky lietadiel. To znamená, že posádka by sa mala skontrolovať skôr ako cestujúci alebo na osobitných, na tento účel vyhradených miestach. Posádky, ktoré personál zodpovedný za kontroly hraníc už spoznal pri výkone povinností, môžu byť podrobené len náhodným kontrolám.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(príloha VII\)](#)
- [Dohovor o medzinárodnom civilnom letectve \(ICAO\)](#)

5.3. **Námorník⁷⁷**

5.3.1. Schengenské štáty môžu povoliť námorníkom, ktorí sú držiteľmi preukazu námorníka vydaného v súlade s Dohovorom Medzinárodnej organizácie práce (ILO) o dokladoch totožnosti námorníkov č. 108 (1958) alebo č. 185 (2003), Dohovorom o uľahčení medzinárodnej námornej dopravy (Dohovor FAL) a príslušným vnútroštátnym právom, aby vstúpili do schengenských štátov tak, že vystúpia na breh s cieľom zdržiavať sa v zóne prístavu, v ktorom zakotvila ich loď, alebo v susedných obciach, alebo opustili schengenské štáty tak, že sa vrátia na loď, a to bez toho, aby sa dostavili na hraničný priechod, pod podmienkou, že sú uvedení na zozname posádky svojej lode, ktorý bol predtým predložený na kontrolu príslušným orgánom.

⁷⁷ V Kódexe schengenských hraníc sa používa pojem „námorníci“ (z angl. „seamen“). Na účely tejto príručky sa uprednostňuje pojem „námorník“ (z angl. „seafarer“), keďže sa naň vzťahujú oba dohovory MOP č. 108 a 185, ako aj Dohovor o uľahčení medzinárodnej námornej dopravy (FAL).

Na základe posúdenia rizík vo vzťahu k vnútornej bezpečnosti a nelegálnemu prísťahovalectvu sa však námorník musí podrobiť kontrole zo strany pohraničnej stráže v súlade s článkom 8 Kódexu schengenských hraníc ešte predtým, ako vystúpi na breh.

5.3.2. Námorník, ktorý má v úmysle zdržiavať sa mimo obcí nachádzajúcich sa v blízkosti prístavov, musí dodržiavať všeobecné podmienky vstupu na územie schengenských štátov.

Držiteľom platnej námorníckej knižky alebo preukazu námorníka však možno povoliť vstup na územie schengenského štátu dokonca aj vtedy, ak nemajú platné vízum a/alebo ak nemôžu preukázať, že majú dostatočné finančné prostriedky potrebné na pokrytie nákladov spojených s pobytom. a to za týchto okolností:

- nalodenie na loď, ktorá už kotví v prístave schengenského štátu alebo sa chystá do neho priplávať,
- tranzit do tretej krajiny alebo návrat do krajiny pôvodu,
- naliehavé alebo nutné prípady (ochorenie, prepustenie, ukončenie zmluvy atď.).

V takých prípadoch sa môže držiteľom námorníckej knižky alebo preukazu námorníka, od ktorých sa vyžaduje vízum z dôvodu ich štátnej príslušnosti a ktorí ho pri vstupe na územie schengenského štátu nemajú, udeliť vízum na hranici ([pozri bod 9 tohto oddielu](#)).

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(príloha VII\)](#)

– [Dohovor MOP č. 185](#)

– [Dohovor FAL](#)

5.4. **Držiteľia diplomatických, úradných alebo služobných pasov a členovia medzinárodných organizácií**

5.4.1. Držiteľia diplomatických, úradných alebo služobných pasov vydaných tretími krajinami a ich vládami a uznaných schengenskými štátmi, ktorí cestujú v rámci plnenia svojich pracovných povinností, môžu byť, vzhľadom na osobitné výsady alebo imunity, ktoré požívajú, uprednostnení pred ostatnými cestujúcimi pri hraničných kontrolách dokonca aj vtedy, ak prípadne naďalej podliehajú vízovej povinnosti. Od osôb, ktoré sú držiteľmi týchto dokladov, sa nesmie vyžadovať preukazovanie dostatočnej výšky finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom.

5.4.2. Ak si osoba, ktorá sa nachádza na vonkajšej hranici, nárokuje výsady, imunity a výnimky, môže ju príslušník pohraničnej stráže požiadať, aby poskytla dôkaz o svojom postavení predložením príslušných dokladov, predovšetkým potvrdení vydaných akreditujúcim štátom alebo diplomatického pasu alebo iným spôsobom. Ak má príslušník pohraničnej stráže pochybnosti, môže sa v naliehavých prípadoch obrátiť priamo na ministerstvo zahraničných vecí.

Okrem toho nesmú príslušníci pohraničnej stráže odoprieť držiteľom diplomatických, úradných alebo služobných pasov vstup na územie schengenských štátov skôr, než sa poradia s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Uplatňuje sa to aj vtedy, keď bol v súvislosti s touto osobou vložený do SIS zápis.

5.4.3. Akreditovaní členovia diplomatických misií a konzulárnych zastúpení a ich rodiny môžu vstúpiť na územie schengenských štátov po predložení preukazu vydaného ministerstvami zahraničných vecí schengenských štátov a dokladu, ktorý ich oprávňuje prekročiť hranice.

Kontrola podmienok vstupu nie je potrebná, ak diplomat vstupuje na územie schengenského štátu, v ktorom je akreditovaný a v ktorom má právo na dlhodobý pobyt.

5.4.4. Ak diplomati, ktorí sú akreditovaní mimo územia schengenských štátov, cestujú na súkromné účely, musia spĺňať všeobecné požiadavky na vstup.

5.4.5. Ak existuje riziko a odôvodnené podozrenie zo spáchania priestupku alebo trestnej činnosti zo strany diplomatov, je potrebné neodkladne informovať ministerstvo zahraničných vecí príslušnej krajiny.

5.4.6. V súlade s Viedenským dohovorom o diplomatických stykoch z 18. apríla 1961 diplomati požívajú výsadu nedotknuteľnosti a iné výsady len v krajine, v ktorej sú akreditovaní, a v tých krajinách, cez ktoré prechádzajú, aby nastúpili alebo sa vrátili na svoj post alebo pri návrate do svojej vlastnej krajiny. To sa neuplatňuje, ak cestujú na súkromné účely.

5.4.7. Členom medzinárodných organizácií, ktorí sú držiteľmi ďalej uvedených dokladov vydaných medzinárodnými organizáciami a ktorí vykonávajú svoje povinnosti, je možné v prípade potreby počas hraničných kontrol poskytnúť prednostné zaobchádzanie.

Do úvahy sa musia brať najmä tieto doklady:

- preukaz (laissez-passer) Organizácie Spojených národov, ktorý sa vydáva pracovníkom Organizácie Spojených národov a podriadených agentúr podľa Dohovoru

o výsadách a imunitách medzinárodných odborných organizácií, ktorý prijalo Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov 21. novembra 1947 v New Yorku,

- preukaz (laissez-passer) Európskej únie (EÚ),
- legitimácia vydaná generálnym tajomníkom Rady Európy,
- doklady vydané podľa článku III ods. 2 Zmluvy medzi štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami Severoatlantickej zmluvy, vzťahujúcej sa na status ich ozbrojených síl (vojenské preukazy totožnosti s priloženým cestovným príkazom, cestovné oprávnenie alebo individuálny či kolektívny príkaz na presun), ako aj doklady vydané v rámci Partnerstva za mier.

Od držiteľov týchto dokladov sa bežne nevyžaduje, aby sa preukazovali dostatočnou výškou finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(príloha VII\)](#)
- [Viedenský dohovor o diplomatických stykoch z 18. apríla 1961](#)

* Odkaz:

- [Informácie o vnútroštátnych výnimkách z vízovej povinnosti](#)

5.5. Obyvatelia pohraničných oblastí, ktorí využívajú režim malého pohraničného styku

5.5.1. Obyvatelia pohraničných oblastí susediacej tretej krajiny, ktorí majú povolenie na malý pohraničný styk vydané v rámci režimu malého pohraničného styku (LBT) založeného na dvojstrannej dohode medzi schengenským štátom a príslušnou treťou krajinou, využívajú pri prekračovaní hranice osobitné zaobchádzanie, to znamená:

- nemusia mať víza, ak sú držiteľmi povolenia na malý pohraničný styk vydaného schengenským štátom, ktorého hranice chcú prekročiť. V prípade, že sa s tým počíta v dvojstranných dohodách s príslušnou treťou krajinou, môže sa od nich vyžadovať, aby popri povolení na malý pohraničný styk mali aj cestovný pas,
- po zistení platnosti a pravosti povolenia na malý pohraničný styk, ktoré preukazuje, že osoba má status obyvateľa pohraničnej oblasti, by sa už nemali

vykonávať žiadne ďalšie kontroly, pokiaľ ide o účel cesty alebo vlastníctvo finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom,

- ani povolenie na malý pohraničný styk, ani cestovný pas v prípade, že sa vyžaduje, by sa na vstupe alebo výstupe nemali označovať odtlačkom pečiatky.

5.5.2. Prekračovanie hraníc v prípade držiteľov týchto povolení môže byť ďalej zjednodušené v rámci dvojstranných dohôd medzi schengenským štátom a treťou krajinou v súlade s [bodom 3 oddielu II.](#)

* Právny základ:

- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 1931/2006 z 20. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú pravidlá malého pohraničného styku na vonkajších pozemných hraniciach členských štátov a ktorým sa menia a dopĺňajú ustanovenia Schengenského dohovoru](#)
- [Dvojstranné dohody o malom pohraničnom styku uzavreté schengenskými štátmi](#)

5.6. Maloleté osoby

5.6.1. Maloleté osoby si zasluhujú osobitnú pozornosť príslušníkov pohraničnej stráže, či už cestujú v sprievode, alebo bez sprievodu. So všetkými maloletými osobami by sa malo počas konaní na hraniciach zaobchádzať v súlade so zásadou „najlepšieho záujmu dieťaťa“. Maloleté osoby by mali mať počas konaní na hraniciach prednosť a vždy by sa malo zabezpečiť náležité zaobchádzanie a atmosféra zohľadňujúce potreby detí. Príslušníci pohraničnej stráže sú povinní poskytnúť informácie a vysvetlenia o konaniach na hraniciach spôsobom vhodným pre deti (napríklad používať tlmočníkov alebo kresliť obrázky) a zabezpečiť, aby ich maloleté osoby pochopili. To zahŕňa počiatočné posúdenie prípadnej potreby medzinárodnej ochrany v prípade maloletých migrantov, ktorí neoprávnene prichádzajú do EÚ, a ich urýchlené postúpenie vnútroštátnym orgánom na ochranu detí v súlade s ich vekom a potrebami.

V prípade pochybností o skutočnom veku osoby by sa malo s danou osobou zaobchádzať ako s dieťaťom až dovtedy, kým sa na základe postupu posúdenia veku nedospeje k inému záveru. V takýchto prípadoch, a najmä vtedy, keď sa zdá, že by daná osoba mohla byť maloletou osobou, by sa mala táto osoba čo najskôr postúpiť orgánom, ktoré sú zodpovedné za prevzatie maloletých osôb vrátane vykonania posúdenia veku. Ak existujú závažné dôvody domnievať sa, že maloleté osoby mohli byť nezákonne odňaté zo starostlivosti osoby, ktorá vo vzťahu k nim vykonáva podľa zákona rodičovskú

starostlivosť, alebo v prípade akéhokoľvek podozrenia zo zneužívania a zlého zaobchádzania, mali by sa čo najskôr kontaktovať vnútroštátne orgány na ochranu detí.

Pokiaľ ide o maloleté osoby, ktoré prekračujú vonkajšiu vzdušnú hranicu Európskej únie, mali by sa zohľadniť usmernenia pre príslušníkov pohraničnej stráže, ktoré agentúra Frontex stanovila vo svojej príručke VEGA: Deti na letiskách.

- 5.6.2. Počas hraničných kontrol musí príslušník pohraničnej stráže v prípade sprevádzaných maloletých osôb skontrolovať, či osoby sprevádzajúce maloleté osoby majú vo vzťahu k nim rodičovskú starostlivosť, najmä ak maloleté osoby sprevádza iba jedna dospelá osoba. V takých prípadoch musia príslušníci pohraničnej stráže vykonať všetky potrebné vyšetrovania s cieľom zabrániť únosu alebo v každom prípade nezákonnému odňatiu maloletej osoby.

Aby sa zabránilo zmiznutiu detí, treba čo najrýchlejšie zabezpečiť registráciu, najmä v prípadoch detí bez dokladov.

- 5.6.3. Maloleté osoby bez sprievodu sa musia preveriť dôkladnými kontrolami ich cestovných a sprievodných dokladov, aby sa zabezpečilo, že nevstúpia na územie alebo neopustia územie proti vôli osoby, ktorá ich má v rodičovskej starostlivosti, resp. osôb, ktoré ich majú v rodičovskej starostlivosti. Pri každom kontakte s maloletými osobami by sa mal používať jazyk vhodný pre deti, ktorý je prispôsobený veku maloletej osoby, čo môže v prípade potreby zahŕňať aj pomoc tlmočníka alebo kultúrneho mediátora.

- 5.6.4. Ak existujú pochybnosti o tom, či je maloletá osoba, ktorá je občanom EÚ alebo štátnym príslušníkom tretej krajiny s oprávneným pobytom v EÚ, oprávnená prekročiť hranicu pri výstupe, malo by sa kontaktovať vnútroštátne kontaktné miesto pre maloleté osoby členského štátu EÚ alebo schengenského štátu, ktorého štátnu príslušnosť má maloletá osoba alebo ktorý je miestom pobytu maloletej osoby.

V prípade prijatia informácií, ktoré naznačujú, že maloletá osoba, ktorá je občanom EÚ alebo štátnym príslušníkom tretej krajiny s oprávneným pobytom v EÚ, by mohla byť unesená, alebo podľa ktorých existuje podozrenie, že by mohla neoprávnene vycestovať, príslušník pohraničnej stráže by mal:

- odoprieť maloletej osobe vycestovanie alebo
- v prípadoch, keď nie sú dostatočné dôvody na to, aby bolo maloletej osobe odopreté vycestovanie, ale existujú obavy, pokiaľ ide o právo rodičovskej

starostlivosti, zhromaždiť informácie o osobe sprevádzajúcej maloletú osobu a o cielej ich cesty. Uvedené informácie by sa mali v súlade s platnými vnútroštátnymi právnymi predpismi bezodkladne zaslať vnútroštátnemu kontaktnému miestu pre maloleté osoby v členskom štáte EÚ alebo schengenskom štáte, ktorého štátnu príslušnosť má maloletá osoba alebo ktorý je miestom pobytu maloletej osoby.

V súvislosti s postupmi uvedenými v bode 5.6 tohto oddielu by úlohy vnútroštátnych kontaktných miest pre maloleté osoby mali zahŕňať:

- ak je to možné, poskytovanie informácií o totožnosti maloletej osoby, ako aj o totožnosti osoby, ktorá ju sprevádza (meno, štátna príslušnosť a dátum narodenia), a o vzťahu medzi nimi,
- upozornenie ostatných vnútroštátnych orgánov zaoberajúcich sa maloletými osobami, ktorých situácia je znepokojujúca, a informovanie uvedených orgánov o všetkých preventívnych opatreniach týkajúcich sa týchto maloletých osôb,
- poskytovanie poradenstva a pomoci ostatným členským štátom EÚ alebo schengenským štátom v súvislosti s vnútroštátnymi postupmi a požiadavkami týkajúcimi sa dokladov.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(príloha VII\)](#)

* Odkazy:

- [Zoznam vnútroštátnych kontaktných miest na účely konzultácie o maloletých osobách](#)
- [Zoznam kontaktných miest v členských štátoch pre otázky riadenia hraníc](#)
- [Príručka VEGA: Deti na letiskách: ohrozené cestujúce deti: Usmernenia pre príslušníkov pohraničné stráže](#)

5.7. Žiaci z tretích krajín, ktorí majú pobyt v členskom štáte EÚ alebo v tretej krajine, ktorá nepodlieha vízovej povinnosti⁷⁸

- 5.7.1. Od žiakov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretej krajiny podliehajúcej vízovej povinnosti, ale majú oprávnený pobyt v členskom štáte EÚ a cestujú v rámci školskej

⁷⁸

Bod 5.7 sa neuplatňuje na Nórsko, Island, Švajčiarsko a Lichtenštajnsko.

exkurzie, sa nevyžaduje vízum na účely tranzitu alebo krátkodobého pobytu na území iného členského štátu EÚ, za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:

- a) sprevádza ich učiteľ z danej školy, ktorý má platný cestovný doklad a vízum, ak sa vyžaduje;
- b) učiteľ môže predložiť [formulár](#), ktorý vydala škola a ktorý umožňuje identifikovať všetkých žiakov zúčastňujúcich sa na exkurzii a v ktorom je jasne vymedzený účel a okolnosti zamýšľaného pobytu alebo tranzitu;
- c) žiaci majú cestovný doklad platný na prekročenie hranice.

Od tejto poslednej požiadavky, t. j. vlastníctva platného cestovného dokladu, je však možné upustiť, ak:

- formulár uvedený v písmene b) obsahuje súčasnú fotografiu tých žiakov, ktorí sa nemôžu identifikovať preukazom totožnosti s fotografiou,
- príslušný orgán členského štátu EÚ, v ktorom majú žiaci pobyt, potvrdí pobyt žiakov v tomto štáte, ako aj ich právo na opätovný vstup na územie tohto štátu a zabezpečí, že formulár sa zodpovedajúcim spôsobom overí (t. j. pečiatkou vnútroštátneho príslušného orgánu),
- členský štát EÚ, v ktorom majú žiaci pobyt, oznámil ostatným členským štátom EÚ, že si želá, aby boli jeho zoznamy uznané ako platný cestovný doklad.

5.7.2. Ustanovenia uvedené v bode 5.7.1 neoslobodzujú žiakov ani učiteľov, ktorí ich sprevádzajú od toho, aby sa podrobili hraničným kontrolám v súlade so všeobecnými pravidlami (bod 1 tohto oddielu).

Vstup alebo tranzit im je možné odoprieť, ak sú na to dôvody v súlade s [bodom 8 tohto oddielu](#).

5.7.3. Oslobodenie od vízovej povinnosti je možné rozšíriť aj na žiakov na školskej exkurzii, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín podliehajúcich vízovej povinnosti, ale ktorí majú pobyt v tretej krajine, ktorá je oslobodená od tejto povinnosti (napríklad žiaci s tureckou štátnou príslušnosťou, ktorí majú oprávnený pobyt v Čiernej Hore).

* Právny základ:

- [94/795/SVV: Rozhodnutie Rady z 30. novembra 1994 o jednotnej akcii prijatej Radou na základe článku K.3 ods. 2 písm. b\) Zmluvy o Európskej únii týkajúce sa možnosti cestovania školákov z tretích krajín s bydliskom v členskom štáte](#)
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2018/1806 zo 14. novembra 2018 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti](#)

5.8. Cezhraniční pracovníci

Cezhraniční pracovníci a ďalšie kategórie osôb pravidelne prekračujúcich hranice, ktorých príslušníci pohraničnej stráže dobre poznajú, pretože často prekračujú hranicu na rovnakom hraničnom priechode, a o ktorých sa na základe počiatkovej kontroly nezistilo, že by bol v súvislosti s nimi vydaný zápis v SIS alebo vo vnútroštátnom súbore údajov, musia byť podrobení len náhodným kontrolám s cieľom uistiť sa, či sú držiteľmi platného dokladu, ktorý ich oprávňuje prekročiť hranicu, a či spĺňajú potrebné podmienky vstupu. Náhodné kontroly sa musia vykonávať v súlade s postupmi, ktoré sa uplatňujú jednak na štátnych príslušníkov tretích krajín vo všeobecnosti a jednak na osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb podľa práva Únie.

Z času na čas musia byť aj tieto osoby bez upozornenia a v nepravidelných intervaloch podrobené dôkladným kontrolám.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(príloha VII\)](#)

5.9. Turisti ADS

Memorandum o porozumení medzi Európskym spoločenstvom a Národnou správou pre cestovný ruch Čínskej ľudovej republiky o vízach a súvisiacich otázkach s ohľadom na turistické skupiny z Čínskej ľudovej republiky (ADS – Approved Destination Status – štatút schválenej destinácie)⁷⁹ osobitne upravuje cesty turistických skupín čínskych občanov z Číny na územie Únie.

Účastníci takýchto čínskych turistických skupín (ďalej len „turisti ADS“), ktoré by mali pozostávať najmenej z 5 osôb, musia vstúpiť na územie Únie a opustiť ho ako skupina. Na území Únie musia takisto cestovať ako skupina podľa vopred stanoveného cestovného programu.

Turistov ADS musí spravidla sprevádzať vedúci zájazdu, ktorý musí zabezpečiť, že vstúpia na územie Únie a že ho opustia ako skupina.

Skupiny turistov ADS sa musia podrobiť bežným kontrolným postupom (pozri bod 1.2 tohto [oddielu](#)). Kontroly tiež môžu zahŕňať overovanie statusu ADS, ktorý by mal byť v každom prípade uvedený na vízovej nálepke. Víza, na ktorých je odkaz „ADS“, sú vždy individuálnymi vízami. Vedúci zájazdu sa tiež musí podrobiť bežným kontrolným postupom, ktoré zahŕňajú overenie jeho statusu ako vedúceho zájazdu.

Pohraničná stráž môže požadovať aj sprievodné doklady preukazujúce status ADS a status vedúceho zájazdu.

* Právny základ:

– [rozhodnutie Rady z 8. marca 2004 o uzavretí Memoranda o porozumení medzi Európskym spoločenstvom a Národnou správou pre cestovný ruch Čínskej ľudovej republiky o vízach a súvisiacich otázkach s ohľadom na turistické skupiny z Čínskej ľudovej republiky \(ADS\)](#)

5.10. Záchranné služby, polícia, hasičské zbory a pohraničná stráž

Podmienky vstupu a výstupu príslušníkov záchranných služieb, polície, hasičských zborov, ktorí sú nasadení v prípade núdzových situácií, ako aj príslušníkov pohraničnej stráže, ktorí prekračujú hranice pri výkone svojich pracovných úloh, musia byť stanovené vo vnútroštátnom práve.

⁷⁹ Ú. v. EÚ L 83, 20.3.2004, s. 14.

5.11. Pracovníci na otvorenom mori

Pracovníci na otvorenom mori, ktorí sa pravidelne vracajú do schengenských štátov bez toho, aby sa zdržiavali na území tretej krajiny, by sa nemali podrobovať systematickým kontrolám. Pri určovaní frekvencie vykonávania kontrol by sa však malo prihliadať na posúdenie rizík neregulárneho príst'ahovalectva.

5.12. Zamestnanci presunutí v rámci podniku

V rámci systému mobility v EÚ zavedeného smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/66/EÚ⁸⁰ sa stanovujú samostatné pravidlá, ktoré držiteľom povolenia pre zamestnancov presunutých v rámci podniku, vrátane držiteľov povolenia pre zamestnancov presunutých v rámci podniku vydaného schengenským štátom, ktorý zatiaľ neuplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu, umožňujú vykonávať mobilitu a vstupovať do jedného alebo viacerých druhých členských štátov EÚ viazaných touto smernicou (t. j. do všetkých členských štátov EÚ okrem Dánska a Írska), resp. zdržiavať sa a pracovať v nich.

Krátkodobá mobilita (najviac 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia v každom jednotlivom členskom štáte EÚ viazanom smernicou 2014/66/EÚ): Od držiteľov povolenia pre zamestnancov presunutých v rámci podniku sa nevyžaduje, aby mali platné vízum, ak predložia dôkaz o tom, že sa do druhého členského štátu EÚ viazaného smernicou 2014/66/EÚ presúvajú v rámci mobility v EÚ povolenej podľa uvedenej smernice. Takýto dôkaz sa musí predložiť formou:

- a) kópie oznámenia, ktoré bolo zaslané hostiteľským subjektom v prvom členskom štáte EÚ viazanom smernicou 2014/66/EÚ v súlade s článkom 21 ods. 2 uvedenej smernice, *alebo*
- b) listu od hostiteľského subjektu v druhom členskom štáte EÚ viazanom uvedenou smernicou, v ktorom sa uvádzajú aspoň údaje o trvaní mobility v EÚ a mieste hostiteľského subjektu alebo subjektov v druhom členskom štáte EÚ viazanom uvedenou smernicou.

Maximálne povolené obdobie kumulovaných krátkodobých pobytov v druhých členských štátoch EÚ viazaných smernicou 2014/66/EÚ podľa pravidiel mobility pre zamestnancov presunutých v rámci podniku môže presiahnuť 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia. Následné krátkodobé pobyty v rôznych členských štátoch EÚ viazaných smernicou 2014/66/EÚ, ktoré trvajú najviac 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia v každom jednotlivom členskom štáte EÚ viazanom uvedenou smernicou, sú povolené a spolu môžu

⁸⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/66/EÚ z 15. mája 2014 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci vnútropodnikového presunu (Ú. v. EÚ L 157, 27.5.2014, s. 1).

tvoriť podstatnú časť celkovej maximálnej dĺžky pobytu zamestnancov presunutých v rámci podniku (tri roky v prípade riadiacich pracovníkov a odborníkov, jeden rok v prípade zamestnancov-stážistov) v závislosti od okolností každého jednotlivého prípadu. Pravidlá krátkodobej mobility sú priamo uplatniteľné od 29. novembra 2016.

* Príklad:

Indický riadiaci pracovník, ktorý je držiteľom chorvátskeho povolenia pre zamestnancov presunutých v rámci podniku, sa môže zdržiavať 170 dní (80 dní krátkodobej mobility v Nemecku v nadväznosti na 90 dní krátkodobej mobility v Taliansku) počas 180-dňového obdobia bez toho, aby porušoval schengenské pravidlá.

Dlhodobá mobilita (viac ako 90 dní v každom jednotlivom členskom štáte EÚ viazanom smernicou 2014/66/EÚ): Pravidlá dlhodobej mobility závisia od voľby príslušného druhého členského štátu EÚ viazaného uvedenou smernicou pri jej transponovaní (pozri tabuľku ďalej). Druhý členský štát EÚ viazaný smernicou 2014/66/EÚ môže buď požadovať povolenie na pobyt „mobile ICT“ (postup predloženia žiadosti), ktoré vydá daný druhý členský štát EÚ viazaný uvedenou smernicou, alebo sa môže rozhodnúť pre uplatnenie pravidiel krátkodobej mobility. V prvom prípade sa musí vyžadovať povolenie na pobyt „mobile ICT“; v druhom prípade sa uplatňujú pravidlá krátkodobej mobility.

Zhrnutie – postupy zvolené pre krátkodobú a dlhodobú mobilitu

(žiadny postup/oznámenie/žiadosť)

	Krátkodobá mobilita	Dlhodobá mobilita
BE	žiadny postup	žiadosť
BG	žiadny postup	žiadosť
CZ	žiadny postup	žiadosť
DE	oznámenie	žiadosť
EE	oznámenie	oznámenie
EL	oznámenie	oznámenie
ES	oznámenie	oznámenie
FR	oznámenie	žiadosť

HR	žiadny postup	žiadosť
IT	žiadny postup	žiadosť
CY	oznámenie	žiadosť
LV	žiadny postup	žiadosť
LT	žiadny postup	žiadosť
LU	oznámenie	žiadosť
HU	oznámenie	žiadosť
MT	oznámenie	žiadosť
NL	oznámenie	žiadosť
AT	žiadny postup	žiadosť
PL	oznámenie	žiadosť
PT	žiadny postup	žiadosť
RO	oznámenie	žiadosť
SI	oznámenie	žiadosť
SK	oznámenie	oznámenie
FI	oznámenie	žiadosť
SE	žiadny postup	žiadosť

* Právny základ:

– [Smernica 2014/66/EÚ \(články 20 až 23\)](#)

5.13. Výskumní pracovníci a ich rodinní príslušníci

V rámci systému mobility v EÚ zavedeného smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/801⁸¹ sa stanovujú samostatné pravidlá, ktoré výskumným pracovníkom a ich rodinným príslušníkom, ktorí sú držiteľmi povolenia na pobyt alebo dlhodobého víza vydaného, resp. udeleného členským štátom EÚ viazaným ustanoveniami uvedenej

⁸¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/801 z 11. mája 2016 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdia, odborného vzdelávania, dobrovoľníckej služby, výmenných programov žiakov alebo vzdelávacích projektov a činnosti aupair (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 21).

smernice, vrátane držiteľov povolenia na pobyt alebo dlhodobého víza vydaného, resp. udeleného schengenským štátom, ktorý zatiaľ neuplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu, umožňujú vykonávať mobilitu a vstupovať do jedného alebo viacerých druhých členských štátov EÚ viazaných ustanoveniami uvedenej smernice (t. j. do všetkých členských štátoch EÚ okrem Dánska a Írska) a zdržiavať sa v nich.

Krátkodobá mobilita [najviac 180 dní v rámci akéhokoľvek 360-dňového obdobia v každom jednotlivom členskom štáte EÚ viazanom smernicou (EÚ) 2016/801].

Od držiteľov povolenia pre výskumných pracovníkov alebo dlhodobého víza sa nevyžaduje, aby mali platné vízum alebo povolenie na pobyt členského štátu EÚ, do ktorého vstupujú, ak predložia dôkaz o tom, že sa do druhého členského štátu EÚ viazaného smernicou (EÚ) 2016/801 presúvajú v rámci mobility v EÚ povolenej podľa uvedenej smernice. Takýto dôkaz sa musí predložiť formou:

- a) kópie oznámenia zaslaného príslušným orgánom prvého a druhého členského štátu EÚ viazaného smernicou (EÚ) 2016/801 v súlade s článkom 28 ods. 2 uvedenej smernice, alebo
- b) kópie dohody o hostovaní, v ktorej sa uvádzajú podrobnosti o mobilite výskumného pracovníka alebo, ak údaje o mobilite nie sú v dohode o hostovaní uvedené, list od výskumnej organizácie v druhom členskom štáte viazanom smernicou (EÚ) 2016/801, v ktorom sa uvádza aspoň dĺžka mobility v EÚ a miesto výskumnej organizácie v tomto druhom členskom štáte.

Ani od rodinných príslušníkov výskumných pracovníkov, ktorí sú držiteľmi povolenia na pobyt, sa nevyžaduje, aby mali platné vízum alebo povolenie na pobyt členského štátu EÚ, do ktorého vstupujú, ak predložia dôkaz o tom, že sprevádzajú výskumného pracovníka, ktorý sa presúva do druhého členského štátu viazaného smernicou (EÚ) 2016/801 v rámci mobility v EÚ povolenej podľa uvedenej smernice. Takýto dôkaz sa musí predložiť formou platného povolenia na pobyt vydaného prvým členským štátom EÚ viazaným uvedenou smernicou a buď formou:

- a) kópie oznámenia zaslaného príslušným orgánom prvého a druhého členského štátu EÚ viazaného smernicou (EÚ) 2016/801 v súlade s jej článkom 30 ods. 2, alebo
- b) dôkazu o tom, že sprevádzajú výskumného pracovníka.

Výskumní pracovníci a ich rodinní príslušníci môžu zostať v jednom druhom členskom štáte EÚ viazanom smernicou (EÚ) 2016/801 najviac 180 dní v rámci akéhokoľvek 360-dňového obdobia. Následné krátkodobé pobyty v rôznych členských štátoch EÚ viazaných smernicou

(EÚ) 2016/801, ktoré v každom jednotlivom členskom štáte EÚ viazanom uvedenou smernicou trvajú najviac 180 dní v rámci akéhokoľvek 360-dňového obdobia, sú povolené a spolu môžu tvoriť podstatnú časť celkovej dĺžky pobytu výskumných pracovníkov a ich rodinných príslušníkov v závislosti od okolností každého jednotlivého prípadu. Pravidlá krátkodobej mobility sú priamo uplatniteľné od 24. mája 2018.

* Príklad:

Nigérijský výskumný pracovník, ktorý je držiteľom bulharského povolenia na pobyt alebo dlhodobého víza, sa môže zdržiavať 250 dní (100 dní krátkodobej mobility v Nemecku v nadväznosti na 150 dní krátkodobej mobility v Taliansku) bez toho, aby porušoval schengenské pravidlá.

Dlhodobá mobilita [viac ako 180 dní v každom jednotlivom členskom štáte EÚ viazanom smernicou (EÚ) 2016/801]: Pravidlá dlhodobej mobility závisia od voľby príslušného druhého členského štátu EÚ viazaného smernicou (EÚ) 2016/801 pri jej transponovaní (pozri tabuľku ďalej). Druhý členský štát EÚ viazaný smernicou (EÚ) 2016/801 môže buď požadovať povolenie na pobyt, alebo dlhodobé vízum, v ktorých sa uvedie „mobilita výskumných pracovníkov“ (postup predloženia žiadosti), ktoré vydá, resp. udelí daný druhý členský štát EÚ viazaný uvedenou smernicou, alebo sa môže rozhodnúť pre uplatnenie pravidiel krátkodobej mobility. V prvom prípade sa musí vyžadovať povolenie na pobyt alebo dlhodobé vízum, v ktorých je uvedené „mobilita výskumných pracovníkov“; v druhom prípade sa uplatňujú pravidlá krátkodobej mobility. Postup v prípade rodinných príslušníkov je rovnaký ako postup, ktorý sa uplatňuje na výskumného pracovníka.

Zhrnutie – postupy zvolené pre krátkodobú a dlhodobú mobilitu

(žiadny postup/oznámenie/žiadosť)

	Krátkodobá mobilita	Dlhodobá mobilita
BE	(žiadny postup)	(žiadosť)
BG	oznámenie	žiadosť
CZ	žiadny postup	žiadny postup
DE	oznámenie	žiadosť
EE	oznámenie	oznámenie
EL	oznámenie	žiadosť

ES	oznámenie	oznámenie
FR	oznámenie	oznámenie
HR	žiadny postup	žiadosť
IT	oznámenie	žiadosť
CY	oznámenie	žiadosť
LV	žiadny postup	žiadosť
LT	žiadny postup	žiadosť
LU	oznámenie	žiadosť
HU	oznámenie	žiadosť
MT	oznámenie	žiadosť
NL	oznámenie	žiadosť
AT	žiadny postup	žiadosť
PL	oznámenie	žiadosť
PT	žiadny postup	žiadosť
RO	oznámenie	žiadosť
SI	oznámenie	žiadosť
SK	oznámenie	oznámenie
FI	oznámenie	oznámenie
SE	žiadny postup	žiadosť

* Právny základ:

[Smernica Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2016/801 z 11. mája 2016 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdia, odborného vzdelávania, dobrovoľníckej služby, výmenných programov žiakov alebo vzdelávacích projektov a činnosti aupair \(články 27, 28, 29, 30 a 32\)](#)

5.14. Študenti

V rámci systému mobility v EÚ zavedeného smernicou (EÚ) 2016/801 sa stanovujú samostatné pravidlá, ktoré držiteľom povolenia na pobyt pre študentov alebo dlhodobého víza vydaného, resp. udeleného členským štátom EÚ viazaným ustanoveniami uvedenej smernice, vrátane držiteľov povolenia na pobyt alebo dlhodobého víza vydaného, resp. udeleného schengenským štátom, ktorý zatiaľ neuplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu, na ktorých sa vzťahuje program Únie alebo viacstranný program zahŕňajúci opatrenia v oblasti mobility alebo dohoda medzi dvoma alebo viacerými inštitúciami vysokoškolského vzdelávania, umožňujú vykonávať mobilitu a vstupovať do jedného alebo viacerých druhých členských štátov EÚ viazaných smernicou (EÚ) 2016/801 (t. j. do všetkých členských štátov EÚ okrem Dánska a Írska), resp. zdržiavať sa a študovať v nich, a to najviac 360 dní v každom jednotlivom členskom štáte EÚ viazanom uvedenou smernicou.

Od držiteľov povolenia na pobyt pre študentov alebo dlhodobého víza, v ktorom sa odkazuje na konkrétny program alebo dohodu, sa nevyžaduje, aby mali platné vízum alebo povolenie na pobyt členského štátu EÚ, do ktorého vstupujú, ak predložia dôkaz o tom, že sa do druhého členského štátu EÚ viazaného smernicou (EÚ) 2016/801 presúvajú v rámci mobility v EÚ povolenej podľa uvedenej smernice. Takýto dôkaz sa musí predložiť formou:

- a) kópie oznámenia zaslaného príslušným orgánom prvého a druhého členského štátu EÚ viazaného smernicou (EÚ) 2016/801 v súlade s jej článkom 31 ods. 2, alebo
- b) dôkazu o tom, že študent absolvuje časť štúdia v druhom členskom štáte viazanom smernicou (EÚ) 2016/801 v rámci programu Únie alebo viacstranného programu, ktorý zahŕňa opatrenia v oblasti mobility, alebo v rámci dohody medzi dvoma alebo viacerými inštitúciami vysokoškolského vzdelávania.

Následné pobyty v rôznych členských štátoch EÚ viazaných smernicou (EÚ) 2016/801, ktoré v každom jednotlivom členskom štáte EÚ viazanom uvedenou smernicou trvajú najviac 360 dní, sú povolené a spolu môžu tvoriť podstatnú časť celkovej maximálnej dĺžky pobytu študentov v závislosti od okolností každého jednotlivého prípadu. Pravidlá mobility študentov sú priamo uplatniteľné od 24. mája 2018.

* Príklad:

Americký študent, ktorý je držiteľom rumunského povolenia na pobyt pre študentov a ktorý sa zúčastňuje na programe Erasmus+ na nemeckej univerzite, sa môže v Nemecku zdržiavať najviac 360 dní bez toho, aby porušoval schengenské pravidlá.

Zhrnutie – postup zvolený pre mobilitu študentov

(žiadny postup/oznámenie)

	Mobilita študentov
BE	(oznámenie)
BG	oznámenie
CZ	žiadny postup
DE	oznámenie
EE	žiadny postup
EL	oznámenie
ES	oznámenie
FR	oznámenie
HR	žiadny postup
IT	oznámenie
CY	oznámenie
LV	žiadny postup
LT	žiadny postup
LU	oznámenie
HU	oznámenie
MT	oznámenie
NL	oznámenie
AT	žiadny postup
PL	oznámenie
PT	oznámenie
RO	oznámenie
SI	oznámenie
SK	oznámenie

FI	oznámenie
SE	oznámenie

* Právny základ:

– [Smernica Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2016/801 z 11. mája 2016 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdiá, odborného vzdelávania, dobrovoľnickej služby, výmenných programov žiakov alebo vzdelávacích projektov a činnosti aupair](#) (články 27, 31 a 32).

5.15. Oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení

V prílohách 42 a 43 k tejto príručke sa uvádzajú podrobné vysvetlenia, ako od 1. januára 2021 zaobchádzať na vonkajších hraniciach so štátnymi príslušníkmi Spojeného kráľovstva a ich rodinnými príslušníkmi, ktorí sú oprávnenými osobami podľa druhej časti Dohody o vystúpení o právach občanov⁸². Usmernenie k nezačleneniu oprávnených osôb podľa dohody o vystúpení do systému vstup/výstup a systému ETIAS bude vydané tesne pred začatím uplatňovania týchto dvoch systémov.

Na všetky účely a úvahy iné ako tie, ktoré sú výslovne uvedené v prílohách 42 a 43, ako aj v pripravovanom usmernení týkajúcom sa systémov vstup/výstup a ETIAS, sa so štátnymi príslušníkmi Spojeného kráľovstva a ich rodinnými príslušníkmi, ktorí sú oprávnenými osobami podľa dohody o vystúpení, má zaobchádzať rovnako ako s akýmkoľvek iným štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý má oprávnený pobyt v schengenskom štáte.

Oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení majú svoje predtým uplatňované práva na voľný pohyb, ktoré požívali ako občania EÚ, zachované iba vo svojom hostiteľskom štáte. Pokiaľ ide o pohyb v schengenských štátoch iných ako ich hostiteľský štát, má sa s nimi zaobchádzať ako so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sa v danom hostiteľskom štáte oprávnenne zdržiavajú.

6. OZNAČOVANIE CESTOVNÝCH DOKLADOV ODTLAČKOM PEČIATKY

6.1. Až do spustenia prevádzky systému vstup/výstup sa musia cestovné doklady všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín systematicky označovať odtlačkom pečiatky na vstupe a na výstupe. Odtlačok pečiatky nepredstavuje dôkaz, že bola vykonaná dôkladná kontrola; umožňuje len s istotou stanoviť dátum a miesto prekročenia hranice. Označovanie odtlačkom pečiatky má

⁸² Príloha 42 obsahuje vo svojom oddiele 2 aj odkaz na iné dohody o vystúpení uzavreté medzi Spojeným kráľovstvom a štátmi pridruženými k schengenskému priestoru.

slúžiť aj na zabezpečenie toho, aby bolo počas kontrol na vstupe a výstupe možné overiť, či bola dodržaná maximálna povolená dĺžka pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny v priestore bez kontrol vnútorných hraníc alebo na území Bulharska, Cypru Chorvátska a Rumunska (a to v každej z týchto krajín osobitne), t. j. 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia.

6.2. Odtlačok pečiatky na vstupe alebo výstupe sa nemusí dávať:

- a) na cestovné doklady štátnych príslušníkov členských štátov EÚ, Nórska, Islandu, Lichtenštajnska a Švajčiarska;
- b) na cestovné doklady hláv štátov a hodnostárov, ktorých príchod bol vopred oficiálne ohlásený cez diplomatické kanály;
- c) na preukazy pilotov alebo osvedčenia členov posádky lietadiel;
- d) na cestovné doklady námorníka, ktorý sa na území schengenského štátu nachádza len vtedy, keď tam zastane jeho loď, a v oblasti prístavu, kde loď zastavila;
- e) na cestovné doklady posádky a cestujúcich výletných lodí, ktorí nepodliehajú hraničným kontrolám, v prípadoch stanovených v [oddiele IV bode 2](#);
- f) na doklady, ktoré umožňujú štátnym príslušníkom Andorry, Monaka a San Marína prekročiť hranicu;
- g) na doklady obyvateľov pohraničných oblastí, ktorí využívajú režim malého pohraničného styku ([oddiel II bod 3](#));
- h) na cestovné doklady personálu medzinárodných osobných a nákladných vlakov;
- i) na cestovné doklady štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa preukázu pobytoým preukazom stanoveným v smernici 2004/38/ES a vydaným členským štátom EÚ alebo krajinou EHP, a to bez ohľadu na to, či sprevádzajú občana EÚ alebo EHP, alebo sa k nemu pripájajú.

V článku 11 ods. 1 Kódexu schengenských hraníc sa objasňuje, že členský štát môže označiť odtlačkom pečiatky cestovný doklad štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú držiteľmi povolenia na pobyt alebo dlhodobého víza vydaného týmto členským štátom. Pre porovnanie, to isté by sa uplatňovalo na oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení. Komisia však nepovažuje takéto označovanie odtlačkom pečiatky za užitočné, pretože účelom označovania odtlačkom pečiatky je zistiť, či štátny príslušník tretej krajiny rešpektoval povolenú dĺžku krátkodobého pobytu v priestore bez kontroly vnútorných hraníc, a túto logiku nemožno uplatniť na štátnych

príslušníkov tretích krajín, ktorí sú držiteľmi práva na dlhodobý pobyt. Komisia preto odporúča, najmä pokiaľ ide o oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení, upustiť od označovania odtlačkom pečiatky. V každom prípade, ak by sa označovanie odtlačkom pečiatky predsa len uskutočnilo, takýto odtlačok pečiatky nemôže mať vplyv na dĺžku povoleného dlhodobého pobytu.

Cestovné doklady rodinných príslušníkov občanov EÚ, EHP a Švajčiarska, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, sa musia tiež označiť odtlačkom pečiatky, pokiaľ sa nepreukážu pobytovým preukazom vydaným v súlade so smernicou 2004/38/ES. Nariadením (EÚ) 2019/1157 sa zaviedli harmonizované formáty pobytových preukazov a toto nariadenie sa v EÚ uplatňuje od 2. augusta 2021. To znamená, že pobytové preukazy alebo preukazy o trvalom pobyte vydané od 2. augusta 2021 majú jednotný formát (pozri bod 2.8 tohto oddielu). V prípade preukazov, ktoré boli vydané skôr, a to aj keď pobytový preukaz vydaný podľa smernice 2004/38/ES nebol oznámený podľa článku 39 Kódexu schengenských hraníc, sa musia členské štáty uistiť, že ich držiteľ nepotrebuje na vstup vízum. Táto povinnosť totiž vyplýva priamo zo smernice 2004/38/ES.

* Príklady:

1. Indická štátna príslušníčka je manželkou nemeckého občana a držiteľkou holandského pobytového preukazu (v ktorom sa uvádza, že je rodinnou príslušníčkou občana EÚ): cestovný doklad tejto osoby sa nemusí označiť odtlačkom pečiatky, a to bez ohľadu na to, či táto osoba svojho manžela sprevádza alebo sa k nemu pripája.

2. Moldavská manželka talianskeho štátneho príslušníka má írsky pobytový preukaz (v ktorom sa uvádza, že je rodinnou príslušníčkou občana EÚ): cestovný doklad tejto osoby sa nemusí označiť odtlačkom pečiatky, a to bez ohľadu na to, či moldavská manželka svojho manžela sprevádza alebo sa k nemu pripája.

3. Indický štátny príslušník, ktorý je manželským partnerom francúzskeho občana a držiteľom schengenského víza, ale ktorý (zatiaľ) nemá pobytový preukaz, sa pripája sa k francúzskemu občanovi v Nemecku: v tomto prípade je potrebné cestovný doklad tejto osoby označiť odtlačkom pečiatky.

- 6.3. Výnimočne, na žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny a v prípade, že by označenie odtlačkom pečiatky na vstupe/výstupe mohlo tejto osobe spôsobiť závažné ťažkosti, je možné zaznamenať vstup a výstup na samostatnom liste. Tento list sa musí odovzdať štátnemu príslušníkovi tretej krajiny.

6.4. Takisto sa môže stať, že doklad, ktorý umožňuje štátnemu príslušníkovi tretej krajiny prekročiť hranicu, už prakticky nie je vhodný na označovanie odtlačkom pečiatky, pretože už v ňom nie sú voľné strany. V takom prípade by sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny malo odporučiť, aby požiadal o nový cestovný pas, aby sa do neho v budúcnosti mohli dávať pečiatky.

Výnimočne – a najmä v prípade osôb, ktoré pravidelne prekračujú hranicu kvôli dochádzaniu za prácou – je však možné použiť samostatný list, na ktorý je možné dávať ďalšie odtlačky pečiatok. Tento list sa musí odovzdať štátnemu príslušníkovi tretej krajiny.

V každom prípade však to, že v cestovnom pase chýbajú prázdne strany, nepredstavuje samo osebe platný a dostatočný dôvod na to, aby bol osobe odopretý vstup (pozri [bod 8 tohto oddielu](#) o dôvodoch odopretia vstupu).

* Odporúčaný postup:

List uvedený v bodoch 6.3 a 6.4 by mal obsahovať minimálne tieto údaje:

- názov a miesto hraničného priechodu,
- dátum vydania,
- meno držiteľa cestovného dokladu,
- číslo cestovného dokladu,
- odtlačok pečiatky a úradnú pečat' hraničného priechodu,
- meno a podpis príslušníka pohraničnej stráže.

6.5. V prípade vstupu a výstupu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí podliehajú vízovej povinnosti, musí byť odtlačok pečiatky označený na strane, ktorá je oproti strane, na ktorej je vlepeneé vízum. Ak sa doklad musí označiť viacerými odtlačkami pečiatky (napríklad v prípade víza na viac vstupov), musí sa to tiež urobiť na strane, ktorá je oproti strane, na ktorej je vlepeneé vízum. Ak nemožno použiť túto stranu, odtlačok pečiatky sa musí dať na nasledujúcu stranu. Odtlačok pečiatky sa nesmie dávať na strojovo čitateľnú zónu a pečiatky nemožno dávať ani na osobné údaje a ďalšie strany, na ktorých sú pôvodné úradné záznamy.

* Odporúčané postupy:

- odtlačky pečiatok by sa podľa možnosti mali dávať v chronologickom poradí, aby bolo možné ľahšie nájsť dátum, keď daná osoba naposledy prekročila hranicu,
- odtlačok pečiatky na výstupe by mal byť umiestnený v blízkosti pečiatky na vstupe,
- odtlačok pečiatky by mal byť umiestnený v horizontálnej polohe, aby sa dal ľahko prečítať,
- odtlačok pečiatky by sa nemal umiestňovať tak, aby prekryval už existujúce odtlačky pečiatok vrátane odtlačkov pečiatok iných krajín.

6.6. Na preukázanie vstupu a výstupu sa používajú rôzne typy pečiatok (obdĺžniková pečiatka pre vstup, obdĺžniková pečiatka so zaoblenými rohmi pre výstup). Tieto pečiatky obsahujú písmeno(-á) označujúce krajinu a je na nich uvedené aj hraničné miesto, dátum, číslo kontroly a piktogram označujúci použitý spôsob cestovania pri vstupe a výstupe (po súši, letecky alebo po mori).

S otázkami o pečiatkach na vstupe a na výstupe, ako aj o dokumentácii týkajúcej sa sfalšovaných, pozmenených, stratených alebo nesprávne použitých pečiatok sa možno obrátiť na [kontaktné miesto](#), ktoré na tento účel určí každý schengenský štát.

6.7. Na každom hraničnom priechode sa musí viesť evidencia o pečiatkach na vstupe a na výstupe pridelených každému príslušníkovi pohraničnej stráže vykonávajúcemu kontroly, ako aj o pečiatkach, ktoré vrátil. Eviduje sa aj referenčné číslo každej príslušnej pečiatky, ktoré neskôr môže byť potrebné použiť na porovnávacie účely.

Ak sa pečiatky nepoužívajú, musia byť zamknuté a prístup k nim sa musí obmedziť iba na oprávnených príslušníkov pohraničnej stráže.

6.8. Bezpečnostné kódy na pečiatkach sa musia meniť v pravidelných intervaloch, ktoré nesmú byť dlhšie ako jeden mesiac.

6.9. Ak sa pri výstupe zdá, že cestovný doklad štátneho príslušníka tretej krajiny neobsahuje žiadnu vstupnú pečiatku, príslušník pohraničnej stráže môže predpokladať, že držiteľ cestovného dokladu neoprávnene vstúpil do priestoru bez vnútorných hraníc alebo na územie schengenského štátu, ktorý zatiaľ neuplatňuje *acquis* v plnom rozsahu, a/alebo že prekročil maximálnu dĺžku pobytu. V takomto prípade sa môže uložiť sankcia podľa vnútroštátneho práva.

- 6.10. Európsky súdny dvor vo svojom rozsudku z 5. februára 2020, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Nástup námorníkov v prístave Rotterdam) (C-341/18), rozhodol, že vo veľmi špecifickom scenári, v ktorom bol predpoklad, na ktorom je založený Kódex schengenských hraníc, teda že po hraničnej kontrole by „v krátkej lehote“ nasledoval fyzický výstup/vstup, flagrantným spôsobom nerešpektovaný (5 – 10 týždňov oneskorenia medzi nástupom na loď a odchodom lode), by dátum odtlačku pečiatky na výstupe nemal zodpovedať dátumu kontroly na výstupe, ale dátumu skutočného odchodu (fyzické prekročenie vonkajších hraníc).

Členské štáty si pri výklade pojmu „v krátkej lehote“ ponechávajú priestor na voľnú úvahu. Akceptovaná maximálna lehota by však nikdy nemala byť dlhšia ako 10 dní. Členské štáty môžu stanoviť kratšie maximálne lehoty (ktoré by nemali byť kratšie ako 3 dni) a môžu takisto stanoviť odlišné lehoty pre bežné a výnimočné okolnosti. Dátum odtlačku pečiatky na výstupe by mal zodpovedať dátumu kontroly na výstupe (a nie skutočnému dátumu odchodu), pokiaľ skutočný dátum odchodu nenastane po maximálnej lehote akceptovanej príslušným členským štátom.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(článok 11 a príloha IV\)](#)
- [Smernica 2004/38/ES \(článok 5\)](#)
- [Schengenský dohovor \(článok 21\)](#)
- [Zoznam kontaktných miest na výmenu informácií o bezpečnostných kódoch pečiatok na vstupe a na výstupe](#)

7. ZMIERNENIE KONTROL

- 7.1. Hraničné kontroly na vonkajších alebo vnútorných hraniciach, kde sa kontroly ešte nezrušili, sa môžu zmierniť v dôsledku výnimočných a nepredvídaných okolností. Také výnimočné a nepredvídané okolnosti nastanú vtedy, keď nepredvídateľné udalosti majú za následok takú intenzívnu premávku, že čakacia doba na hraničnom priechode sa stáva neprimeranou a už sa vyčerpali všetky zdroje ohľadom personálu, zariadení a organizácie. Mohlo by to byť v prípade, ak napríklad dôjde k povodni alebo inej závažnej prírodnej katastrofe, ktorá bráni v prekračovaní hraníc na iných hraničných priechodoch, takže premávka z viacerých hraničných priechodov je odklonená smerom iba na jeden priechod.

- 7.2. Určenie toho, čo predstavuje „neúmerne dlhé“ čakanie, je posúdením, ktoré závisí od mnohých faktorov a ktoré vykonáva veliaci príslušník pohraničnej stráže na príslušnom hraničnom priechode. Vzhľadom na povahu zmiernení ako výnimky z vykonávania systematických kontrol, čo môže narušiť cieľ Kódexu schengenských hraníc a môže mať negatívny vplyv na bezpečnosť v schengenských štátoch, by sa toto posúdenie malo riadiť spoločnými kritériami. Komisia ako všeobecné pravidlo odporúča poskytnúť zmiernenie len vtedy, ak sa všetky dostupné zdroje využili v maximálnej nožnej miere a dôsledky nepredvídanej udalosti vedú (alebo pravdepodobne povedú) k čakaniu, ktoré presahuje 60 minút.
- 7.3. Vždy je potrebné jasne rozlišovať medzi odôvodneniami na dočasné použitie *cielených kontrol* podľa článku 8 ods. 2a Kódexu schengenských hraníc (pozri bod 2.3) a odôvodneniami *zmiernení* podľa článku 9 Kódexu schengenských hraníc. Aj keď základné výzvy môžu byť podobné, ako sú problémy s infraštruktúrou, problémy s IT spracovaním, pretože IT systémov alebo hustá premávka/vrchol turistickej sezóny, ktorá vedie k nadmerným čakaniam, kľúčovým kritériom na odôvodnenie zmiernení je ich *nepredvídateľnosť*. Niektoré situácie môžu byť „nepredvídateľné“, ako napríklad dopravná zápcha v dôsledku dopravnej nehody, nepredvídané problémy v oblasti IT alebo situácie uvedené v bode 7.1. Ostatné situácie, ako je hustá cestná alebo letecká premávka počas turistických sezón alebo plánované aktualizácie IT, sú vo všeobecnosti „predvídateľné“, a preto nie sú zahrnuté. V prípadoch, ktoré spĺňajú požiadavku nepredvídateľnej udalosti, by sa náležitá pozornosť mala venovať požiadavke na vyčerpanie všetkých zdrojov, pokiaľ ide o personál, zariadenia a organizáciu, a to pred využitím zmiernení, ktoré by mali byť len krajným opatrením.

* Kontrolný zoznam pred rozhodnutím o zmiernení hraničných kontrol:

1. Sú tieto okolnosti naozaj výnimočné a nepredvídateľné (a nie len predvídateľný sezónny vrchol návštevnosti)?
2. Boli skutočne vyčerpané všetky zdroje týkajúce sa personálu, zariadení a organizácie?
3. Vedú (alebo pravdepodobne povedú) okolnosti k tomu, že čakania presahujú 60 minút? (Pozn.: nie je potrebné čakať, kým sa dosiahne toto čakanie, so zmiernením sa môže začať už predtým.)

- 7.4. Pri zmiernených hraničných kontrolách majú hraničné kontroly pohybu na vstupe v zásade prednosť pred hraničnými kontrolami pohybu na výstupe. Rozhodnutie o zmiernení kontrol musí prijať príslušník pohraničnej stráže veliaci na hraničnom priechode. Takéto zmiernenie kontrol musí byť dočasné, prispôbené okolnostiam, ktoré ho zdôvodňujú, a zavádzané postupne.
- 7.5. Príslušník pohraničnej stráže musí aj napriek zmierneniu hraničných kontrol označovať cestovné doklady štátnych príslušníkov tretích krajín odtlačkom pečiatky na vstupe aj výstupe v súlade s [bodom 6 tohto oddielu](#) a musí vykonať minimálne kontrolu pozostávajúcu zo zisťovania totožnosti štátneho príslušníka tretej krajiny.

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(článok 9\)](#)

8. ODOPRETIE VSTUPU

- 8.1. Štátnym príslušníkom tretích krajín sa vstup musí odoprieť v týchto prípadoch:
- a) nemajú platné cestovné doklady;
  - b) majú falošný (pozmenený/sfalšovaný) cestovný doklad;
  - c) nemajú platné vízum v prípade, že sa vyžaduje, povolenie na pobyt alebo dlhodobé vízum vydané schengenským štátom⁸³;
  - d) majú falošné (pozmenené/sfalšované) víza alebo povolenia na pobyt;
  - e) nemajú príslušné dokumenty na zdôvodnenie účelu a podmienok pobytu;
  - f) dĺžka ich pobytu v priestore bez kontrol vnútorných hraníc alebo na území Bulharska, Cypru, Chorvátska alebo Rumunska už dosiahla 90 dní počas akéhokoľvek 180-dňového obdobia (čo zahŕňa posúdenie obdobia 180 dní predchádzajúcich každému jednotlivému dňu pobytu);
  - g) nemajú dostatok finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom v súvislosti s obdobím a formou pobytu alebo prostriedkov na návrat do krajiny pôvodu, alebo na tranzit;

---

⁸³ Povolenie na pobyt a dlhodobé vízum vydané Bulharskom, Cyprom, Chorvátskom alebo Rumunskom nie sú platné pre vstup na územie priestoru bez kontrol vnútorných hraníc.

- h) sú to osoby, v súvislosti s ktorými bol vydaný zápis na účely odopretia vstupu v SIS alebo vo vnútroštátnych databázach⁸⁴;
- i) predstavujú hrozbu pre verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť, verejné zdravie alebo medzinárodné vzťahy jedného alebo viacerých schengenských štátov.

* Príklady:

1. Tím cyklistov z Nigérie cestuje do Turecka a tvrdí, že sa má zúčastniť na cyklistických pretekoch, ktoré sa tam organizujú. Priletia na varšavské letisko (PL), kde uvedú, že do Turecka pocestujú autobusom. Počas bežnej kontroly sa zistilo, že hoci majú platné vízum na tranzit cez Poľsko, nemajú vízum platné na vstup do Turecka. Dôkladnejšie vypočutie sa vykoná pri osobitnej kontrole, kde predložia doklad potvrdzujúci účasť na pretekoch a vyhlásia, že by nemal byť problém so získaním víz na tureckej hranici. Cyklisti však dokonca ani nemajú bicykle potrebné na preteky a nevedia presvedčivo vysvetliť, kde a ako ich dostanú v Turecku. Po konzultácii s príslušníkmi tureckej pohraničnej stráže o danej otázke a po zohľadnení ich záporného stanoviska k možnosti vydania víz na hranici sa v takom prípade prijme rozhodnutie o odopretí vstupu.

2. Moldavský občan príde na vonkajšiu hranicu motorovým vozidlom a tvrdí, že cestuje do Nemecka na účely turistiky. Pri bežnej kontrole sa zistí, že cestujúci nie je schopný predložiť žiadny doklad (rezervácia hotela, pozývací list atď.) preukazujúci, kde sa bude zdržiavať počas pobytu v Nemecku, ani nemôže preukázať, že má dostatok finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom a na návrat. V takom prípade sa prijme rozhodnutie o odopretí vstupu.

3. Tuniský občan príde na letisko Schiphol (NL). Účelom jeho cesty je navštíviť príbuzných (bratov a sestry), ktorí bývajú v Bruseli (BE). Má platné schengenské vízum, spätočný lístok a pozývací list/záruku hostiteľov s bydliskom v Belgicku. List však nie je overený príslušnými belgickými orgánmi (ako to vyžaduje belgické právo). V takom prípade by sa pred prijatím rozhodnutia o povolení alebo odopretí vstupu mali vykonať ďalšie overovania, ako napríklad: preskúmanie pasu s cieľom zistiť, či danej osobe boli schengenské víza udelené aj predtým a či boli použité zákonným spôsobom; porovnanie

⁸⁴

Bulharská, chorvátska a rumunská pohraničná stráž nie je povinná odmietnuť vstup štátnym príslušníkom tretích krajín, v súvislosti s ktorými bol do SIS vložený zápis na účely odopretia vstupu.

predchádzajúcich pečiatok na vstupe a na výstupe s cieľom zistiť, či daná osoba v minulosti neprekročila dĺžku oprávneného pobytu v priestore bez kontrol vnútorných hraníc; nadviazanie kontaktu s príslušnými belgickými orgánmi so žiadosťou, aby vykonali potrebné overovania hostiteľov. Tieto overovania majú za cieľ preveriť dobrý úmysel danej osoby; rozhodnutie sa prijme iba na základe výsledku takýchto overení.

4. Lietadlo zo Šanghaja pristane na helsinskom letisku Vantaa (FI). WHO vyhlásila výnimočný stav ohrozenia verejného zdravia medzinárodného rozsahu (na základe rizika SARS), ktorý si vyžaduje, aby boli prijaté prísne preventívne opatrenia týkajúce sa všetkých cestujúcich prichádzajúcich z Číny. Všetci cestujúci sú požiadaní, aby vyplnili tzv. lokalizačnú kartu, v ktorej uvedú aj číslo sedadla v lietadle a kontaktné údaje pre prípad, že by ich následne bolo potrebné vyhľadať. V termináli musia všetci cestujúci prejsť osobitným vyhradeným koridorom, v ktorom sa nachádza zdravotnícke vybavenie. Niektorí čínski štátni príslušníci a štátni príslušníci EÚ vykazujú symptómy SARS a sú ešte vždy šíriteľmi nákazy. Po konzultácii s lekármi sa prijme rozhodnutie o odopretí vstupu štátnym príslušníkom Číny (za predpokladu, že nevyžadujú okamžité lekárske ošetrovanie) a neodkladnej hospitalizácii štátnych príslušníkov EÚ vzhľadom na závažnú hrozbu šírenia choroby. S ostatnými cestujúcimi z lietadla sa nadviaže kontakt pomocou údajov uvedených na lokalizačných kartách a cestujúci sú požiadaní, aby navštívili lekára. Nevylučuje to možnosť prijatia alternatívnych opatrení, akým je napríklad karanténa, ak je to potrebné a odôvodnené z dôvodov verejného zdravia.

5. Skupina futbalových fanúšikov z Turecka príde na vonkajšiu hranicu. Cestujú autobusom. Počas hraničných kontrol sa zistí, že majú so sebou nebezpečné nástroje, ako sú bejzbalové palice, nunchaky, nože a iné predmety, ktoré by sa mohli použiť proti iným ľuďom. V takom prípade, ak cestujúci nesúhlasia s odovzdaním nebezpečného vybavenia pred prekročením poľskej hranice, musí im byť vstup odopretý z dôvodov verejného poriadku.

6. Skupina mladých marockých turistov cestujúca trajektom z Tangeru príde do prístavu v Alicante (ES). Cestovný plán skupiny má zahŕňať dve mestá v Španielsku (Barcelona a Madrid) a niekoľko miest vo Francúzsku. Do Maroka sa vrátia lietadlom z parížskeho letiska Charles de Gaulle; majú platné letenky na spätnú cestu. Počas hraničnej kontroly sa ukáže, že jedna osoba nemá platné schengenské vízum, pričom uvedie, že je to z dôvodu nedostatku času. Zistil sa účel cesty a cestujúci majú dostatok finančných prostriedkov

potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom. Daná osoba však nemôže nijako preukázať, že nemohla požiadať o vízum vopred alebo že existujú nepredvídateľne alebo nevyhnutné dôvody, ktoré jej umožňujú vstup. V takom prípade a pri absencii akýchkoľvek humanitárnych dôvodov a/alebo medzinárodných záväzkov sa osobe bez víza má vstup odoprieť.

7. Ruská rodina prekračuje estónsku hranicu v motorovom vozidle. Zdá sa však, že vozidlo má závažný mechanický problém (t. j. nefungujúce brzdy), ktorý by mohol ohroziť iných ľudí. Za takýchto podmienok nemožno daným osobám povoliť vstup s týmto motorovým vozidlom, pokiaľ sa problém nevyrieši. Ak sú však všetky ostatné podmienky vstupu splnené, musí sa im umožniť vstup na územie peši alebo inými prostriedkami.

8. Občan Somálska, ktorý má somálsky bežný pas a je držiteľom povolenia na pobyt vydaného iným schengenským štátom, ktorý uplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu, chce vstúpiť na územie Českej republiky na účely tranzitu s cieľom dostať sa do tohto iného schengenského štátu. Osoba nie je zahrnutá do vnútroštátnych databáz na účely odopretia vstupu. Česká republika neuznáva bežné somálske pasy. Podmienky vstupu stanovené v článku 6 ods. 1 Kódexu schengenských hraníc zahŕňajú držbu platného cestovného dokladu, ktorý držiteľa oprávňuje prekročiť vonkajšiu hranicu. Neexistuje však žiadna formálna hierarchia takýchto podmienok vstupu; výnimky stanovené v článku 6 ods. 5 Kódexu schengenských hraníc sa vzťahujú na akúkoľvek z podmienok stanovených v článku 6 ods. 1 Kódexu schengenských hraníc. To znamená, že každému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý nespĺňa všetky podmienky stanovené v článku 6 ods. 1 Kódexu schengenských hraníc, ale je držiteľom povolenia na pobyt alebo dlhodobého víza, by sa mal povoliť vstup na územie iných členských štátov na účely tranzitu, aby mohol vstúpiť na územie schengenského štátu, ktorý uplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu, a udelil mu povolenie na pobyt alebo vízum na dlhodobý pobyt, pokiaľ sa jeho meno nenachádza na vnútroštátnom zozname zápisov členského štátu, ktorého vonkajšie hranice sa snaží prekročiť, a daný zápis nie je doplnený o pokyny na odopretie vstupu alebo tranzitu. V prípade somálskeho občana Česká republika by mala oprávniť túto osobu na vstup do Českej republiky na účely tranzitu tak, aby sa mohla dostať na územie schengenského štátu, ktorý uplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu a ktorý jej vydal povolenie na pobyt.

8.2. Schengenský štát by nemal odoprieť vstup štátnemu príslušníkovi tretej krajiny a mal by mu umožniť vstúpiť na svoje územie v týchto prípadoch:

- a) z humanitárnych dôvodov, z dôvodov národného záujmu alebo v dôsledku medzinárodných záväzkov;
- b) ak osoba, ktorá nemá vízum, spĺňa kritériá na vydanie víza na hranici ([bod 9 tohto oddielu](#));
- c) len preto, že osoba má vízum na viac vstupov vydané iným členským štátom;
- d) len preto, že osoba má vízum na viac vstupov, ale cestuje na iný účel, ako je účel, ktorý by mohol byť uvedený na vízovej nálepke v časti „Poznámky“. Vnútroštátne pripomienky, ktoré používajú niektoré členské štáty, môžu byť spojené s (hlavným) účelom, na ktorý bolo o vízum požiadané. Takýto zápis na vízovej nálepke nebráni držiteľovi používať platné vízum na viac vstupov na cestovanie s iným účelom (pozri aj bod 8.6 tohto oddielu);
- e) ak je osoba držiteľom platného povolenia na pobyt alebo dlhodobého víza vydaného schengenským štátom, ktorý uplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu, ale nespĺňa všetky podmienky vstupu stanovené v článku 6 ods. 1 Kódexu schengenských hraníc, táto osoba by mala byť oprávnená vstúpiť na územie ostatných schengenských štátov na účely tranzitu, aby sa mohla dostať na územie schengenského štátu, ktorý uplatňuje *acquis* v plnom rozsahu a ktorý jej udelil povolenie na pobyt alebo dlhodobé vízum. Tranzit je však možné odoprieť, ak bol o tejto osobe vydaný zápis vo vnútroštátnych databázach schengenského štátu, ktorého vonkajšie hranice daná osoba chce prekročiť, a ak zápis sprevádza pokyn odoprieť tejto osobe vstup alebo tranzit. V prípade, že sa na držiteľa povolenia na pobyt vzťahuje zápis na účely odopretia vstupu alebo pobytu v systéme SIS, mal by sa bezodkladne kontaktovať národný útvar SIRENE s cieľom začať konzultačný postup stanovený v článku 30 nariadenia (EÚ) 2018/1861 a článku 36 Príručky SIRENE – Hranice a návrat.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(články 1, 4, 6, 8, 14 a príloha V\)](#)
- [vízový kódex \(články 32, 35 a príloha VI\)](#)
- [Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 565/2014/EÚ z 15. mája 2014, ktorým sa zavádza zjednodušený režim kontroly osôb na vonkajších hraniciach založený na jednostrannom uznávaní niektorých dokladov Bulharskom, Chorvátskom, Cyprom a Rumunskom za rovnocenné s ich národnými vízami na účely tranzitu cez ich územia alebo zamýšľaného pobytu na ich územiach, ktorého trvanie počas akéhokoľvek obdobia 180 dní nepresiahne 90 dní a ktorým sa zrušujú rozhodnutia č. 895/2006/ES a č. 582/2008/ES](#)
- [vnútroštátne záznamy v časti „Poznámky“ vízovej nálepky.](#)

8.3. Osobám, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, môže byť odopretý vstup len z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti uvedených v smernici 2004/38/ES, t. j. ak ich osobné správanie predstavuje skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti.

8.3.1. V dôsledku toho dokonca ani zápis v SIS nie je možné sám osebe považovať za dostatočný dôvod na automatické odopretie vstupu týmto osobám; v takom prípade musí príslušník pohraničnej stráže vždy urobiť dôkladné vyhodnotenie situácie a posúdiť ju v súvislosti so zásadami uvedenými v bode 8.3 tohto oddielu.

Ak zápis vložil iný schengenský štát, príslušník pohraničnej stráže musí neodkladne nadviazať kontakt so zodpovednými orgánmi schengenského štátu, ktorý vložil zápis, a to tým, že sa skontaktuje s národným útvarom SIRENE prostredníctvom siete úradov SIRENE. Tieto zodpovedné orgány musia predovšetkým overiť dôvody, pre ktoré bol vložený zápis a či sú tieto dôvody ešte vždy platné. Tieto informácie musia byť bezodkladne zaslané orgánom členského štátu, ktorý si ich vyžiadal. Príslušníci pohraničnej stráže môžu akýmkoľvek iným dostupným spôsobom v náležitých prípadoch kontaktovať orgány iného schengenského štátu, ktorý vydal povolenie na pobyt, aby si overili jeho platnosť.

Zápis na účely odopretia vstupu bude obsahovať niektoré informácie, ktoré môžu pomôcť určiť dôvody, prečo bol zápis vložený. Zápis bude obsahovať informácie o tom, či sa rozhodnutie o odopretí vstupu a pobytu zakladá na:

1. predchádzajúcom odsúdení, ako sa uvádza v článku 24 ods. 2 písm. a) nariadenia (EÚ) 2018/1861; alebo
2. závažnej bezpečnostnej hrozbe, ako sa uvádza v článku 24 ods. 2 písm. b) nariadenia (EÚ) 2018/1861; alebo
3. obchádzaní právnych predpisov Únie alebo vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa vstupu a pobytu, ako sa uvádza v článku 24 ods. 2 písm. c) nariadenia (EÚ) 2018/1861; alebo
4. zákaze vstupu, ako sa uvádza v článku 24 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) 2018/1861; alebo
5. reštriktívnom opatrení, ako sa uvádza v článku 25 nariadenia (EÚ) 2018/1861.

Okrem toho je možné v samotnom zápise uviesť druh trestného činu, keď sú zápisy na účely odopretia vstupu súvisiace trestné činy. Schengenský štát, ktorý vydal zápis, môže v zápise uviesť aj to, či je dotknutá osoba rodinným príslušníkom občana Únie alebo inej osoby, ktorá požíva právo na voľný pohyb. V prípade, že dôjde k pozitívnej lustrácii týkajúcej sa štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý požíva právo na voľný pohyb, by sa však vždy mala viesť konzultácia so schengenským štátom, ktorý vydal zápis.

Príslušné orgány na základe prijatých informácií urobia posúdenie založené na kritériách vysvetlených v bode 8.3 tohto oddielu. Na základe toho príslušník pohraničnej stráže povolí alebo odoprie vstup príslušnej osobe.

Ak nemožno získať informácie v primeranej lehote, príslušnej osobe sa musí umožniť vstup na územie. V takom prípade môžu príslušníci pohraničnej stráže, ako aj iné príslušné vnútroštátne orgány, vykonať potrebné overovanie po vstupe danej osoby na územie a podľa potreby potom prijať vhodné opatrenia.

Opatrením uvedeným v bode 8.3.1 tohto oddielu nie sú dotknuté iné opatrenia, ktoré sa majú vykonať v dôsledku zápisu v systéme SIS, ako je zatknutie osoby, prijatie ochranných opatrení, informácie o stratených a odcudzených dokladoch atď. Ak takáto konzultácia odhalí existenciu zápisu v SIS o potrebe zaistiť doklad, musí byť okamžite zaistený a musí sa bezodkladne kontaktovať útvar SIRENE na účely získania ďalších informácií.

* Právny základ/judikatúra:

- [Smernica 2004/38/ES \(články 27 až 33\)](#)
- [Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1082/2013/EÚ z 22. októbra 2013 o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 2119/98/ES](#)
- [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 851/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa zriaďuje Európske Centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb;](#)
- [Rozsudok Európskeho súdneho dvora z 3. júla 1980, vec 157/79, Regina/Stanislaus Pieck](#)
- [Rozsudok Európskeho súdneho dvora z 31. januára 2006, vec C-503/03, Komisia/Španielsko](#)

- 8.3.2. Ak osoba, ktorá požíva právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, nemá potrebné cestovné doklady alebo potrebné vízum, ak sa vízum vyžaduje, príslušný schengenský štát musí takejto osobe predtým, ako ju vráti späť, všetkými primeranými spôsobmi umožniť, aby získala potrebné doklady alebo aby si ich nechala doručiť v primeranej lehote, alebo jej umožniť, aby doložila alebo inými spôsobmi preukázala, že sa na ňu vzťahuje právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie.

* Právny základ/judikatúra:

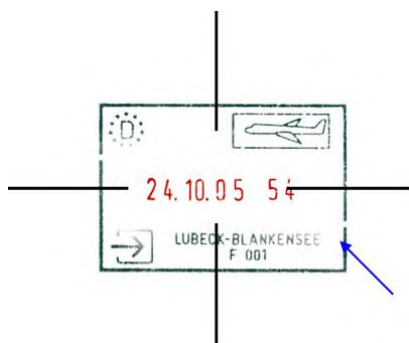
- [Smernica 2004/38/ES \(článok 5 a články 27 až 33\)](#) v spojení s [oznámením Komisie KOM\(2009\) 313 v konečnom znení](#)
- [Rozsudok Európskeho súdneho dvora z 25. júla 2002, vec C-459/99, MRAX/Belgicko](#)
- [Rozsudok Európskeho súdneho dvora zo 17. februára 2005, vec C-215/03, Salah Oulane/Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie](#)

- 8.4. Príslušník pohraničnej stráže vykonávajúci kontrolu musí pri odopretí vstupu štátnym príslušníkom tretej krajiny:
- a) vyplniť [štandardný formulár](#) pre odopretie vstupu, v ktorom sú uvedené dôvody odopretia, a odovzdať ho dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý musí formulár podpísať a dostať kópiu podpísaného formulára.

Ak štátny príslušník tretej krajiny odmietne formulár podpísať, príslušník pohraničnej stráže uvedie toto odmietnutie vo formulári v časti „pripomienky“;

- b) označiť cestovný pas odtlačkom vstupnej pečiatky, ktorý zruší preškrtnutím nezmazateľným čiernym atramentom a oproti vpravo nezmazateľným čiernym atramentom napíše písmeno, resp. písmená zodpovedajúce dôvodu či dôvodom odopretia vstupu, ako sú uvedené vo formulári na odopretie vstupu (pozri príklad ďalej). Vzhľadom na jasné znenie časti A bodu 1 prílohy V ku Kódexu schengenských hraníc [ako aj v článku 18 nariadenia (EÚ) 2017/2226, v ktorom je vyjadrený rovnaký prístup] („Pri odopretí vstupu príslušník pohraničnej stráže... označí pas odtlačkom pečiatky na vstupe, ktorú zruší...“) príslušníci pohraničnej stráže by mali označiť zrušený odtlačok pečiatky v momente rozhodnutia o odopretí vstupu.

Príklad pečiatky na účely odopretia vstupu:

Písmeno označujúce dôvod odopretia vstupu v súlade s jednotným formulárom

- 8.5. Ak príslušník pohraničnej stráže zodpovedný za kontroly zistí, že držiteľ víza je predmetom zápisu v SIS na účely odopretia vstupu, musí vízum odvolať použitím pečiatky s textom „REVOKED“ – „ODVOLANÉ“. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v [bode 10 tohto oddielu](#). Ak dôjde k odvolaniu víza, príslušné údaje sa musia vložiť do systému VIS. Pokiaľ ide o opatrenia, ktoré je potrebné vykonať v systéme VIS, pozri [prílohu 32 k tejto príručke](#).

Ak členský štát odvolá vízum, ktoré vydal iný členský štát, túto informáciu sa odporúča oznámiť prostredníctvom formulára stanoveného v [prílohe 31](#) k tejto príručke.

- 8.6. Vízum sa nesmie zrušiť alebo odvolať výhradne preto, lebo štátny príslušník tretej krajiny nepredložil [sprievodný doklad, resp. doklady](#) požadované na odôvodnenie účelu jeho cesty. V tomto prípade musí príslušník pohraničnej stráže vykonať ďalšie šetrenie s cieľom posúdiť, či daná osoba získala vízum podvodným spôsobom a či predstavuje riziko, pokiaľ

ide o neregulárne prísťahovalectvo. V prípade potreby sa spojí s príslušnými orgánmi schengenského štátu, ktorý vízum vydal. Iba ak sa zistí, že vízum bolo udelené podvodným spôsobom, príslušník pohraničnej stráže musí takéto vízum zrušiť označením pečiatkou s textom „ANNULLED“ – „ZRUŠENÉ“. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v [bode 10 tohto oddielu](#). Ak dôjde k zrušeniu víza, príslušné údaje sa vložia do systému VIS. Pokiaľ ide o opatrenia, ktoré je potrebné vykonať v systéme VIS, pozri prílohu 32 k tejto príručke.

Ak členský štát zruší vízum, ktoré vydal iný členský štát, túto informáciu sa odporúča oznámiť prostredníctvom formulára stanoveného v [prílohe 30 k tejto príručke](#).

Najlepší postup: zrušenie pečiatky na vstupe alebo na výstupe v iných prípadoch, než je odopretie vstupu:

Môžu sa vyskytnúť prípady, že odtlačok pečiatky, ktorým už bol cestovný pas označený, je potrebné zrušiť (napríklad, ak príslušník pohraničnej stráže omylom použil nesprávnu pečiatku). V takých prípadoch cestujúci nenesie žiadnu zodpovednosť, a preto pečiatku nie je možné zrušiť rovnakým spôsobom, ako keď je osobe odopretý vstup. Preto sa odporúča zrušiť pečiatku preškrtnutím jej ľavého horného rohu dvomi rovnobežnými čiarami, ako je to znázornené v tomto príklade:

- 8.7. V súlade s právom na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, ktoré je zakotvené v článku 47 Charty základných práv EÚ, by mali mať všetky osoby, ktorým bol odopretý vstup, alebo držiteľ víza, ktorého vízum bolo zrušené alebo odvolané, právo odvolať sa v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi. Príslušnému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny musia byť poskytnuté písomné údaje o postupoch na odvolanie a o kontaktných miestach, ktoré mu môžu poskytnúť informácie o zástupcoch, ktorí môžu štátneho príslušníka tretej krajiny zastupovať.

Ak bolo vízum zrušené alebo odvolané, príslušník pohraničnej stráže musí vyplniť štandardný formulár na oznámenie a odôvodnenie zrušenia víza s uvedením dôvodu,

resp. dôvodov zrušenia alebo odvolania víza a predložiť ho dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny (pozri [prílohu 25 k tejto príručke](#)).

- 8.8. Ak je osobe, ktorá požíva právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, odopretý vstup, príslušník pohraničnej stráže musí danej osobe vždy poskytnúť písomné rozhodnutie. Rozhodnutie musí byť vypracované takým spôsobom, aby príslušná osoba bola schopná pochopiť jeho obsah a dôsledky. V rozhodnutí tiež musia byť presne a v plnom rozsahu uvedené dôvody verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, na ktorých je prijaté rozhodnutie založené, pokiaľ to nie je v rozpore so záujmami bezpečnosti štátu. V rozhodnutí tiež musí byť stanovený súd alebo správny orgán, na ktorý môže príslušná osoba podať odvolanie, a lehota na odvolanie. Na oznámenie rozhodnutia o zamietnutí udelenia víza možno použiť formulár, avšak pri odôvodnení je vždy potrebné plne uviesť dôvody, ktoré viedli k prijatiu takéhoto rozhodnutia v konkrétnom prípade. Označenie jednej alebo viacerých z niekoľkých možností iba zaškrtnutím políčok v štandardnom formulári preto v prípade odopretia vstupu rodinnému príslušníkovi občana EÚ nestačí.
- 8.9. Rozhodnutie o odopretí vstupu musí byť vykonané bezodkladne.
- 8.10. Ak sa štátny príslušník tretej krajiny, ktorému bol odopretý vstup, dostal na hranicu za pomoci dopravcu letecky, po mori alebo po súši, dopravca musí mať povinnosť prevziať za neho bezodkladne znovu zodpovednosť. Dopravca je predovšetkým povinný vrátiť daného štátneho príslušníka tretej krajiny do tretej krajiny, z ktorej bol dopravený, alebo do tretej krajiny, ktorá vydala cestovný doklad, na základe ktorého cestuje, alebo do akejkoľvek inej tretej krajiny, do ktorej má zaručený vstup. Ak štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému bol odopretý vstup, nie je možné bezodkladne dopraviť späť, dopravca musí znášať všetky nevyhnutné výdavky spojené so spiatočnou cestou. Ak dopravca nie je schopný vrátiť štátneho príslušníka tretej krajiny, je povinný zabezpečiť jeho návrat akýmikoľvek inými prostriedkami (napríklad kontaktovaním iného dopravcu).
- 8.11. Dopravcovi musia byť uložené pokuty v súlade so smernicou č. 2001/51/ES a s vnútroštátnym právom.
- 8.12. Príslušníci pohraničnej stráže musia prijať všetky vhodné opatrenia vzhľadom na miestne okolnosti, aby štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorým bol odopretý vstup, zabránili v neoprávnenom vstupe (napríklad zabezpečia, aby zostali v tranzitnej zóne letiska alebo im zakážu vystúpiť na breh v námornom prístave).

* Právny základ:

- [Smernica 2004/38/ES \(článok 5 a články 27 až 33\)](#) v spojení s [oznámením Komisie KOM\(2009\) 313 v konečnom znení](#)
- [Kódex schengenských hraníc \(článok 14 a príloha V\)](#)
- [Schengenský dohovor \(článok 26\)](#);
- [smernica Rady 2001/51/ES z 28. júna 2001, ktorou sa dopĺňajú ustanovenia článku 26 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985](#);
- [vízový kódex \(článok 34 a príloha VI\)](#)

9. VÍZA, O KTORÝCH UDELENIE BOLO POŽIADANÉ NA HRANICIACH, A TO AJ V PRÍPADE NÁMORNÍKOV NA CESTE, A ZAMIETNUTIE ŽIADOSTI O ICH UDELENIE

Bulharsko, Cyprus, Chorvátsko a Rumunsko ešte neuplatňujú spoločnú vízovú politiku. Národné víza udelené týmito štyrmi krajinami preto v priestore bez kontrol vnútorných hraníc neplatia. Bulharsko, Cyprus, Chorvátsko a Rumunsko však môžu povoliť vstup na svoje územie alebo prechod cez svoje územie pre držiteľov jednotných víz udelených schengenskými štátmi.

9.1. Typy víz:

[Pozri body 27 až 32 prvej časti tejto príručky.](#)

Pre ďalšie informácie o rozličných typoch víz pozri [bod 8 časti II príručky k vízovému kódexu](#)

Pre ďalšie informácie o udeľovaní víz na hraniciach pozri [časť IV príručky k vízovému kódexu](#)

Pre ďalšie informácie o osobitných pravidlách vydávania víz na hraniciach rodinným príslušníkom občanov EÚ/EHP a občanov Švajčiarska pozri [časť III príručky k vízovému kódexu](#)

*** Právny základ:**

– [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2018/1806 zo 14. novembra 2018 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti;](#)

– [vízový kódex \(článok 2\)](#)

*** Odkazy:**

– [vyplnenie vízovej nálepky;](#)

– [príklady vyplnených vízových nálepiek](#)

10. ZRUŠENIE A ODVOLANIE VÍZ

Pozri [body 2 a 3 časti V príručky k vízovému kódexu.](#)

*** Právny základ:**

– [vízový kódex \(článok 34 a príloha VI\)](#)

11. OSOBITNÉ TRANZITNÉ REŽIMY

11.1. Zjednodušený tranzitný doklad (FTD) a zjednodušený železničný tranzitný doklad (FRTD)

- 11.1.1. Nový cestovný režim pre tranzit medzi Kaliningradom a kontinentálnym Ruskom nadobudol účinnosť 1. júla 2003. V tejto súvislosti sa zaviedli dva typy dokladov – zjednodušený tranzitný doklad (FTD) a zjednodušený železničný tranzitný doklad (FRTD). Tieto doklady sú potrebné na prechod cez územie Litvy s cieľom umožniť a uľahčiť cestovanie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí cestujú medzi dvomi časťami svojej krajiny, ktoré na seba geograficky nenadväzujú.
- 11.1.2. FTD slúži na priamy tranzit ľubovoľným pozemným dopravným prostriedkom cez územie Litvy a vydáva sa na viacnásobné vstupy. Vydávajú ho litovské orgány a je platný najviac na obdobie troch rokov. Tranzit na základe FTD nesmie presiahnuť 24 hodín.
- 11.1.3. FRTD slúži na jednorazové spiatocné cesty vlakom a je platný najviac tri mesiace. Tranzit na základe FRTD nesmie presiahnuť šesť hodín.
- 11.1.4. FTD/FRTD majú rovnakú platnosť ako víza a musia byť vydané konzulárnymi orgánmi v jednotnom formáte v súlade s nariadením Rady (ES) č. 693/2003⁸⁵ a nariadením Rady (ES) č. 694/2003⁸⁶. Nemôžu sa vydávať na hranici.

* Právny základ:

- [Nariadenie Rady \(ES\) č. 693/2003 zo 14. apríla 2003, ktorým sa ustanovuje osobitný zjednodušený tranzitný doklad \(FTD\), zjednodušený železničný tranzitný doklad \(FRTD\) a ktorým sa menia a dopĺňajú Spoločné konzulárne pokyny a Spoločná príručka](#)
- [Nariadenie Rady \(ES\) č. 694/2003 zo 14. apríla 2003 o jednotných formátoch zjednodušených tranzitných dokladov \(FTD\) a zjednodušených železničných tranzitných dokladov \(FRTD\) ustanovených v nariadení \(ES\) č. 693/2003](#)

⁸⁵ Nariadenie Rady (ES) č. 693/2003 zo 14. apríla 2003, ktorým sa ustanovuje osobitný zjednodušený tranzitný doklad (FTD), zjednodušený železničný tranzitný doklad (FRTD) a ktorým sa menia a dopĺňajú Spoločné konzulárne pokyny a Spoločná príručka (Ú. v. EÚ L 099, 17.4.2003, s. 8).

⁸⁶ Nariadenie Rady (ES) č. 694/2003 zo 14. apríla 2003 o jednotných formátoch zjednodušených tranzitných dokladov (FTD) a zjednodušených železničných tranzitných dokladov (FRTD) ustanovených v nariadení (ES) č. 693/2003 (Ú. v. EÚ L 099, 17.4.2003, s. 15).

11.2. Tranzit cez územie schengenských štátov, ktoré zatiaľ nevykonávajú schengenské *acquis* v plnom rozsahu⁸⁷

11.2.1. Kým sa Bulharsko, Cyprus, Chorvátsko a Rumunsko nestanú súčasťou priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, môžu uznávať: víza platné na dva alebo viac vstupov; dlhodobé víza a povolenia na pobyt vydané schengenským štátom;

za rovnocenné s ich vnútroštátnymi vízami na účely tranzitu cez ich územie alebo plánovaných pobytov na ich území nepresahujúcich 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia.

11.2.2. Držitelia dokladov uvedených v bode 11.2.1 sa musia podrobiť bežným kontrolným postupom (bod 1 tohto oddielu).

* Právny základ:

– [Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 565/2014/EÚ z 15. mája 2014, ktorým sa zavádza zjednodušený režim kontroly osôb na vonkajších hraniciach založený na jednostrannom uznávaní niektorých dokladov Bulharskom, Chorvátskom, Cyprom a Rumunskom za rovnocenné s ich národnými vízami na účely tranzitu cez ich územia alebo zamýšľaného pobytu na ich územiach, ktorého trvanie počas akéhokoľvek obdobia 180 dní nepresiahne 90 dní a ktorým sa zrušujú rozhodnutia č. 895/2006/ES a č. 582/2008/ES](#)

12. ŽIADATELIA O AZYL/ŽIADATELIA O MEDZINÁRODNÚ OCHRANU⁸⁸

* Všeobecné zásady:

Všetky žiadosti o medzinárodnú ochranu vrátane tých, ktoré sa podávajú na hraniciach, musia členské štáty EÚ preskúmať, aby mohli určiť, či sú prípustné a/alebo či žiadateľ spĺňa podmienky na priznanie postavenia utečenca v súlade so Ženevským dohovorom o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951 doplneným Newyorským protokolom z 31. januára 1967 alebo postavenia doplnkovej ochrany na základe kritérií stanovených v smernici 2011/95/EÚ.

⁸⁷ Tento bod sa uplatňuje iba na Bulharsko, Cyprus, Chorvátsko, a Rumunsko.

⁸⁸ Tento bod sa vzťahuje na Dánsko, Írsko, Nórsko, Island, Lichtenštajnsko a Švajčiarsko, pokiaľ ide o určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl a Eurodac.

Tento bod sa vzťahuje na Írsko, pokiaľ ide o smernicu 2005/85/ES.

Členský štát EÚ zodpovedný za posúdenie žiadosti sa určí v súlade s nariadením (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady č. 604/2013⁸⁹ (nariadenie Dublin III).

Postup musí byť v súlade so [smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ⁹⁰](#).

- 12.1. Štátny príslušník tretej krajiny sa musí považovať za žiadateľa o azyl/medzinárodnú ochranu, ak vyjadrí – akýmkoľvek spôsobom – obavu z prenasledovania alebo z toho, že utrpí vážne bezprávie, ak sa vráti do svojej krajiny pôvodu alebo krajiny predchádzajúceho obvyklého pobytu.

Želanie požiadať o medzinárodnú ochranu nemusí byť vyjadrené v nejakej konkrétnej forme. Nie je potrebné, aby bolo výslovne použité slovo „azyl“; vymedzujúcim prvkom je vyjadrenie obavy z toho, čo by sa mohlo stať po návrate. Príslušníci pohraničnej stráže sa v prípade pochybností o tom, či určité vyhlásenie možno vykladať ako želanie požiadať o azyl alebo o inú formu medzinárodnej ochrany, poradia s vnútroštátnym orgánom, resp. orgánmi zodpovednými za preskúmanie žiadostí o medzinárodnú ochranu.

- 12.2. Všetci štátni príslušníci tretích krajín, ktorí vyjadria želanie požiadať o azyl/medzinárodnú ochranu na hraniciach (vrátane hraníc v rámci teritoriálnych vôd a letiskových a prístavných tranzitných zón), musia mať možnosť podať žiadosť čo najskôr. Príslušníci pohraničnej stráže musia na tento účel informovať žiadateľov v jazyku, pri ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumejú, o postupe, ktorý sa má dodržiavať (ako a kde podať žiadosť), ako aj o ich právach a povinnostiach, vrátane možných dôsledkov nesplnenia ich povinností a nespôlpráce s príslušníkmi pohraničnej stráže.

Aby sa predišlo nedorozumeniam a aby bolo isté, že žiadatelia sú dostatočne informovaní o svojich právach a povinnostiach, ako aj o postupe, ak žiadateľ o medzinárodnú ochranu dostatočne neovláda jazyk, ktorým sa hovorí v príslušnom členskom štáte EÚ, v prípade potreby sa vyžadujú služby tlmočníka.

---

⁸⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 31).

⁹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 60).

- 12.3. Príslušné vnútroštátne orgány určené každým členským štátom EÚ na účely posúdenia žiadostí o medzinárodnú ochranu musia byť informované o tom, že bola podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu.

Pohraničná stráž nesmie prijať žiadne rozhodnutie o vrátení žiadateľa bez predchádzajúcej konzultácie s príslušným vnútroštátnym orgánom zodpovedným za preskúmanie žiadostí o medzinárodnú ochranu.

- 12.4. Odoberú sa odtlačky všetkých prstov každého žiadateľa a azyl, ktorý má minimálne 14 rokov, a to v súlade s vnútroštátnou legislatívou každého členského štátu EÚ, a tieto odtlačky sa odošlú Centrálnej jednotke Eurodac na porovnanie v systéme EURODAC.

* Právny základ:

- [Ženevský dohovor z 28. júla 1951](#) a [Newyorský protokol](#);
- [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 603/2013 z 26. júna 2013 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie nariadenia \(EÚ\) č. 604/2013, ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, a o žiadostiach orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva a o zmene nariadenia \(EÚ\) č. 1077/2011, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti](#);
- [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov](#);
- [vykonávacie nariadenie Komisie \(EÚ\) č. 118/2014 z 30. januára 2014, ktorým sa mení nariadenie \(ES\) č. 1560/2003, ktoré ustanovuje podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady \(ES\) č. 343/2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov](#);

- [smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany;](#)
- [smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany;](#)
- [smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu;](#)
- [Charta základných práv Európskej únie, najmä článok 4 \(zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu\) a článok 18 \(právo na azyl\) a článok 19 \(ochrana v prípade vyst'ahovania, vyhostenia alebo extradície\).](#)

13. ZAZNAMENÁVANIE INFORMÁCIÍ NA HRANICI

Na všetkých hraničných priechodoch sa všetky služobné informácie a akékoľvek ďalšie mimoriadne dôležité informácie musia zaznamenávať manuálne alebo elektronicky. Informácie, ktoré sa majú zaznamenať, zahŕňajú najmä:

- mená príslušníkov pohraničnej stráže miestne príslušnej za hraničné kontroly a ostatných príslušníkov každého tímu;
- akékoľvek zmiernenie kontrol osôb;
- vydanie víz a dokladov na hraniciach namiesto cestovných pasov a víz;
- zadržané osoby a sťažnosti (trestné činy a administratívne delikty);
- osoby, ktorým bol odopretý vstup (dôvody odopretia a štátna príslušnosť);
- bezpečnostné kódy pečiatok na vstupe a na výstupe, totožnosť príslušníkov pohraničnej stráže, ktorí používajú tieto pečiatky v ktoromkoľvek danom čase alebo počas ktorejkoľvek zmeny, ako aj informácie týkajúce sa stratených a odcudzených pečiatok;
- sťažnosti kontrolovaných osôb;
- iné mimoriadne dôležité policajné alebo súdne opatrenia;
- mimoriadne udalosti.

14. SPOLUPRÁCA S INÝMI ORGÁNMI

Príslušníci pohraničnej stráže musia úzko spolupracovať so všetkými štátnymi orgánmi rozmiestnenými na hranici, napríklad s colnými orgánmi alebo inými orgánmi, pod ktorých právomoc patria záležitosti týkajúce sa bezpečnosti tovaru, alebo s orgánmi zodpovednými za bezpečnosť dopravy.

15. OZNAČOVANIE FALOŠNÝCH DOKLADOV

V prípadoch, keď príslušník pohraničnej stráže pri vykonávaní hraničných kontrol odhalí doklad, ktorý je falošný, mal by odoprieť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vstup a doklad označiť podľa Kódexu schengenských hraníc (časti A a B prílohy V).

Príslušník pohraničnej stráže by mal prijať všetky opatrenia potrebné na zamedzenie ďalšieho použitia falošného dokladu. V zásade by mal na tento účel doklad zaistiť.

Ak je potrebné doklad odovzdať príslušným orgánom (orgánom kontroly hraníc alebo iným) dotknutej tretej krajiny/krajiny pôvodu (priamo, prostredníctvom doručovateľských spoločností alebo diplomatickou cestou), príslušník pohraničnej stráže by mal:

- doklad zneplatniť – podľa možnosti predierovaním alebo prestrihnutím dokladu, podľa možnosti v strojovo čitateľnej zóne (MRZ),

alebo, ak to nie je možné,

- označiť doklad nasledujúcim spôsobom (iba v prípadoch, ak doklad nebol označený spôsobom opísaným v prvom odseku tohto bodu):

1. Papierový doklad

Označiť ľavý spodný roh poslednej strany cestovného pasu, a ak je to možné, aj stranu, na ktorej sa nachádzajú znaky falšovania alebo pozmeňovania, vyznačením malého trojuholníka okolo písmena „F“ červeným perom s tvrdým hrotom (ak je táto strana plná, použiť najbližšie nasledujúce strany);

2. Doklad z polyméru

Označiť voľné miesto na samostatnom doklade z polyméru vyznačením malého trojuholníka okolo písmena „F“ perom s náplňou citlivou na UV žiarenie, podľa možnosti červeným; alebo (len pre úplné falzifikáty)

Označiť voľné miesto na samostatnom pozmenenom doklade z polyméru predierovaním alebo prestrihnutím dokladu v mieste, kde sa tým nepoškodia imitácie osobných údajov a ochranných prvkov.

V osobitnom prípade podvodu týkajúcom sa dokladov, ktoré sa javia ako doklady vydané iným schengenským štátom, by sa mal zaistený doklad po ukončení vnútroštátnych postupov súvisiacich s jeho zaistením zaslať danému štátu.

16. **OVEROVANIE PRAVOSTI ÚDAJOV ULOŽENÝCH V BIOMETRICKÝCH PASOCH**

Na zabezpečenie účinných hraničných kontrol by sa pri kontrole biometrických pasov mala overovať pravosť a neporušenosť údajov uložených na mikročipe. S cieľom overiť, či boli údaje nachádzajúce sa na čipe vložené oprávneným orgánom a či s nimi nebolo manipulované, by sa mal obsah čipu overiť pasívnou autentifikáciou. Certifikát podpisovateľa dokladu by sa mal overiť na základe príslušného dôveryhodného certifikátu národného orgánu certifikácie podpisov (CSPCA) vydávajúcej krajiny. Na overenie pravosti čipu by sa mala použiť autentifikácia čipu, pokiaľ je takáto funkcia podporovaná.

17. **PLATNOSŤ ZÁZNAMOV O DEŤOCH V CESTOVNÝCH PASOCH RODIČOV**

V nariadení (ES) č. 2252/2004 sa stanovuje, že od 26. júna 2012 platí pre držiteľov cestovných pasov vydaných schengenskými štátmi tento režim:

1. Deti bez ohľadu na vek potrebujú vlastný cestovný pas;
2. Deti nesmú cestovať len na základe zápisu do cestovných pasov ich rodičov;
3. Cestovné pasy rodičov zostávajú v platnosti pre rodičov po 26. júni 2012, aj keď obsahujú zápis mien ich detí.

Tieto ustanovenia sa nevzťahujú na Írsko. Nevzťahujú sa ani na cestovné pasy vydávané tretími krajinami inými, ako sú krajiny pridružené k schengenskému priestoru.

Ustanovenia smernice 2004/38/ES sa uplatňujú vtedy, keď rodinní príslušníci občana EÚ/EHP cestujú z jedného členského štátu EÚ/EHP do druhého, keď vykonávajú tranzit cez členský štát EÚ/EHP (pri odchode do tretej krajiny alebo pri návrate z tretej krajiny) a keď sa vracajú z tretej krajiny do iného členského štátu EÚ/EHP, ako je štát, ktorého sú štátnymi príslušníkmi.

V súlade s článkom 5 ods. 4 smernice 2004/38/ES⁹¹ by absencia individuálneho cestovného pasu pre deti, ktoré sú zapísané v cestovnom pase svojich rodičov, nemala automaticky viesť k odopretiu odchodu z územia schengenského štátu alebo odopretiu vstupu na toto územie. Ak neexistujú odôvodnené pochybnosti o totožnosti a štátnej príslušnosti detí zapísaných v cestovných pasoch ich rodičov, predloženie cestovného pasu rodiča by sa malo v zásade považovať za dôkaz, že sa na príslušné deti, ako občanov EÚ, vzťahuje právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie.

Právo občanov EÚ na slobodný pohyb a pobyt bez ohľadu na ich vek by sa však nemalo používať na obchádzanie nariadenia (ES) č. 2252/2004, najmä ak existujú závažné dôvody na podozrenie, že dieťa mohlo byť protiprávne odňaté z osobnej starostlivosti osoby, resp. osôb vykonávajúcich podľa zákona rodičovské práva a povinnosti voči nim.

ODDIEL II: Pozemné hranice

1. KONTROLY V RÁMCI CESTNEJ DOPRAVY

- 1.1. Príslušník pohraničnej stráže veliaci na hraničnom priechode, musí zabezpečiť, aby sa vykonávali účinné kontroly osôb a dokladov pri súčasnom zaistení bezpečnosti a plynulého toku cestnej premávky. Na tento účel by sa mali tam, kde je to potrebné, zaviesť technické zlepšenia, aby sa skrátil čas odozvy pri vyhľadávaní v príslušných databázach. V prípade potreby by sa mala zlepšiť technická infraštruktúra hraničných priechodov vrátane zvýšenia miery využívania čítačiek pasov a mobilných terminálov.
- 1.2. Ak je to možné, mali by byť vytvorené oddelené koridory pre osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, a pre ostatných štátnych príslušníkov tretích krajín, a to v súlade so všeobecnými pravidlami o oddelených koridoroch.
- 1.3. Ak je to možné, kontroly by mali vykonávať dvaja príslušníci pohraničnej stráže.

---

⁹¹ Článok 5 ods. 4 smernice 2004/38/ES: Ak občan Únie alebo rodinný príslušník, ktorý nie je štátnym príslušníkom členského štátu, nemá potrebné cestovné doklady, alebo potrebné vízum, ak sa vízum vyžaduje, príslušný členský štát týmto osobám, predtým, ako ich vráti, všetkými primeranými spôsobmi umožní, aby získali potrebné doklady alebo si ich nechali doručiť v primeranej lehote, alebo im umožní, aby doložili alebo inými spôsobmi preukázali, že sa na nich vzťahuje právo na voľný pohyb a na pobyt.

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(články 8 a 10 a príloha VI\)](#)

* Najlepšie postupy:

• Dopravné prostriedky by sa mali prehľadávať, ak:

- a) je odôvodnené podozrenie, že vo vozidle sa ukrývajú ľudia, omamné látky, výbušniny a/alebo zbrane;
- b) je odôvodnené podozrenie, že vodič alebo cestujúci vo vozidle spáchali trestný čin alebo administratívny priestupok;
- c) predložené doklady k vozidlu sú neúplné alebo sfalšované.

V každom prípade sa na takéto prehľadávanie uplatňuje vnútroštátne právo príslušného schengenského štátu.

• Na náhodné kontroly s cieľom odhaliť výbušniny, omamné látky a ukryté osoby by sa mali používať špeciálne vycvičené psy.

Kontroly súkromných vozidiel:

• Kontroly osôb cestujúcich v súkromných vozidlách by sa podľa možnosti mali vykonávať takto:

- a) vodič a cestujúci môžu počas kontrol zostať vo vozidle;
- b) príslušník pohraničnej stráže skontroluje doklady a porovná ich s osobami prekračujúcimi hranicu;
- c) druhý príslušník pohraničnej stráže súčasne sleduje osoby vo vnútri vozidla a zaisťuje bezpečnosť príslušníka, ktorý vykonáva kontrolu.

• Ak je podozrenie, že cestovný doklad, vodičský preukaz, doklad o poistení alebo o evidencii je sfalšovaný, všetci cestujúci by mali opustiť vozidlo. Motorové vozidlo by sa malo dôkladne prehľadať. Tieto činnosti je možné vykonávať v rámci osobitnej kontroly.

Kontroly v autobusoch:

• Kontroly osôb cestujúcich autobusom sa môžu vykonávať na termináli pre cestujúcich alebo v autobuse, v závislosti od okolností. Ak sa kontrola vykonáva v autobuse, mali by sa podľa možnosti prijať tieto opatrenia:

- a) kontrola dokladov by sa mala začať kontrolou vodiča autobusu a vedúceho skupiny, ak ide o organizovanú cestu;
- b) v prípade pochybností o cestovnom doklade alebo účele cesty alebo ak sú náznaky, že osoba môže predstavovať hrozbu pre verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť alebo verejné zdravie schengenských štátov, mala by byť požiadaná, aby opustila autobus a podrobila sa dôkladnej osobitnej kontrole, pričom druhý príslušník pohraničnej stráže súčasne sleduje osoby v autobuse a zaisťuje bezpečnosť príslušníka, ktorý vykonáva kontrolu.

- V prípade intenzívnej premávky by sa najprv mali skontrolovať cestujúci na pravidelných miestnych linkách – ak to umožňujú miestne okolnosti.

Pri kontrole cestovných dokladov vnútri autobusu by príslušníci pohraničnej stráže mali používať prenosné elektronické zariadenia, obzvlášť pre vyhľadávanie v SIS.

Kontroly nákladných automobilov:

Kontroly nákladných automobilov by sa mali vykonávať v úzkej spolupráci s príslušnými colnými orgánmi takto:

- a) Pre nákladné automobily by mal byť podľa možnosti vyhradený osobitný koridor, v ktorom:
  - možno nákladný automobil a jeho obsah prehľadať vyhovujúcim spôsobom;
  - bez akéhokoľvek rušivého vplyvu je možné použiť špeciálne vycvičené psy;
  - možno použiť technické zariadenie na vyhľadávanie (t. j. röntgeny a detektory oxidu uhličitého).
- b) Počas kontrol nákladných automobilov by príslušník pohraničnej stráže mal osobitnú pozornosť venovať nákladným automobilom s kontajnermi, v ktorých sa môžu ukrývať ukradnuté autá, ľudia, ktorí sú obeťami obchodovania s ľuďmi, alebo nebezpečné materiály. Všetky doklady týkajúce sa obsahu by sa mali dôkladne skontrolovať.
- c) Všetky nákladné automobily by sa mali dôkladne prehľadať, ak:
  - boli porušené colné plomby;
  - nepremokavá plachta bola zničená alebo zošitá;
  - existuje podozrenie, že vnútri môžu byť ukryté osoby, omamné látky a nebezpečné alebo výbušné materiály.

- Môžu sa tiež vykonať tieto doplnujúce kontroly:

- a) kontrola cestnej premávky vrátane kontroly dodržiavania predpisov v sociálnej oblasti (napríklad spôsobilosť vozidla pre cestnú premávku, pracovná doba a odpočinok

vodiča, poistenie vodiča);

- b) kontrola cestnej dopravy (súlady dopravy tovaru s dokladmi);
- c) kontrola prítomnosti rádioaktívneho a nebezpečného tovaru.

Všetky tieto doplňujúce kontroly sa vykonávajú podľa príslušných právnych predpisov Únie a vnútroštátnych predpisov každého schengenského štátu.

- 1.4. Schengenské štáty môžu so susednými tretími krajinami uzatvoriť bilaterálne dohody o zriadení spoločných hraničných priechodov, na ktorých ich príslušníci pohraničnej stráže a príslušníci pohraničnej stráže tretej krajiny vykonávajú na území druhej zmluvnej strany výstupné a vstupné kontroly (za sebou, po kontrole vykonanej jednou zmluvnou stranou nasleduje kontrola druhou zmluvnou stranou) v súlade s ich vnútroštátnym právom, alebo takéto bilaterálne dohody ponechať v platnosti. Takéto spoločné hraničné priechody môžu byť zriadené buď na území schengenského štátu, alebo na území tretej krajiny.

2. KONTROLY ŽELEZNIČNEJ DOPRAVY

- 2.1. Veliaci príslušník pohraničnej stráže, ktorý má službu na železničnom hraničnom priechode, by mal zhromažďovať informácie o cestovných poriadkoch vlakov a predpokladanom počte cestujúcich po železnici s cieľom zabezpečiť účinné hraničné kontroly.
- 2.2. Kontroly na hraniciach, na ktorých sa uplatňujú ustanovenia o vonkajších hraniciach, sa môžu vykonávať jedným z týchto troch spôsobov:
- a) v prvej stanici príchodu alebo na poslednej stanici odchodu;
  - b) vo vlaku počas cesty medzi poslednou stanicou odchodu a prvou stanicou príchodu bez ohľadu na smer jazdy.
- 2.3. Hraničná kontrola vo vlaku zahŕňa kontrolu:
- a) obsluhy vlaku;
  - b) cestujúcich, ktorí cestujú do zahraničia;
  - c) cestujúcich, ktorí prichádzajú zo zahraničia a predtým sa nepodrobili kontrole;
  - d) exteriéru vlaku.

- 2.4. Kontrola hraníc vykonávaná v prípade cestujúcich vysokorýchlostných vlakov sa môže vykonávať jedným z týchto spôsobov:
- na stanicach, kde osoby nastúpia do vlaku;
  - na stanicach na území schengenských štátov, kde osoby vystúpia z vlaku;
  - vo vlaku počas tranzitu medzi stanicami za predpokladu, že osoby zostanú vo vlaku.
- 2.5. Pokiaľ ide o vysokorýchlostné vlaky prichádzajúce z krajín mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, ktoré na území schengenských štátov zastavujú niekoľkokrát, ak železničný dopravca necháva nastúpiť cestujúcich výhradne na zvyšnú časť cesty v rámci priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, títo cestujúci musia byť podrobení vstupným kontrolám buď vo vlaku, alebo v cieľovej stanici, okrem prípadov, keď sa kontroly vykonali v stanici, v ktorej nastúpili do vlaku.
- V takom prípade sa osobám, ktoré chcú cestovať takýmto vlakom výhradne na zvyšnej časti cesty, ešte pred odchodom vlaku jasne oznámi, že sa počas cesty alebo v cieľovej stanici podrobia vstupnej kontrole.
- Pri ceste opačným smerom sa osoby vo vlaku musia podrobiť výstupnej kontrole za podobných podmienok.
- 2.6. Príslušník pohraničnej stráže môže skontrolovať duté priestory vozňov, aby sa presvedčil, že v nich nie sú ukryté osoby alebo predmety podliehajúce hraničnej kontrole. Príslušníci pohraničnej stráže vždy dôkladne prehľadajú vlak, ak je podozrenie, že sú v ňom ukryté výbušniny alebo omamné látky.
- 2.7. Ak existujú dôvody domnievať sa, že sa vo vlaku skrývajú osoby, na ktoré bolo podané trestné oznámenie alebo ktoré sú podozrivé zo spáchania trestného činu, prípadne štátni príslušníci tretej krajiny, ktorí majú v úmysle neoprávnene vstúpiť, a ak príslušník pohraničnej stráže nemôže konať v súlade s ustanoveniami právnych predpisov svojho štátu, musí tento príslušník pohraničnej stráže oznámiť túto skutočnosť orgánom schengenskému štátu, do ktorého vlak smeruje alebo na území ktorého sa pohybuje.

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(článok 8 a príloha VI\)](#)

* Najlepšie postupy:

- Pri vykonávaní kontroly na nástupišti v prvej stanici príchodu alebo v poslednej stanici odchodu by mal byť vlak strážený s cieľom zabrániť jednotlivcom, aby sa vyhli hraničnej kontrole. Príslušníci pohraničnej stráže, ktorí vykonávajú kontrolu, a príslušníci, ktorí strážia vlak, by mali byť po celý čas v kontakte.
- Počas kontrol cestujúcich vo vlaku by sa cestujúcim nemal povoliť pohyb vo vlaku.
- Kontrola nákladného vlaku by mala pozostávať z kontroly dokladov obsluhy vlaku a prehľadani vozňov vlaku.
- Príslušníci pohraničnej stráže by počas kontroly hraníc v prípade osobných a nákladných vlakov mali venovať osobitnú pozornosť cestujúcim a predmetom, ak existuje riziko prepravy výbušných materiálov. Na správny výkon tejto povinnosti by sa mali použiť špeciálne vycvičené psy.
- Hraničná kontrola vo vlaku by mala byť ukončená pred dohodnutou železničnou stanicou.
- Kontrolné opatrenia by v zásade nemali viesť k omeškaniu odchodu vlakov podľa cestovného poriadku. Ak napriek tomu dôjde k omeškaniu, náčelník stanice by o tom mal byť informovaný čo najskôr.

3. MALÝ POHRANIČNÝ STYK

- 3.1. Schengenské štáty môžu uzatvárať bilaterálne dohody so susednými tretími krajinami s cieľom zaviesť zjednodušený režim „dopravy v rámci malého pohraničného styku“ pre obyvateľov pohraničných oblastí. Tento režim sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretej krajiny s bydliskom v pohraničnej oblasti (vo vzdialenosti najviac 50 km) tretej krajiny susediacej so schengenským štátom, ktorí majú spravidla trvalé bydlisko v tejto oblasti aspoň jeden rok (v [bilaterálnych dohodách](#) sa môžu stanoviť výnimky) a majú legitímne dôvody (rodinné väzby, ekonomické, sociálne alebo kultúrne motívy), aby veľmi často prekračovali hranicu. Na základe tohto režimu majú obyvatelia pohraničných oblastí povolené prekročiť hranicu len na účely pobytu v pohraničnej oblasti schengenského štátu najviac na dobu tri mesiace bez prerušenia.

- 3.2. V bilaterálnych dohodách môže byť stanovené toto:
- a) zriadenie osobitných hraničných priechodov vyhradených pre obyvateľov pohraničných oblastí;
  - b) vymedzenie osobitných koridorov na hraničných priechodoch vyhradených pre obyvateľov pohraničných oblastí;
  - c) vo výnimočných prípadoch odôvodnených miestnymi okolnosťami povolenie pre obyvateľov pohraničných oblastí na prekračovanie hranice mimo hraničných priechodov a stanovených hodín. Uplatňuje sa to napríklad na situácie, ak farmár potrebuje často prekračovať hranice, aby mohol pracovať na svojom poli, alebo ak hranica prechádza mestom. V takých prípadoch by miesto, kde môžu prekračovať hranicu, malo byť stanovené v ich povolení na prekračovanie hranice v rámci malého pohraničného styku (LBT) (pozri bod 5.5 oddielu I).
- 3.3. Obyvatelia pohraničných oblastí, ktorí prekračujú hranicu v súlade s písmenom a) a b) a ktorých príslušníci pohraničnej stráže dobre poznajú, pretože často prekračujú hranicu, sa zvyčajne môžu podrobovať len náhodným kontrolám. Z času na čas sa aj tieto osoby musia bez upozornenia a v nepravidelných intervaloch podrobiť dôkladným kontrolám.
- 3.4. Ak sa v dvojstrannej dohode s treťou krajinou počíta so zjednodušením (to znamená, že sa umožní prekračovanie hranice mimo povolených hraničných priechodov) podľa bodu 3.2 písm. c), príslušný schengenský štát musí vykonávať náhodné kontroly a vykonávať pravidelný dozor na hranici s cieľom zabrániť v nepovolenom prekračovaní hranice.
- 3.5. Ďalšie podrobnosti o kontrolách, ktoré sa majú vykonávať u obyvateľov pohraničných oblastí využívajúcich režim malého pohraničného styku, sú stanovené v [bode 5.5 oddiele I](#).

* Právny základ:

- [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 1931/2006 z 20. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú pravidlá malého pohraničného styku na vonkajších pozemných hraniciach členských štátov a ktorým sa menia a dopĺňajú ustanovenia Schengenského dohovoru;](#)
- [bilaterálne dohody o malom pohraničnom styku.](#)

ODDIEL III: Vzdušné hranice

1. KONTROLY NA LETISKÁCH

- 1.1. Aby príslušníci pohraničnej stráže zabezpečili účinné hraničné kontroly na letisku, musia zhromažďovať všetky potrebné informácie o letovom poriadku s cieľom nasadiť dostatočné množstvo personálu v súlade s prílivom cestujúcich s prihliadnutím na to, že prichádzajúci cestujúci majú prednosť.

Mala by sa zlepšiť technická infraštruktúra hraničných priechodov vrátane zvýšenia miery využívania čítačiek cestovných pasov, elektronických brán a mobilných terminálov.

Tam, kde je to potrebné, by sa mali zaviesť technické zlepšenia, aby sa skrátil čas odozvy pri vyhľadávaní v príslušných databázach.

- 1.2. Musí sa zaviesť vhodná infraštruktúra na oddelenie vnútorných letov (lety medzi letiskami, ktoré sa nachádzajú v priestore bez kontrol vnútorných hraníc) od vonkajších letov a zabrániť neoprávnenému pohybu osôb a/alebo dokladov medzi týmito dvoma oblasťami.
- 1.3. Hraničné kontroly sa zvyčajne vykonávajú na schválenom hraničnom priechode v rámci letiska; ak však existuje riziko spojené s vnútornou bezpečnosťou a nelegálnym prisťahovalectvom, hraničná kontrola sa môže vykonať v lietadle alebo pri východe (gate).
- 1.4. Prístup do priestoru určeného na medzinárodný tranzit sa musí kontrolovať; kontroly sa zvyčajne nevykonávajú v priestoroch určených na tranzit, pokiaľ to nie je odôvodnené na základe posúdenia rizík vo vzťahu k nelegálnej migrácii alebo vnútornej bezpečnosti.

* Najlepšie postupy:

- Kontroly členov posádky lietadla by sa mali vykonávať skôr ako kontroly cestujúcich a na osobitnom mieste.
- Ak je to možné, mal by sa vytvoriť oddelený priestor pre osobitné hraničné kontroly.
- Ak je to možné, mal by byť vyhradený oddelený koridor pre diplomatov a cestujúcich so zníženou pohyblivosťou.
- Všetky časti letiska by mali byť pod prísny dozor prostredníctvom monitorovania a hliadkovania, obzvlášť pokiaľ ide o priestor, v ktorom cestujúci prechádzajú vstupnou kontrolou, zónou pasovej kontroly a tranzitným priestorom. Z bezpečnostných dôvodov by

sa akákoľvek batožina, ktorú jej vlastník opustil, alebo iné zabudnuté podozrivé predmety mali bezodkladne nahlásiť bezpečnostným orgánom.

1.5. Miesto výkonu hraničných kontrol sa určí v súlade s nasledujúcim postupom:

- a) Cestujúci na linke letiacej z letiska, ktoré sa nachádza mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, do schengenského štátu, musia na letisku priletu tohto letu podliehať vstupnej kontrole. Cestujúci z letu realizovaného v rámci priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, ktorí nastúpia do lietadla letiaceho do krajiny mimo tohto priestoru (prestupujúci cestujúci), sa musia podrobiť výstupnej kontrole na letisku, z ktorého toto lietadlo odlieta.

* Príklady:

- Let z Brazílie do Lisabonu s nadväzujúcim letom do Paríža v Lisabone, vstupná kontrola je v Lisabone.
- Let z Paríža do Lisabonu s prestupom do Brazílie, výstupná kontrola je v Lisabone.

- b) Pri letoch z letiska alebo na letisko, ktoré sa nachádza mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, a sú bez prestupujúcich cestujúcich, a letoch s viac ako jedným medzipristátím na letiskách v priestore bez kontrol vnútorných hraníc, ak nedošlo k zmene lietadla:

- i) na linkách z letiska alebo na letisko, ktoré sa nachádza mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, ak nedochádza predtým ani potom k prestupu v rámci územia priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, sa cestujúci musia podrobiť vstupnej kontrole na letisku priletu a výstupnej kontrole na letisku odletu;

* Príklady:

- Let z New Yorku do Berlína, vstupná kontrola je v Berlíne.
- Let z Berlína do New Yorku, výstupná kontrola je v Berlíne.

- ii) na linkách z letiska alebo na letisko, ktoré sa nachádza mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, s viac než jedným medzipristátím na území priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, ak cestujúci na tejto linke cestujú ďalej tým istým lietadlom (žiadny prestup) a za predpokladu, že do lietadla nemôžu nastupovať cestujúci na úseku v priestore bez kontrol vnútorných hraníc, sa cestujúci musia podrobiť vstupnej kontrole na letisku priletu a výstupnej kontrole na letisku odletu;

* Príklady:

- Let na trase Peking – Helsinki – Frankfurt – Paríž s medzipristátiami v Helsinkách, vo Frankfurte iba pre vystupujúcich cestujúcich (nástup na zvyšnú etapu cesty je zakázaný), vstupné kontroly cestujúcich sa vykonávajú v Helsinkách, vo Frankfurte a v Paríži, podľa toho, kde cestujúci vystúpia.
- Let na trase Paríž – Frankfurt – Helsinki – Peking, medzipristátia vo Frankfurte a v Helsinkách iba pre nastupujúcich cestujúcich (vystupovať z lietadla je zakázané). Výstupné kontroly sa vykonávajú v Paríži, vo Frankfurte a v Helsinkách.
- Let na trase Sofia – Helsinki – Frankfurt – Paríž s medzipristátiami v Helsinkách, vo Frankfurte iba pre vystupujúcich cestujúcich (nástup na zvyšnú etapu cesty je zakázaný), vstupné kontroly cestujúcich sa vykonávajú v Helsinkách, vo Frankfurte a v Paríži, podľa toho, kde cestujúci vystúpia.
- Let na trase Paríž – Frankfurt – Helsinki – Sofia, medzipristátia vo Frankfurte a v Helsinkách iba pre nastupujúcich cestujúcich (vystupovať z lietadla je zakázané). Výstupné kontroly sa vykonávajú v Paríži, vo Frankfurte a v Helsinkách.

- iii) ak aerolínie na linkách z letiska nachádzajúceho sa mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc s viac než jedným medzipristátím v priestore bez kontrol vnútorných hraníc môžu pribrať cestujúcich len na zvyšný úsek v rámci tohto územia, cestujúci musia byť podrobení výstupnej kontrole na letisku odletu a vstupnej kontrole na letisku priletu. Kontroly cestujúcich, ktorí sú počas týchto medzipristátí už na palube lietadla a nenastúpili v priestore bez kontrol vnútorných hraníc, sa vykonávajú v súlade s písmenom b) bodom ii). Ak je krajina určenia mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, pre túto kategóriu letov platí opačný postup.

* Príklady:

– Let na trase New-York – Paríž – Frankfurt – Rím, nástup do lietadla povolený počas medzipristátí v Paríži a vo Frankfurte. Vstupné kontroly pre cestujúcich vystupujúcich v Paríži, vo Frankfurte (vrátane tých, ktorí nastúpili v Paríži) a v Ríme (vrátane tých, ktorí nastúpili v Paríži a vo Frankfurte).

– Let na trase Hamburg – Brusel – Paríž – Káhira, nástup do lietadla povolený počas medzipristátí v Bruseli a v Paríži. Výstupné kontroly sa uskutočňujú v Hamburgu, Bruseli a Paríži.

- 1.6. Ak musí lietadlo pristáť v prípadoch vyššej moci alebo bezprostredného nebezpečenstva na najbližšej pristávacej ploche, ktorá nie je hraničným priechodom, lietadlo môže pokračovať v lete až po získaní povolenia od pohraničnej stráže, a pokiaľ ide o colné kontroly, aj povolenia od colných orgánov. Ak musí lietadlo pristáť v prípadoch vyššej moci alebo bezprostredného nebezpečenstva na letisku, ktoré je hraničným priechodom, odporúča sa postupovať takto:

* Príklady:

1. Let s pôvodom v tretej krajine s cieľovou krajinou v tretej krajine, ktorý má núdzové medzipristátie v priestore bez kontrol vnútorných hraníc:

Ak cestujúci zostanú v tranzitnom priestore, nevstupujú do priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, takže nie sú potrebné žiadne hraničné kontroly.

Ak cestujúci prekročia hranicu, napríklad preto, že sa tu nenachádza žiadny tranzitný priestor, hraničné kontroly sú potrebné a cestujúcim by sa v prípade potreby malo poskytnúť vízum podľa článku 35 vízového kódexu a mali by byť zaregistrovaní v systéme vstup/výstup/získať odtlačok pečiatky do pasu. Ak v opísanej nepredvídateľnej udalosti nie je možné udeliť vízum (alebo v budúcnosti ETIAS) na hranici, mala by sa ako posledná možnosť uplatniť výnimka podľa článku 6 ods. 5 písm. c) Kódexu schengenských hraníc.

2. Let z priestoru bez kontrol vnútorných hraníc s cieľovou krajinou v tretej krajine, ktorý má núdzové medzipristátie v priestore bez kontrol vnútorných hraníc:

Ak cestujúci zostanú v tranzitnom priestore, (opätovne) nevstupujú do priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, takže nie sú potrebné žiadne hraničné kontroly.

Ak neexistuje tranzitný priestor, dôležité je, že cestujúci neopustili priestor bez kontrol vnútorných hraníc. Pečiatka na výstupe by sa preto mala zrušiť a pred nástupom do nového

lietadla by sa mala vykonať ďalšia výstupná kontrola. Pozornosť treba venovať tomu, aby to nevedlo k registrácii osoby, ktorá prekročila dĺžku oprávneného pobytu, pretože to nie je chyba cestujúceho. [Pozn.: V rámci systému vstup/výstup by sa uplatňovala paralelná logika a paralelné ustanovenia a záznam o výstupe by sa musel zrušiť/opraviť podľa článku 35 ods. 1, 2 a 3 nariadenia (EÚ) 2017/2226].

3. Let z tretej krajiny s cieľovou krajinou v priestore bez kontrol vnútorných hraníc, pri ktorom dôjde k núdzovému medzipristátii v tomto priestore:

Ak cestujúci zostanú v tranzitnom priestore, nevstupujú do priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, takže nie sú potrebné žiadne hraničné kontroly.

Ak cestujúci prekročia hranicu, napríklad preto, že sa tu nenachádza tranzitný priestor, mali by sa vykonať bežné hraničné kontroly na vstup do priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, pretože sa zmenilo iba miesto ich vstupu.

* Najlepšie postupy:

● Príslušník pohraničnej stráže by sa po pristátí lietadla mal dostaviť na parkovacie miesto lietadla pred vystúpením cestujúcich, ak:

– bol na palube spáchaný trestný čin alebo priestupok;

– je ohrozená vnútorná bezpečnosť;

– existuje riziko nelegálnej migrácie;

– sa tam nachádzajú osoby vyhostené z iných krajín;

– má v prípade potreby zhromaždiť od posádky všetky potrebné informácie.

● Všetci cestujúci, ktorým bol odopretý vstup, by mali byť oddelení od ostatných. Ak ich nemožno okamžite dopraviť na miesto nástupu do lietadla, mali by zostať až do svojho odchodu v oddelených priestoroch pod dozorom pohraničnej stráže.

● Cestujúci, ktorí sa spáchali trestný čin alebo sa dopustili priestupku, by mali byť priamo z lietadla dopravení na osobitne vyhradené miesta a odovzdaní príslušným orgánom.

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(príloha VI\)](#)

1.7. V prípade potreby by sa mala zlepšiť technická infraštruktúra hraničných priechodov vrátane zvýšenia miery využívania čítačiek cestovných pasov, elektronických brán a mobilných terminálov.

Tam, kde je to potrebné, by sa mali zaviesť technické zlepšenia, aby sa skrátil čas odozvy pri vyhľadávaní v príslušných databázach.

1.8. Mali by sa pravidelnejšie využívať vopred poskytované informácie o cestujúcich (API), zhromaždené a zaslané leteckými dopravcami v súlade so smernicou 2004/82/ES, ktoré umožňujú účinnejšie kontroly všetkých cestujúcich (vrátane občanov EÚ) na prichádzajúcich letoch prekračujúcich vonkajšie hranice. Je úlohou vnútroštátnych orgánov, aby určili, v prípade ktorých letov z krajín, ktoré nie sú členskými schengenskými štátmi, sa musia zasielať údaje API, a to podľa súčasného a aktualizovaného posúdenia rizika. Schengenské štáty môžu používať údaje API aj na účely presadzovania práva.

Na základe vnútroštátnych právnych predpisov môžu schengenské štáty od leteckých dopravcov vyžadovať zasielanie údajov API aj v prípade letov medzi schengenskými štátmi, ktoré uplatňujú, a aj tých, ktoré ešte neuplatňujú schengenské *acquis* v plnom rozsahu.

2. KONTROLY NA MALÝCH LETISKÁCH

2.1. Kontrola osôb sa v súlade so všeobecnými pravidlami musí zabezpečiť aj na letiskách, ktoré nemajú štatút medzinárodného letiska podľa príslušného vnútroštátneho práva („malé letiská“), ale cez ktoré je povolené presmerovanie letov z letiska nachádzajúceho sa mimo priestoru bez vnútorných kontrol alebo letov smerujúcich na letisko nachádzajúce sa mimo priestoru bez vnútorných kontrol.

2.2. Bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie (ES) č. 300/2008, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá v oblasti bezpečnosti civilného letectva, nie je na malých letiskách potrebné prijímať vhodné opatrenia na zabezpečenie fyzického oddelenia cestujúcich z vnútorných a iných liniek. Okrem toho a za predpokladu, že existuje záruka dostatočne rýchleho nasadenia potrebného personálu, nemusí byť v prípade slabej premávky pohraničná stráž vždy prítomná.

2.3. Ak nie je na malom letisku zabezpečená neustála prítomnosť pohraničnej stráže, manažér tohto malého letiska musí primeraným spôsobom oznámiť príslušníkom pohraničnej stráže prilet lietadla z letiska nachádzajúceho sa mimo priestoru bez vnútorných kontrol alebo odlet lietadla na letisko nachádzajúce sa mimo priestoru bez vnútorných kontrol.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(príloha VI\)](#)
- [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 300/2008 z 11. marca 2008 o spoločných pravidlách v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva a o zrušení nariadenia \(ES\) č. 2320/2002 \(Text s významom pre EHP\).](#)

3. KONTROLY OSÔB NA SÚKROMNÝCH LETOCH

- 3.1. Kapitán súkromného lietadla letiaceho z letiska nachádzajúceho sa mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc alebo letiaceho na letisko mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc musí pohraničnej stráži cieľového schengenského štátu a prípadne aj schengenského štátu, na ktorého územie toto lietadlo vstúpi ako na prvé, poskytnúť ešte pred odletom všeobecné vyhlásenie obsahujúce okrem iného letový plán v súlade s prílohou 2 k Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve a informácie o totožnosti cestujúcich.
- 3.2. Ak súkromné lety prichádzajúce z krajín mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc a smerujúce do štátu patriaceho do tohto priestoru uskutočňujú medzipristátia na území iných štátov priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, príslušné orgány štátu vstupu do tohto priestoru musia vykonať hraničné kontroly a označiť všeobecné vyhlásenie odtlačkom vstupnej pečiatky.
- 3.3. Ak nie je isté, či let prichádza výlučne z priestoru bez kontrol vnútorných hraníc alebo smeruje výlučne do tohto priestoru bez medzipristátia mimo tohto priestoru, príslušné orgány na veľkých a malých letiskách musia vykonať kontroly osôb v súlade so všeobecnými pravidlami.
- 3.4. Mechanizmy pre vstup a výstup bezmotorových lietadiel, mikroľahkých lietadiel, vrtuľníkov, malých lietadiel s krátkym doletom a vzducholodí sú stanovené vo vnútroštátnom práve, a prípadne v bilaterálnych dohodách.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(príloha VI\)](#)
- [Dohovor o medzinárodnom civilnom letectve \(ICAO\)](#)

ODDIEL IV: Námorné hranice

1. VŠEOBECNÉ KONTROLNÉ POSTUPY V NÁMORNEJ DOPRAVE

- 1.1. Príslušník pohraničnej stráže veliaci na hraničnom priechode musí zabezpečiť, aby sa vykonávali účinné kontroly cestujúcich a posádky plavidiel. Kontroly vychádzajú z analýzy rizika spočívajúcej v sústavnom a všeobecnom dozore nad námorným priestorom.
- 1.2. Kontroly lodí sa musia vykonávať v prístave, kam loď prichádza alebo z ktorého odchádza, alebo v priestoroch vyhradených na tento účel, ktoré sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti plavidla alebo na palube lode v pobrežnom mori v zmysle Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve (UNCLOS). V súlade s dohodami, ktoré sa v tejto záležitosti dosiahli, sa však kontroly môžu vykonávať aj počas plavby alebo po priplávaní lode do priestoru bez kontrol vnútorných hraníc alebo vyplávaní z neho.

Nemali by sa vykonávať žiadne systematické hraničné kontroly osôb na palube. Prehliadky lode a kontroly osôb na palube by sa však mali vykonávať len v odôvodnených prípadoch na základe posúdenia rizík vo vzťahu k vnútornej bezpečnosti a nelegálnemu príst'ahovalectvu.

- 1.3. Kapitán lode, zástupca lode alebo akákoľvek iná riadne splnomocnená osoba musí vyhotoviť zoznam členov posádky a všetkých cestujúcich na palube, ktorý bude obsahovať informácie požadované vo formulároch 5 (zoznam členov posádky) a 6 (zoznam cestujúcich) Dohovoru o uľahčení medzinárodnej námornej dopravy (Dohovor FAL), a v prípade potreby aj číslo víza alebo povolenia na pobyt.

Členom posádky je každá osoba skutočne zamestnaná v prevádzke alebo v službe na palube lode počas plavby a zapísaná na zozname členov posádky.

- 1.4. Zoznam (zoznamy) uvedený (uvedené) v bode 1.3 sa musia odovzdať pohraničnej stráži alebo iným orgánom bezodkladne najneskôr dvadsaťštyri hodín pred vplávaním do prístavu alebo najneskôr v čase, keď loď opúšťa predchádzajúci prístav, ak je doba plavby kratšia ako dvadsaťštyri hodín, alebo ak prístav zastavenia nie je známy alebo sa počas plavby zmenil, hneď, ako sú tieto informácie k dispozícii.
- 1.5. Kapitán musí dostať potvrdenie o prijatí (podpísanú kópiu zoznamu, resp. zoznamov alebo elektronické potvrdenie o prijatí) a po vplávaní lode do prístavu ho musí na požiadanie predložiť.

- 1.6. Kapitán alebo zástupca vlastníka lode bezodkladne oznámi pohraničnej strážii akékoľvek zmeny v zozname posádky alebo v zozname cestujúcich.
- 1.7. Kapitán lode je povinný informovať pohraničnú stráž o prítomnosti čiernych pasažierov na svojej lodi, a to najneskôr dvadsaťštyri hodín pred vyplávaním do prístavu alebo najneskôr v čase, keď loď opúšťa predchádzajúci prístav, ak je doba plavby kratšia ako dvadsaťštyri hodín, alebo ak prístav zastavenia nie je známy alebo sa počas plavby zmenil, hneď, ako sú tieto informácie k dispozícii. Za čiernych pasažierov je zodpovedný kapitán.
- 1.8. Kapitán musí oznámiť vyplávanie lode pohraničnej strážii. Ak to nie je možné, musí informovať príslušný námorný úrad a odovzdať mu druhú kópiu vopred vyplneného a podpísaného zoznamu.

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(príloha VI\)](#)

2. KONTROLY VÝLETNÝCH LODÍ

- 2.1. Výletné lode sú lode, ktoré sledujú daný itinerár v súlade s vopred stanoveným programom vrátane programu turistických aktivít v rôznych prístavoch a ktoré normálne ani nepriberajú cestujúcich, ani neumožňujú cestujúcim vylodiť sa počas cesty.
- 2.2. Kapitán lode musí poskytnúť príslušníkom pohraničnej strážie cestovný poriadok a program plavby čo najskôr po ich určení a najneskôr dvadsaťštyri hodín pred vyplávaním do prístavu alebo najneskôr v čase, keď loď opúšťa predchádzajúci prístav, ak je doba plavby kratšia ako dvadsaťštyri hodín, alebo ak prístav zastavenia nie je známy alebo sa počas plavby zmenil, hneď, ako sú tieto informácie k dispozícii.
- 2.3. V prípade, že cestovný poriadok výletnej lode obsahuje výlučne prístavy nachádzajúce sa na území priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, nemusia sa vykonať žiadne hraničné kontroly a výletná loď môže kotviť v prístavoch, ktoré nie sú hraničnými priechodmi. Kontroly posádky a cestujúcich týchto lodí sa však musia vykonávať len vtedy, ak je to odôvodnené na základe posúdenia rizík vo vzťahu k vnútornej bezpečnosti a nelegálnemu prísťahovalectvu.
- 2.4. Ak cestovný poriadok výletnej lode obsahuje prístavy na území priestoru bez kontrol vnútorných hraníc a aj prístavy nachádzajúce sa mimo tohto priestoru, hraničné kontroly sa musia vykonať nasledujúcim spôsobom:

- a) ak výletná loď prichádza z prístavu nachádzajúceho sa mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc a po prvý raz sa zastaví v prístave nachádzajúcom sa v schengenskom štáte, posádka a cestujúci musia byť podrobení vstupným kontrolám na základe menného zoznamu posádky a cestujúcich⁹².

* Príklad:

– výletná loď plaviaca sa z Tunisu do Palerma.

Pozri „odporúčané postupy“ uvedené v bode 2.7 tohto oddielu.

Cestujúci, ktorí vystúpia na breh, sa musia podrobiť vstupným kontrolám v súlade so všeobecnými pravidlami, pokiaľ posúdenie rizík vo vzťahu k vnútornej bezpečnosti a nelegálnemu prísťahovalectvu nepreukáže, že takéto kontroly nie je potrebné vykonať⁹³.

- b) ak výletná loď prichádza z prístavu nachádzajúceho sa mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc a opätovne sa zastaví v prístave nachádzajúcom sa v tomto priestore, posádka a cestujúci sa musia podrobiť vstupným kontrolám na základe menného zoznamu posádky a cestujúcich, a to v rozsahu zmien vykonaných v týchto zoznamoch od zastávky lode v predchádzajúcom prístave nachádzajúcom sa na území schengenského štátu.

* Príklad:

– trasa výletnej lode je: z Istanbulu do Atén, potom do Tunisu a ďalej do Barcelony.

Pozri „odporúčané postupy“ uvedené v bode 2.7.

Cestujúci, ktorí vystúpia na breh, sa musia podrobiť vstupným kontrolám v súlade so všeobecnými pravidlami, pokiaľ posúdenie rizík vo vzťahu k vnútornej bezpečnosti a nelegálnemu prísťahovalectvu nepreukáže, že takéto kontroly nie je potrebné vykonať, napríklad v prípade turistických výletov alebo jednodňových výletov. Ak v mennom zozname nie sú žiadne zmeny, nie je potrebné overovať totožnosť každého cestujúceho

⁹² Ako sa uvádza v bode 2.6 tohto oddielu, kontroly na základe menných zoznamov alebo iné kontroly súvisiace s rizikom sa líšia od kontrol podľa článku 8 Kódexu schengenských hraníc a ich výsledkom nie je označenie odtlačkom pečiatky ani záznamy v systéme vstup/výstup.

⁹³ Napríklad v prípade organizovaných turistických výletov alebo jednodňových výletov počas medzipristátia v prístave, ako je vysvetlené v bode 2.7.

podľa cestovného dokladu. Cestujúci, ktorí vystúpia z lode, však musia mať svoje cestovné doklady vždy pri sebe a na požiadanie ich musia predložiť príslušníkom pohraničnej stráže.

- c) ak výletná loď prichádza z prístavu nachádzajúceho sa v priestore bez kontrol vnútorných hraníc a zastaví sa v takomto prístave, cestujúci, ktorí vystúpia na breh, musia byť podrobení vstupným kontrolám v súlade so všeobecnými pravidlami, ak si to vyžiada posúdenie rizík vo vzťahu k vnútornej bezpečnosti a nelegálnemu prisťahovalectvu;

* Príklad:

– výletná loď, ktorá pôvodne prichádza z Tunisu, a potom postupne zakotví v prístavoch v Palerme, Janove a Barcelone.

Pozri „odporúčané postupy“ uvedené v bode 2.7.

- d) ak výletná loď odchádza z prístavu nachádzajúceho sa v schengenskom štáte do prístavu nachádzajúceho sa mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, členovia posádky a cestujúci musia byť podrobení výstupným kontrolám na základe menných zoznamov posádky a cestujúcich. Ak si to vyžiada posúdenie rizík vo vzťahu k bezpečnosti a nelegálnemu prisťahovalectvu, cestujúci, ktorí vstupujú na palubu, musia byť podrobení výstupným kontrolám v súlade so všeobecnými pravidlami⁹⁴.

* Príklad:

– výletná loď plaviaca sa z Barcelony do Tunisu.

Pozri „odporúčané postupy“ uvedené v bode 2.7.

- e) ak výletná loď vypláva z prístavu nachádzajúceho sa v priestore bez kontrol vnútorných hraníc do iného takéhoto prístavu, nemusia sa vykonať žiadne výstupné kontroly. Kontroly posádky a cestujúcich týchto lodí sa však musia vykonávať len vtedy, ak je to odôvodnené na základe posúdenia rizík vo vzťahu k vnútornej bezpečnosti a nelegálnemu prisťahovalectvu⁹⁵.

⁹⁴ Pozri poznámku pod čiarou č. 102.

⁹⁵ Pozri poznámku pod čiarou č. 102.

* Príklad:

– výletná loď pláva z Janova do Barcelony a potom pokračuje mimo priestor bez kontrol vnútorných hraníc (napríklad do Tunisu).

Pozri „odporúčané postupy“ uvedené v bode 2.7.

- 2.5. Kapitán lode musí príslušnej pohraničnej stráži poskytnúť zoznamy posádky a cestujúcich alebo, v prípade, že ich neposkytne, musí tak urobiť zástupca vlastníka lode, a to najneskôr dvadsaťštyri hodín pred vplávaním do prístavu alebo najneskôr v čase, keď loď opúšťa predchádzajúci prístav, ak je doba plavby kratšia ako dvadsaťštyri hodín, alebo ak prístav zastavenia nie je známy alebo sa počas plavby zmenil, hneď, ako sú tieto informácie k dispozícii. Kapitán musí dostať potvrdenie o prijatí (podpísanú kópiu zoznamu, resp. zoznamov alebo elektronické potvrdenie o prijatí) a po vplávaní lode do prístavu ho musí na požiadanie predložiť.
- 2.6. V tých prípadoch, v ktorých na základe posúdenia rizík vo vzťahu k vnútornej bezpečnosti a nelegálnemu prístahovalectvu pohraničná stráž rozhodne, že nie je potrebné vykonať kontroly cestujúcich výletnej lode podľa článku 8 Kódexu schengenských hraníc v súlade so všeobecnými pravidlami o hraničných kontrolách, nie je potrebné označovať cestovné doklady odtlačkom pečiatky. Kontroly na základe menných zoznamov alebo iné kontroly súvisiace s rizikom sa líšia od kontrol podľa článku 8 Kódexu schengenských hraníc a ich výsledkom nie je označenie odtlačkom pečiatky ani záznamy v systéme vstup/výstup.

2.7. Pri posúdení rizík spojených s bezpečnosťou a prisťahovalectvom na účely určenia, či sú potrebné vstupné alebo výstupné kontroly, by príslušníci pohraničnej stráže mali brať do úvahy okrem iného tieto prvky: štátnu príslušnosť cestujúcich, všetky dostupné informácie o lodnej spoločnosti a o jej spoľahlivosti, všetky hlásenia o situácii a príslušné informácie, ktorými disponujú, vrátane informácií získaných z iných schengenských štátov alebo zo susediacich tretích krajín a cestovný poriadok plavby. V rámci posúdenia by sa mala zohľadňovať aj potreba mať zodpovedajúce záznamy o vstupe a výstupe pre každého jednotlivého cestujúceho, aby sa predišlo „falošným osobám, ktoré prekročili dĺžku oprávneného pobytu“ (cestujúci so záznamom o vstupe, ale bez záznamu o výstupe) a „falošným nelegálnym prisťahovalcom“ (cestujúci, ktorí sa dostavia na výstupnú kontrolu bez záznamu o vstupe), čím sa zabezpečí spoľahlivosť údajov systému vstup/výstup a predíde sa možným problémom s neúplnými registrami štátnych príslušníkov tretích krajín, ako je uvedené.

* Odporúčané postupy:

V prípade výletných lodí s cestovným poriadkom zahŕňajúcim schengenské prístavy aj prístavy tretích krajín sa na účely registrácie štátnych príslušníkov tretích krajín v systéme vstup/výstup vo všeobecnosti odporúča:

- vykonávať *výstupné* kontroly podľa článku 8 Kódexu schengenských hraníc, keď cestujúci (alebo posádka) nastúpia na výletnú loď na začiatku svojej plavby;
- vykonávať *vstupné* kontroly podľa článku 8 Kódexu schengenských hraníc, keď cestujúci (alebo posádka) vystúpia z výletnej lode na konci svojej plavby; – *nevykonávať vstupné alebo výstupné* kontroly podľa článku 8 Kódexu schengenských hraníc v súvislosti s organizovanými turistickými výletmi alebo jednodňovými výletmi počas medzipristátia v schengenskom prístave;
- *nevykonávať vstupné alebo výstupné* kontroly podľa článku 8 Kódexu schengenských hraníc u cestujúcich, ktorí zostávajú na palube výletnej lode počas medzipristátia v schengenskom prístave.

Nie je tým dotknutá výsada členských štátov vykonávať na základe analýzy rizík pre vnútornú bezpečnosť alebo nelegálne prisťahovalectvo kontroly (odlišné od kontrol podľa článku 8 Kódexu schengenských hraníc) na výletnej lodi podľa prílohy VI ku Kódexu schengenských hraníc. V prípade, že sa takéto kontroly vykonajú, kontrolovaní štátni príslušníci tretích krajín nebudú registrovaní v systéme vstup/výstup.

* Právny základ:

- [Kódex schengenských hraníc \(príloha VI\)](#)

3. KONTROLY PRI PLAVBÁCH NA REKREAČNÝCH PLAVIDLÁCH

- 3.1. Plavba na rekreačnom plavidle je využitie rekreačného plavidla na športové alebo turistické účely.
- 3.2. Osoby na palube rekreačných plavidiel, ktoré prichádzajú z prístavu na území schengenského štátu alebo do takého prístavu smerujú, nemusia byť podrobené hraničným kontrolám a môžu vstúpiť do prístavu, ktorý nie je hraničným priechodom.

Ak to vyplýva z posúdenia rizík neregulárneho príst'ahovalectva, a najmä ak sa pobrežie štátu, ktorý nie je súčasťou priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, nachádza v bezprostrednej blízkosti územia dotknutého schengenského štátu, musia sa vykonať kontroly týchto osôb a/alebo fyzická prehliadka rekreačných plavidiel.

- 3.3. Rekreačné plavidlo prichádzajúce z oblasti mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc môže výnimočne vplávať do prístavu, ktorý nie je hraničným priechodom. V takýchto prípadoch o tom osoby na palube musia informovať prístavné orgány, aby im vstup do daného prístavu povolili. Prístavné orgány sa musia spojiť s orgánmi v najbližšom prístave, ktorý je určený ako hraničný priechod, aby oznámili príchod plavidla. Vyhlásenie týkajúce sa cestujúcich sa musí predložiť prístavným orgánom v podobe zoznamu osôb na palube. Tento zoznam sa musí poskytnúť pohraničnej strážii najneskôr pri príchode. Podobne platí, že ak z dôvodov vyššej moci musí rekreačné plavidlo prichádzajúce z priestoru bez kontrol vnútorných hraníc zakotviť v prístave, ktorý nie je hraničným priechodom, prístavné orgány sa musia spojiť s orgánmi v najbližšom prístave, ktorý je určený ako hraničný priechod, aby nahlásili prítomnosť plavidla. Použitie tejto výnimky sa nesmie stať pravidlom a musí sa obmedzovať na výnimočné okolnosti vrátane vyššej moci (napríklad extrémne poveternostné podmienky, núdzové zdravotné problémy, porucha stroja alebo iné technické problémy, zapojenie do operácií pátrania a záchrany, ...). Ďalšími výnimočnými okolnosťami, ktorými možno odôvodniť použitie výnimky, by mohli byť: športové podujatia a situácie charakterizované mimoriadne veľkým prílevom rekreačných lodí v konkrétnej geografickej oblasti, čo značne sťažuje absorbovanie zvýšenej aktivity na priechode. Vo všetkých týchto prípadoch budú musieť hraničné kontroly vykonávať orgány najbližšieho (alebo blízkeho) hraničného priechodu.
- 3.4. Pri týchto kontrolách sa musí odovzdať dokument obsahujúci všetky technické vlastnosti lode a mená osôb na palube. Kópia tohto dokumentu sa musí odovzdať orgánom v prístavoch na vstupe a výstupe z krajiny. Pokiaľ loď ostáva vo výsostných vodách jedného zo schengenských štátov, ktoré uplatňujú schengenské *acquis* v plnom rozsahu, musí byť kópia tohto zoznamu súčasťou lodných dokladov.

- 3.5. Na rekreačných plavidlách sa musia vykonávať náhodné kontroly bez ohľadu na posúdenie rizík neregulárneho prist'ahovalectva.

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(príloha VI\)](#)

4. KONTROLY POBREŽNÉHO RYBOLOVU

- 4.1. Pobrežný rybolov je rybolov vykonávaný za pomoci plavidiel, ktoré sa každý deň alebo do 36 hodín od vyplávania vracajú do prístavu nachádzajúceho sa v priestore bez kontrol vnútorných hraníc bez zastavenia v prístave nachádzajúcom sa mimo tohto priestoru;
- 4.2. Posádky pobrežných rybárskych plavidiel, ktoré sa každý deň alebo do 36 hodín od vyplávania vracajú do prístavu, kde sú evidované, alebo do akéhokoľvek iného prístavu na území priestoru bez kontrol vnútorných hraníc bez toho, aby kotvili v prístave nachádzajúcom sa mimo tohto priestoru, nemusia byť systematicky kontrolované.
- 4.3. Ak existuje riziko neregulárneho prist'ahovalectva, musia sa vykonať kontroly osôb a/alebo fyzická prehliadka plavidiel, a to najmä ak sa pobrežie tretieho štátu nachádza v bezprostrednej blízkosti územia dotknutého schengenského štátu.
- 4.4. Posádky pobrežných rybárskych plavidiel, ktoré nie sú evidované v prístave nachádzajúcom sa v priestore bez kontrol vnútorných hraníc, sa kontrolujú v súlade s ustanoveniami, ktoré sa týkajú námorníkov ([bod 5.3 oddielu I](#)). Kapitán lode oznámi príslušným orgánom akúkoľvek zmenu v zozname členov posádky a prítomnosť akýchkoľvek cestujúcich.

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(príloha VI\)](#)

5. KONTROLY TRAJEKTOVÝCH SPOJENÍ

- 5.1. Na palube trajektových spojení s prístavmi nachádzajúcimi sa mimo priestoru bez kontroly vnútorných hraníc sa kontroly osôb musia vykonávať. Musia sa uplatňovať tieto pravidlá:
- a) ak je to možné, musia sa zabezpečiť oddelené koridory pre občanov členských štátov EÚ, EHP a Švajčiarska a ich rodinných príslušníkov;

- b) kontroly peších cestujúcich sa musia vykonávať individuálne;
- c) kontroly cestujúcich vo vozidlách sa musia vykonávať bez toho, aby z nich cestujúci vystúpili (vo vozidle alebo vedľa vozidla);
- d) cestujúci na trajekte, ktorí cestujú autobusom, sa pokladajú za peších cestujúcich. Títo cestujúci musia pri kontrole vystúpiť z autobusu;
- e) kontroly vodičov ťažkých nákladných vozidiel a akýchkoľvek sprevádzajúcich osôb sa vykonávajú bez toho, aby z nich tieto osoby vystúpili. Takéto kontroly sa v zásade organizujú oddelene od kontrol ostatných cestujúcich;
- f) aby kontroly prebiehali rýchlo, k dispozícii musí byť adekvátny počet kontrolných stanovišť;
- g) najmä na vyhľadávanie neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín sa vykonajú náhodné prehliadky osobných dopravných prostriedkov a v príslušných prípadoch aj nákladu a iného tovaru naloženého v dopravnom prostriedku;
- h) s členmi posádky trajektov sa musí zaobchádzať rovnako ako s členmi posádky obchodnej lode;
- i) [bod 1.3 tohto oddielu](#) (povinnosť predložiť zoznamy pasažierov a členov posádky) sa neuplatňuje. Ak treba zostaviť zoznam osôb na palube podľa smernice Rady 98/41/ES⁹⁶ o registrácii osôb na palubách osobných lodí plávajúcich do prístavov alebo z prístavov členských štátov Spoločenstva, kapitán musí poskytnúť kópiu uvedeného zoznamu príslušnému orgánu v prvom prístave určenia na území schengenských štátov, a to najneskôr tridsať minút po vyplávaní lode z prístavu nachádzajúceho sa mimo priestoru bez kontroly vnútorných hraníc.

Pravidlá o kontrolách trajektových spojení vymedzené v tomto bode, stanovené v prílohe VI bode 3.2.9 Kódexu schengenských hraníc, sa týkajú kontrol „na palube trajektových spojení“. Pokiaľ ide o kontroly, ktoré sa vykonávajú na vozidlách mimo trajektu (pred nastúpením na trajekt alebo po vystúpení z trajektu), uplatniť možno flexibilnejšie pravidlá týkajúce sa pozemných hraníc stanovené v prílohe VI bode 1.1.3 Kódexu schengenských hraníc. Všeobecne platí, že osoby cestujúce vo vozidlách môžu počas kontrol zostať vo vozidle. Ak

---

⁹⁶ Smernica Rady 98/41/ES z 18. júna 1998 o registrácii osôb na palubách osobných lodí plávajúcich do prístavov alebo z prístavov členských štátov Spoločenstva (Ú. v. ES L 188, 2.7.1998, s. 35).

si to však vyžadujú okolnosti, môžu byť tieto osoby požiadané, aby z vozidla vystúpili. V takejto situácii môžu byť cestujúci nasmerovaní aj do koridorov pre chodcov.

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(príloha VI\)](#)

5.2. Ak trajekt prichádzajúci z oblasti mimo priestoru bez kontrol vnútorných hraníc s viac než jednou zastávkou v rámci tohto priestoru priberie cestujúcich len na zvyšný úsek v rámci tohto územia, uvedení cestujúci by sa mali podrobiť výstupnej kontrole v prístave, z ktorého loď vyplávala, a vstupnej kontrole v prístave určenia. Kontroly osôb, ktoré sa už počas týchto zastávok nachádzajú na palube trajektu a nenalodili sa na území v rámci priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, sa musia vykonávať v prístave určenia. Ak krajina určenia nie je súčasťou priestoru bez kontrol vnútorných hraníc, mal by sa uplatňovať opačný postup.

6. SPOJENIA NÁKLADNOU LOĎOU MEDZI PRÍSTAVMI, KTORÉ SA NACHÁDZAJÚ NA ÚZEMÍ PRIESTORU BEZ KONTROL VNÚTORNÝCH HRANÍC

6.1. Hraničné kontroly by sa vôbec nemali vykonávať na spojeniach nákladnou loďou medzi tými istými dvomi alebo viacerými prístavmi nachádzajúcimi sa v priestore bez kontrol vnútorných hraníc, ak nákladná loď nezastavuje v žiadnych prístavoch mimo tohto priestoru a prepravuje tovar.

Kontroly posádky a cestujúcich týchto lodí by sa však mali vykonávať len vtedy, ak je to odôvodnené na základe posúdenia rizík vo vzťahu k vnútornej bezpečnosti a nelegálnemu prisťahovalectvu.

ODDIEL V: Kontroly lodnej dopravy vo vnútrozemí

1. LODNÁ DOPRAVA VO VNÚTROZEMÍ

- 1.1. Pod lodnou dopravou vo vnútrozemí zahŕňajúcou prekročenie vonkajšej hranice sa rozumie používanie všetkých druhov lodí a plavidiel na obchodné alebo rekreačné účely plaviacich sa na riekach, kanáloch a jazerách.
- 1.2. Kontroly, ktoré sa majú vykonávať vo vnútrozemskej lodnej doprave, sú rovnaké ako kontroly vykonávané v námornej doprave vo všeobecnosti.
- 1.3. Pokiaľ ide o lode používané na obchodné účely, kapitán a osoby zamestnané na lodi, ktoré sú uvedené na zozname posádky, ako aj rodinní príslušníci týchto osôb, ktorí na lodi bývajú, sa musia pokladať za členov posádky, resp. za rovnocenné osoby.

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(príloha VI\)](#)

TRETIA ČASŤ: HRANIČNÝ DOZOR

1. ÚČEL DOZORU

- 1.1. Hlavným účelom hraničného dozoru nad vonkajšími hranicami na iných miestach, ako sú hraničné priechody, a dozoru nad týmito hraničnými priechodmi mimo otváraciej doby je:
- a) zabrániť neoprávnenému prekročeniu hranice a odrádzať od neho;
  - b) bojovať proti cezhraničnej kriminalite;
  - c) uplatňovať alebo prijímať opatrenia proti osobám, ktoré prekračujú hranicu neoprávnene;
  - d) udržiavať spoľahlivú informovanosť o situácii a schopnosť reakcie;
  - e) podporovať identifikáciu a registráciu osôb, ktoré prekračujú hranicu neoprávnene.
- 1.2. Príslušník pohraničnej stráže veliaci na hraničnom priechode musí prijať všetky potrebné opatrenia s cieľom zabrániť neoprávnenému prekročeniu hranice a rozmiestniť personál a ostatné zdroje na základe posúdenia rizika neregulárneho prisťahovalectva a cezhraničnej trestnej činnosti.
- Použitie zdroje by sa mali vyberať v súlade s druhom a charakterom hranice (pozemná hranica, hranica na vnútrozemských vodných cestách alebo na mori).

2. METÓDY DOZORU

- 2.1. Dozor môžu vykonávať stacionárne alebo mobilné jednotky, ktoré si plnia povinnosti tým, že:
- a) hliadkujú,
  - b) sa rozmiestnia na miestach, ktoré sú známe ako citlivé alebo považované za citlivé.
- 2.2. Časté a náhle zmeny času a metód dozoru by sa mali vykonať tak, aby účinne odhaľovali neoprávnené prekročenia hranice.
- 2.3. Hlavnou úlohou hliadok je:
- a) monitorovať terén, v ktorom pôsobia,
  - b) zabezpečiť, aby nebol ohrozený verejný poriadok a vnútorná bezpečnosť v priestore, v ktorom hliadkujú,

- c) kontrolovať doklady osôb, ktoré sa nachádzajú v danom priestore a ktoré hliadka nepozná,
- d) zastaviť všetky podozrivé osoby, ktoré nemajú žiadne doklady, a požiadať ich, aby podrobne vysvetlili dôvody, pre ktoré sa nachádzajú v tomto priestore,
- e) zastaviť a priviesť osoby, ktoré neoprávnene prekročili alebo sa pokúsili neoprávnene prekročiť hranice, na najbližšiu stanicu pohraničnej stráže, aby zistili ich totožnosť, zaregistrovali ich a odobrali im odtlačky prstov na účely súvisiace s nariadením (EÚ) č. 603/2013, pokiaľ ide o osoby neoprávnene prekračujúce hranice a žiadateľov o azyl, ktorí majú aspoň 14 rokov,
- f) zabezpečiť všetky dôkazy týkajúce sa neoprávnených prekročení hranice alebo iných incidentov na hranici.

Počas hliadkovania by sa mali používať špeciálne služobné psy na stopovanie. Na účely posilnenia hliadkovania a monitorovania hranice by sa tiež mali používať vrtuľníky, hliadkované člny a terénne vozidlá.

2.4. Hlavnou úlohou stacionárnych hliadok je:

- a) pozorovať miesta, ktoré sa považujú za citlivé v súvislosti s neoprávneným prekračovaním hranice alebo pašovaním;
- b) zastaviť a priviesť na stanicu pohraničnej stráže osoby, ktoré neoprávnene prekročili alebo sa pokúsili neoprávnene prekročiť hranicu.

2.5. V závislosti od získaných informácií by sa tiež mali organizovať osobitné operácie s cieľom chytiť osoby, ktoré sú obeťami obchodovania s ľuďmi, a obchodníkov s ľuďmi.

2.6. Dozor by sa mal opierať o integrované, mobilné a prenosné technické systémy a zariadenia dozoru (t. j. radary, drony, kamerový systém, rôzne senzory a zariadenia využívajúce infračervené žiarenie alebo termálne kamery na zaručenie schopnosti nočného videnia)).

* Právny základ:

– [Kódex schengenských hraníc \(článok 13\)](#)

ŠTVRTÁ ČASŤ: ZOZNAM PRÍSLUŠNÝCH PRÁVNÝCH NÁSTROJOV

• Právo Únie:

- [Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985](#) uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach, podpísaný v Schengene 19. júna 1990 ([Ú. v. ES L 239, 22.9.2000, s. 19](#));
- [Rozhodnutie Rady 94/795/SVV z 30. novembra 1994](#) o jednotnej akcii prijatej Radou na základe článku K.3 ods. 2 písm. b) Zmluvy o Európskej únii týkajúce sa možnosti cestovania školákov z tretích krajín s bydliskom v členskom štáte ([Ú. v. ES L 327, 19.12.1994, s. 1](#));
- [Nariadenie Rady \(ES\) č. 1683/95 z 29. mája 1995](#) stanovujúce jednotný formát víz ([Ú. v. ES L 164, 14.7.1995, s. 1](#));
- [Charta základných práv Európskej únie](#) ([Ú. v. ES C 364, 18.12.2000, s. 1](#));
- [Smernica Rady 2001/51/ES z 28. júna 2001](#), ktorou sa dopĺňajú ustanovenia článku 26 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 ([Ú. v. ES L 187, 10. 7.2001, s. 45](#));
- [Nariadenie Rady \(ES\) č. 333/2002 z 18. februára 2002](#) o jednotnom formáte formulárov na pripojenie víza vydaného členskými štátmi osobám, ktoré sú držiteľmi cestovných dokladov, ktoré nie sú uznané štátom zostavujúcim formulár ([Ú. v. ES L 53, 23.2.2002, s. 4](#));
- [Nariadenie Rady \(ES\) č. 1030/2002 z 13. júna 2002](#), ktorým sa stanovuje jednotný formát povolení na pobyt pre štátnych príslušníkov tretích štátov ([Ú. v. ES L 157, 15.6.2002, s. 1](#));
- [Nariadenie Rady \(ES\) č. 693/2003 zo 14. apríla 2003](#), ktorým sa ustanovuje osobitný zjednodušený tranzitný doklad (FTD), zjednodušený železničný tranzitný doklad (FRTD) a ktorým sa menia a dopĺňajú Spoločné konzulárne pokyny a Spoločná príručka ([Ú. v. EÚ L 099, 17.4.2003, s. 8](#));
- [Nariadenie Rady \(ES\) č. 694/2003 zo 14. apríla 2003](#) o jednotných formátoch zjednodušených tranzitných dokladov (FTD) a zjednodušených železničných tranzitných dokladov (FRTD) ustanovených v nariadení (ES) č. 693/2003 ([Ú. v. EÚ L 099, 17.4.2003, s. 15](#));
- [Rozhodnutie Rady 2004/265/ES z 8. marca 2004](#) o uzavretí Memoranda o porozumení medzi Európskym spoločenstvom a Národnou správou pre cestovný ruch Čínskej ľudovej republiky o vízach a súvisiacich otázkach s ohľadom na turistické skupiny z Čínskej ľudovej republiky (ADS) ([Ú. v. EÚ L 83, 20.3.2004, s. 12](#));
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 851/2004](#) z 21. apríla 2004, ktorým sa zriaďuje Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb ([Ú. v. EÚ L 142, 30.4.2004, s. 1](#));

- [Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004](#) o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov (Ú. v. EÚ L 229, 29.6.2004, s. 35);
- [nariadenie Rady č. 2252/2004 z 13. decembra 2004](#) o normách pre ochranné prvky a biometriu v cestovných pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi (Ú. v. EÚ L 385, 29.12.2004, s. 1);
- [Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 896/2006 zo 14. júna 2006](#), ktorým sa zavádza zjednodušený režim kontroly osôb na vonkajších hraniciach založený na tom, že členské štáty na účely tranzitu cez ich územie jednostranne uznávajú niektoré povolenia na pobyt vydané Švajčiarskom a Lichtenštajnskom (Ú. v. EÚ L 167, 20.6.2006, s. 8);
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 1931/2006 z 20. decembra 2006](#), ktorým sa ustanovujú pravidlá malého pohraničného styku na vonkajších pozemných hraniciach členských štátov a ktorým sa menia a dopĺňajú ustanovenia Schengenského dohovoru (Ú. v. EÚ L 405, 30.12.2006, s. 1);
- [Rozhodnutie Rady č. 2007/801/ES zo 6. decembra 2007](#) o úplnom uplatňovaní ustanovení schengenského *acquis* v Českej republike, Estónskej republike, Lotyšskej republike, Litovskej republike, Maďarskej republike, Maltskej republike, Poľskej republike, Slovinskej republike a Slovenskej republike (Ú. v. EÚ L 323, 8.12.2007, s. 34);
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 300/2008 z 11. marca 2008](#) o spoločných pravidlách v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva a o zrušení nariadenia (ES) č. 2320/2002 (Ú. v. EÚ L 97, 9.4.2008, s. 72);
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 767/2008 z 9. júla 2008](#) o vízovom informačnom systéme (VIS) a výmene údajov o krátkodobých vízach medzi členskými štátmi (nariadenie o VIS) (Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 60);
- [rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/903/ES z 27. novembra 2008](#) o úplnom uplatňovaní ustanovení schengenského *acquis* vo Švajčiarskej konfederácii (Ú. v. EÚ L 327, 5.12.2008, s. 15);
- [Nariadenie \(ES\) č. 810/2009 z 13. júla 2009](#), ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex) (Ú. v. EÚ L 243, 15.9.2009, s. 1);
- [Nariadenie \(EÚ\) č. 265/2010 z 25. marca 2010](#), ktorým sa mení a dopĺňa Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a nariadenie (ES) č. 562/2006, pokiaľ ide o pohyb osôb s dlhodobými vízami (Ú. v. EÚ L 85, 31.3.2010, s. 1);
- [Rozhodnutie Rady 2011/842/EÚ z 13. decembra 2011](#) o úplnom uplatňovaní ustanovení schengenského *acquis* v Lichtenštajnskom kniežatstve (Ú. v. EÚ L 334, 16.12.2011, s. 27);
- [Smernica 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011](#) o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 20.12.2011, s. 9);
- [Smernica 2013/32/EÚ z 26. júna 2013](#) o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 60);

- [Nariadenie \(EÚ\) č. 604/2013 z 26. júna 2013](#), ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (dublinské nariadenie) (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 31);
- [Nariadenie \(EÚ\) č. 603/2013 z 26. júna 2013](#) o zriadení systému Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie nariadenia (EÚ) č. 604/2013, ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, a o žiadostiach orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 1);
- [Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1082/2013/EÚ z 22. októbra 2013](#) o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 2119/98/ES (Ú. v. EÚ L 293, 5.11.2013, s. 1);
- [Vykonávacie nariadenie Komisie \(EÚ\) č. 118/2014 z 30. januára 2014](#), ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1560/2003, ktoré ustanovuje podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 39, 8.2.2014, s. 1);
- [Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 565/2014/EÚ z 15. mája 2014](#), ktorým sa zavádza zjednodušený režim kontroly osôb na vonkajších hraniciach založený na jednostrannom uznávaní niektorých dokladov Bulharskom, Chorvátskom, Cyptom a Rumunskom za rovnocenné s ich národnými vízami na účely tranzitu cez ich územia alebo zamýšľaného pobytu na ich územiach, ktorého trvanie počas akéhokoľvek obdobia 180 dní nepresiahne 90 dní a ktorým sa zrušujú rozhodnutia č. 895/2006/ES a č. 582/2008/ES (Ú. v. EÚ L 157, 27.5.2014, s. 23);
- [Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/66/EÚ z 15. mája 2014](#) o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci vnútropodnikového presunu (Ú. v. EÚ L 157, 27.5.2014, s. 1);
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2016/399 z 9. marca 2016](#), ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016, s. 1);
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2016/679 z 27. apríla 2016](#) o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1);
- [Smernica Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2016/680 z 27. apríla 2016](#) o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto

- údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV, ([Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 89](#));
- [Smernica Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2016/801 z 11. mája 2016 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdiá, odborného vzdelávania, dobrovoľníckej služby, výmenných programov žiakov alebo vzdelávacích projektov a činnosti aupair](#) ([Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 21](#));
  - [Rozhodnutie Rady \(EÚ\) 2017/733 z 25. apríla 2017 o uplatňovaní ustanovení schengenského *acquis* týkajúcich sa Schengenského informačného systému v Chorvátskej republike](#) ([Ú. v. EÚ L 108, 26.4.2017, s. 31](#));
  - [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín](#) ([Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 1](#));
  - [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2018/1861 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému \(SIS\) v oblasti hraničných kontrol, o zmene Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a o zmene a zrušení nariadenia \(ES\) č. 1987/2006](#) ([Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 14](#));
  - [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2018/1862 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému \(SIS\) v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach, o zmene a zrušení rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 1986/2006 a rozhodnutia Komisie 2010/261/EÚ](#) ([Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 56](#));
  - [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2018/1806 zo 14. novembra 2018 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti](#) ([Ú. v. EÚ L 303, 28.11.2018, s. 39](#));
  - [Rozhodnutie Rady \(EÚ\) 2018/934 z 25. júna 2018 o nadobudnutí účinnosti zostávajúcich ustanovení schengenského *acquis* týkajúcich sa Schengenského informačného systému v Bulharskej republike a Rumunsku](#) ([Ú. v. EÚ L 165, 2.7.2018, s. 37](#));
  - [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2019/1157 z 20. júna 2019 o posilnení zabezpečenia preukazov totožnosti občanov Únie a dokladov o pobyte vydávaných občanom Únie a ich rodinným príslušníkom vykonávajúcim svoje právo na voľný pohyb](#) ([Ú. v. EÚ L 188, 12.7.2019, s. 67](#));
  - [Vykonávacie rozhodnutie Komisie C\(2020\) 395 z 28. 1. 2020](#), ktorým sa mení rozhodnutie Komisie K(2010) 1620 v konečnom znení, pokiaľ ide o nahradenie príručky pre spracovanie žiadostí o víza a úpravu udelených víz (Príručka k vízovému kódexu I).

- **Medzinárodné právo:**

- [Dohovor o civilnom letectve zo 7. decembra 1944 \(Dohovor ICAO, príloha 2 a 9\);](#)
- [Európsky dohovor o ochrane ľudských práv zo 4. novembra 1950 a jeho protokoly;](#)
- [Ženevský dohovor o postavení utečencov z 28. júla 1951, zmenený Newyorským protokolom z 31. januára 1967;](#)
- [Viedenský dohovor o diplomatických stykoch z 18. apríla 1961;](#)
- [Dohovor o uľahčení medzinárodnej námornej dopravy \(FAL\) z 9. apríla 1965;](#)
- [Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Švajčiarskou konfederáciou na druhej strane o voľnom pohybe osôb \(Ú. v. ES L 114, 30.4.2002, s. 6\);](#)
- [Dohovor MOP o preukazoch totožnosti námorníkov \(č. 185\) z 19. júna 2003;](#)
- [Dvojstranné dohody o malom pohraničnom styku;](#)
- [Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu \(Ú. v. EÚ C 384I, 12.11.2019, s. 1\).](#)

DODATOK A

POSTUP OZNAMOVANIA

Ak má členský štát⁹⁷ v súlade s článkom 8 ods. 2a Kódexu schengenských hraníc v úmysle vykonávať ciele kontrolы osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, bezodkladne musí oznámiť plánované uplatňovanie týchto cieleých kontrol:

- a) ostatným členským štátom,
- b) Európskej agentúre pre pohraničnú a pobrežnú stráž (ďalej len „agentúra“) a
- c) Komisii.

Dotknutý členský štát môže rozhodnúť o utajení tohto oznámenia alebo jeho častí.

S cieľom zabezpečiť potrebný účinok oznámenia, a najmä umožniť ostatným členským štátom, Komisii a agentúre vyjadriť prípadné obavy sa v oznámení musia objasniť dôvody, rozsah pôsobnosti a trvanie odchýlky, a to ďalej uvedeným spôsobom.

Dôvody sa musia doložiť objektívnymi skutočnosťami týkajúcimi sa odchýlky od systematických kontrol na konkrétnych hraničných priechodoch.

Dotknutý členský štát by mal uviesť najmä:

- hlavné charakteristiky toku na príslušnom hraničnom priechode, resp. príslušných hraničných priechodoch, ako napríklad kategórie osôb prekračujúcich hranice;
- odhadovaný podiel štátnych príslušníkov tretích krajín a podiel osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, prekračujúcich tieto hranice;
- informáciu o tom, že údajné predĺženie čakacej lehoty je spôsobené systematickými kontrolami (a nie napríklad prácami na ceste v oblasti neďaleko daného hraničného priechodu). Všeobecné poukázanie na nadchádzajúce dovolenkové obdobie v tejto súvislosti nepostačuje. Neexistuje univerzálny ukazovateľ neprimeraného vplyvu na tok dopravy, ktorý by bol uplatniteľný na všetky členské štáty alebo hraničné priechody. Pri posudzovaní neprimeraného vplyvu na čakaciu lehotu sa nemôže opomenúť priemerná čakacia lehota alebo skôr zaznamenané omeškания;
- informáciu o tom, ako sa odchýlkou odstráni neprimeraný vplyv na tok dopravy na príslušnom hraničnom priechode, resp. príslušných hraničných priechodoch.

Musí sa špecifikovať príslušný hraničný priechod, resp. príslušné hraničné priechody.

Plánovaný čas trvania odchýlky musí byť primeraný a nesmie prekročiť rámec toho, čo je nevyhnutné. Pre každý hraničný priechod sa uvedie konečný plánovaný termín, do ktorého sa

⁹⁷ Pojem „členský štát“ sa v tomto texte chápe tak, že zahŕňa aj štyri krajiny pridružené k schengenskému priestoru.

bude odchýlka uplatňovať. Odchýlky bez určenia takéhoto termínu nie sú prijateľné. V súlade s článkom 15 Kódexu schengenských hraníc sú členské štáty povinné nasadiť dostatočný počet vhodného personálu a zabezpečiť dostatok zdrojov, aby zaistili vykonávanie systematických kontrol v relevantných databázach.

Členský štát by mal v oznámení uviesť dátum zaslania posúdenia rizík agentúre, ako sa vyžaduje v článku 8 ods. 2a Kódexu schengenských hraníc, a vysvetliť hlavné prvky posúdenia rizika, čím umožní adresátom takéhoto oznámenia zaujať informované stanovisko.

Ak majú ostatné členské štáty, agentúra alebo Komisia v súvislosti so zámerom odchýliť sa od pravidla systematických kontrol s použitím databáz obavy, musia o nich informovať dotknutý členský štát do dvoch týždňov od prijatia oznámenia. Členský štát musí vziať tieto obavy do úvahy.

Členské štáty by mali zriadiť interné komunikačné kanály a musia informovať ostatné členské štáty a Komisiu prostredníctvom svojho stáleho zastúpenia, a to tak, že zašlú oznámenie kontaktnému miestu v rámci stáleho zastúpenia a na funkčnú e-mailovú adresu (<mailto:HOME-B1-BORDERS@ec.europa.eu>).

DODATOK B

POSTUP TÝKAJÚCI SA UPLATŇOVANIA ODCHÝLKY OD ZÁSADY SYSTEMATICKÝCH KONTROL S POUŽITÍM PRÍSLUŠNÝCH DATABÁZ PODĽA ČLÁNKU 8 KÓDEXU SCHENGENSKÝCH HRANÍC VRÁTANE POSÚDENIA RIZIKA

Článok 8 ods. 2a Kódexu schengenských hraníc umožňuje členským štátom uplatniť odchýlku od zásady systematických kontrol s použitím príslušných databáz vo vzťahu k osobám, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie a ktoré prekračujú vonkajšie hranice, za predpokladu, že sú splnené dve kumulatívne podmienky:

1. Dotknutý členský štát musí v súvislosti s vykonávaním systematických kontrol osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, preukázať neprímeraný vplyv na tok dopravy.
2. Pred prijatím rozhodnutia o odchýlke musí dotknutý členský štát vypracovať posúdenie rizika, ktorým preukáže, že vykonávanie cieľných kontrol osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, by nevedlo k vzniku bezpečnostného rizika.

S cieľom zabezpečiť potrebný účinok ustanovení týkajúcich sa dočasnej odchýlky sa objasnia nasledujúce aspekty týkajúce sa posúdenia rizika spojeného s cieľným vykonávaním kontrol a opatrení nadväzujúcich na oznámenie zámeru uplatňovať odchýlku, a to takto:

A. Posúdenie rizika

1. Členský štát, ktorý sa chce uplatniť odchýlku, pripraví posúdenie rizika podľa metodiky CIRAM.

Agentúra v úzkej spolupráci s členskými štátmi vypracuje štandardizovaný vzor na predkladanie takýchto posúdení, pri ktorom sa využijú synergie s ostatnými už existujúcimi posúdeniami rizík a posúdeniami zraniteľnosti, a poskytne k nemu prístup online.

2. Posúdenie rizika, v ktorom sa konštatuje malá [alebo stredne vysoká] hrozba, sa predloží agentúre za použitia štandardizovaného vzoru na predkladanie takýchto posúdení, a to ešte pred skutočným uplatnením odchýlky. Za výnimočných okolností (napríklad v prípade mimoriadneho a nepredvídaného prílevu cestujúcich z EÚ/EHP/CH na určitom hraničnom priechode) sa môže posúdenie rizika predložiť súčasne s uplatnením odchýlky, avšak iba vtedy, ak sa už v samotnom oznámení poskytli rozsiahle informácie preukazujúce bezprostredný neprímeraný vplyv na tok dopravy na konkrétnom hraničnom priechode.

Podľa článku 8 ods. 2a druhého pododseku Kódexu schengenských hraníc: „*Posúdenie rizík stanoví dôvody dočasného zúženia na cieľné kontroly s použitím databáz, zohľadní, okrem iného, neprímeraný vplyv na tok dopravy a poskytne štatistiky o cestujúcich a incidentoch súvisiacich s cezhraničnou trestnou činnosťou. Pravidelne sa aktualizuje.*“ Keďže odchýlky sa môžu vzťahovať len na osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, posúdenie rizík by sa malo zameriavať na posúdenie rizík vznikajúcich v súvislosti osobami, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, na konkrétnych hraničných priechodoch.

Posúdenie rizík zo strany členského štátu, ako sa uvádza v článku 8 ods. 2a Kódexu schengenských hraníc, vypracované v súlade s metodikou CIRAM a vzorom musí konkrétne zahŕňať:

- I. Opis dôvodu dočasného obmedzenia kontrol na cielené kontroly s použitím databáz a kvantitatívne údaje (napríklad o predpokladanom toku cestujúcich, čase spracúvania na jedného cestujúceho a pod.), ktoré preukazujú neprimeraný vplyv na tok dopravy na vybranom hraničnom priechode, resp. vybraných hraničných priechodoch po vyčerpaní možností zvýšenia kapacít.
- II. Odhadovaný podiel celkového počtu a dominantné profily cestujúcich, ktorí požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie a ktorí by v čase, keď sa bude uplatňovať odchýlka od systematických kontrol, mohli predstavovať hrozbu v súvislosti s verejným poriadkom, vnútornou bezpečnosťou, verejným zdravím alebo medzinárodnými vzťahmi ktoréhokoľvek z členských štátov.
- III. Posúdenie možného vplyvu odchýlky na bezpečnosť, t. j. verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť atď., členských štátov vrátane posúdenia možného vplyvu odchýlky na dopravné spojenia do iných členských štátov.

Ak sa v posúdení rizík konštatuje, že riziká týkajúce sa verejného poriadku, vnútornej bezpečnosti, verejného zdravia alebo medzinárodných vzťahov ktoréhokoľvek členského štátu sú vysoké, odchýlka sa neuplatní.

Na základe posúdenia rizík, v ktorom sa konštatuje, že riziká týkajúce sa verejného poriadku, vnútornej bezpečnosti, verejného zdravia alebo medzinárodných vzťahov ktoréhokoľvek členského štátu sú nízke [alebo stredne vysoké], by mal dotknutý členský štát zaistiť, aby sa riziká identifikované pre každý príslušný hraničný priechod zmiernili vhodnými stratégiami a prostriedkami. Tieto stratégie a prostriedky sa opíšu v posúdení rizík, ktoré sa predloží agentúre.

3. Agentúra vyhodnotí zaslané posúdenie rizík v lehote dohodnutej s daným členským štátom. Agentúra môže na účely vyhodnotenia posúdení rizík predložených členskými štátmi použiť

vlastné zdroje a informácie, najmä informácie zhromaždené na základe posúdení zraniteľnosti. Môže požiadať o radu Europol alebo iné agentúry EÚ.

- A. Ak je posúdenie rizík neúplné alebo ak poskytnuté informácie nie sú relevantné, agentúra sa musí čo najskôr obrátiť na dotknutý členský štát so žiadosťou o doplňujúce informácie/odôvodnenie.
Ak sa doplnené posúdenie rizík nepredloží v lehote dohodnutej s agentúrou, agentúra by mala dotknutému členskému štátu adresovať poslednú výzvu a následne upozorniť na danú situáciu ostatné členské štáty a Komisiu.
- B. Ak sa dotknutý členský štát a agentúra nezhodnú, pokiaľ ide o úplnosť a relevantnosť poskytnutého posúdenia rizík, budú sa obe strany snažiť dospieť v primeranom čase (najviac v priebehu dvoch týždňov) k spoločnej dohode.

Ak budú nezhody pretrvávať, agentúra musí upozorniť Komisiu a ostatné členské štáty. Môže sa sprostredkovať stretnutie medzi agentúrou, dotknutým členským štátom, Komisiou a prípadne aj ostatnými členskými štátmi. Stretnutie v takom prípade usporiada Komisia, ktorá vyzve k účasti príslušné zainteresované strany.

Stanovisko agentúry by sa malo najprv poskytnúť na vyjadrenie členskému štátu, ktorý predložil posúdenie rizík. Agentúra musí informovať o svojom stanovisku Komisiu a ostatné členské štáty.

4. Dotknutý členský štát musí posúdenie rizík pravidelne aktualizovať. Pri tom by mal v relevantných prípadoch postupovať aj podľa bodov A.1 až A.3.

B. Oznámenie zámeru uplatniť odchýlku a opatrenia nadväzujúce na takéto oznámenie:

1. Dotknutý členský štát oznámi zámer uplatniť odchýlku ostatným členským štátom, Komisii a agentúre. Oznámenie by malo spĺňať minimálne požiadavky stanovené v dodatku A k tejto príručke,
2. Ak členské štáty, agentúra alebo Komisia majú v súvislosti so zámerom vykonávať ciele kontroly s použitím databáz obavy, bezodkladne o týchto obavách musia informovať dotknutý členský štát. Ostatné členské štáty alebo Komisia môžu požiadať agentúru, aby preverila, či sú dôvody ich obáv opodstatnené.

Členské štáty, ktoré majú obavy, môžu o svojich obavách informovať aj agentúru, Komisiu a ostatné členské štáty. Hoci by sa obavy mali v zásade objasniť na dvojstrannom základe s členským štátom, ktorý oznamuje zámer uplatňovať odchýlku, vzhľadom na množstvo obáv alebo ich povahu (napríklad, ak sa týkajú rovnakého aspektu) sa môže zvolať stretnutie všetkých strán, ktoré vyjadrili obavy, pričom sa o tejto skutočnosti informujú aj ostatné strany, ktoré boli oprávnené vyjadriť obavy, ale neurobili tak. Takéto stretnutie sa môže zvolať z podnetu ktorejkoľvek z oprávnených strán. Za usporiadanie takéhoto stretnutia a predsedanie takémuto stretnutiu je zodpovedná Komisia.

3. Členský štát, ktorý má v úmysle uplatňovať odchýlku od systematických kontrol s použitím databáz v súvislosti s osobami, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, musí tieto obavy zohľadniť.

4. Dotknutý členský štát musí podať každých šesť mesiacov Komisii a agentúre správu o uplatňovaní cielených kontrol s použitím databáz zameraných na osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie. V správach by sa mali poskytnúť podrobné informácie o skutočnom využívaní cielených kontrol na konkrétnych hraničných priechodoch, údaje o toku dopravy na týchto hraničných priechodoch, na ktorých sa uplatňuje odchýlka, a o ich vplyve na vývoj posúdenia rizík týkajúcich sa verejného poriadku, vnútornej bezpečnosti, verejného zdravia alebo medzinárodných vzťahov dotknutého členského štátu.

Dotknutý členský štát musí poskytnúť vo svojej správe aspoň tieto informácie, a to za každý hraničný priechod a za každý časový úsek, v ktorom sa odchýlky využili:

- presný čas, keď sa odchýlky využívali (začiatok o: hodine a minúte UTC. koniec o: hodine a minúte UTC.);
- počet cestujúcich, ktorí prekročili danú hranicu, v členení podľa štátnej príslušnosti a smeru cesty (vstup/výstup);
- počet osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie a ktoré neboli pri vstupe skontrolované v databázach, v členení podľa občianstva a smeru cesty (vstup/výstup);
- počet osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie a ktoré boli skontrolované v databázach, v členení podľa občianstva a smeru cesty (vstup/výstup);
- počet pozitívnych lustrácií v príslušných databázach dosiahnutých v súvislosti s cestujúcimi, ktorí boli predmetom cielených kontrol, v členení podľa smeru cesty (vstup/výstup), občianstva a databázy.

Dotknutý členský štát by sa mal okrem toho v relevantných prípadoch snažiť poskytnúť za vykazované obdobie tieto kontextové informácie, a to v členení podľa hraničných priechodov a mesiacov⁹⁸:

- počet cestujúcich, ktorí prekročili danú hranicu, v členení podľa štátnej príslušnosti a smeru cesty (vstup/výstup);
- počet pozitívnych lustrácií v príslušných databázach dosiahnutých počas systematických kontrol, v členení podľa smeru cesty (vstup/výstup) a občianstva.

---

⁹⁸ Táto oznamovacia povinnosť sa môže preskúmať po prvom oznámení.

ZOZNAM PRÍLOH K PRAKTICKEJ PRÍRUČKE PRE PRÍSLUŠNÍKOV POHRANIČNEJ STRÁŽE

1. Zoznam vnútroštátnych útvarov zodpovedných za kontrolu hraníc.
2. Zoznam kontaktných miest v členských štátoch pre otázky riadenia hraníc.
3. Zoznam kontaktných miest na výmenu informácií o bezpečnostných kódoch pečiatok na vstupe a na výstupe.
4. Zoznam hraničných priechodov.
5. Tabuľka cestovných dokladov, ktoré oprávňujú držiteľa prekročiť vonkajšie hranice a ktoré môžu byť potvrdené vízom [= príloha 10 k Príručke k vízovému kódexu (rovnaký názov)].
6. Zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekročení vonkajších hraníc, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú od vízovej povinnosti oslobodení (= príloha 1 k Príručke k vízovému kódexu).
7. Tranzit štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú vízum/povolenie na pobyt vydané, resp. udelené schengenskými štátmi, cez územia Bulharska, Cypru a Rumunska.
8. Výnimky z vízovej povinnosti pre držiteľov diplomatických pasov, služobných pasov a iných úradných pasov (= príloha 5 „Informácie o vnútroštátnych výnimkách z vízovej povinnosti“ k príručke k vízovému kódexu).
9. Výnimky z vízovej povinnosti pre osoby, ktorým je priznané postavenie utečenca a osoby bez štátnej príslušnosti (= príloha 5 „Informácie o vnútroštátnych výnimkách z vízovej povinnosti“ k príručke k vízovému kódexu).
10. Ostatné výnimky z vízovej povinnosti (= príloha 5 „Informácie o vnútroštátnych výnimkách z vízovej povinnosti“ k príručke k vízovému kódexu).
11. Výnimky z oslobodenia od vízovej povinnosti, pokiaľ ide o osoby vykonávajúce platenú činnosť (= príloha 5 „Informácie o vnútroštátnych výnimkách z vízovej povinnosti“ k príručke k vízovému kódexu).
12. Zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci podliehajú požiadavke letiskových tranzitných víz
(= príloha 7 k príručke k vízovému kódexu:

- Príloha 7A „Spoločný zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať letiskové tranzitné víza pri prechode cez medzinárodný tranzitný priestor letísk, ktoré sa nachádzajú na území členských štátov“.
  - Príloha 7B „Zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať letiskové tranzitné vízum pri prechode cez medzinárodný tranzitný priestor letísk, ktoré sa nachádzajú na území jedného alebo niekoľkých členských štátov“.
  - Príloha 7C „Zoznam povolení na pobyt, ktoré držiteľov oprávňujú na tranzit cez letiská členských štátov bez toho, aby museli mať letiskové tranzitné vízum“.
13. Jednotný formát vízových nálepiek a informácie o ich technických špecifikáciách a bezpečnostných prvkoch (= príloha 19 „Vízová nálepka“ k príručke k vízovému kódexu).
  14. Spôsob vyplnenia vízových nálepiek (= príloha 20 „Vyplnenie vízovej nálepky“ k príručke k vízovému kódexu).
  15. Informácie, ktoré treba v prípade potreby vložiť do časti „Poznámky“ (= príloha 22 „Vnútroštátne záznamy na vízovej nálepke v časti „Poznámky““ k príručke k vízovému kódexu).
  16. Pokyny pre vkladanie informácií do oblasti pre strojové čítanie (príloha je nadbytočná, informácie sú uvedené v prílohe 14 k tejto príručke).
  17. Vzor vyplnených vízových nálepiek (ďalšie usmernenia) (= príloha 21 „Príklady vyplnených vízových nálepiek“ k príručke k vízovému kódexu).
  18. Príklady vízových nálepiek vydaných členskými štátmi (s fotografiami).
  19. Zjednodušený tranzitný dokument (FTD) a Zjednodušený železničný tranzitný dokument (FRTD).
  20. Vzor preukazov vydávaných ministerstvami zahraničných vecí členských štátov.
  21. Účtované poplatky v eurách zodpovedajúce administratívnym nákladom na spracovanie žiadostí o víza (ďalšie informácie sú uvedené v bode 4.4 časti II Príručky k vízovému kódexu).
  22. Zoznam povolení na pobyt vydávaných členskými štátmi.
  23. Vzor povolení na pobyt vydávaných členskými štátmi.
  24. Sprievodné doklady na overenie splnenia podmienok vstupu.

25. Referenčné sumy požadované na prekročenie vonkajších hraníc, ktoré stanovujú vnútroštátne orgány (= príloha 18 k príručke k vízovému kódexu).
26. Štandardný formulár na schválenie dôkazov o dodržaní podmienok trvania krátkodobého pobytu v prípadoch, keď cestovný doklad nemá pečiatku na vstupe.
27. Vnútroštátne postupy týkajúce sa vyvrátenia domnienky neoprávneného vstupu, ak chýba odtlačok pečiatky.
28. Štandardný formulár na odopretie vstupu na hranici vrátane štandardného formulára na oznámenie a odôvodnenie zrušenia alebo odvolania víza s odôvodnením (odôvodneniami) zrušenia.
29. Prevádzkové pokyny na udeľovanie víz na hranici námorníkom na ceste, ktorí podliehajú vízovej povinnosti (= príloha 26 k príručke k vízovému kódexu).
30. Zoznam osôb zúčastňujúcich sa na školských výletoch v rámci Európskej únie (= príloha 3 k príručke k vízovému kódexu).
31. Zoznam vnútroštátnych orgánov zodpovedných za vybavovanie žiadostí o prístup k osobným údajom vloženým do SIS.
32. Vzorové značky označujúce koridory na hraničných priechodoch.
33. Vzorové harmonizované formuláre o preukázaní pozvania, financovania a ubytovania, navrhnuté zmluvnými stranami (= príloha 15 „Vzor formulárov členských štátov o preukázaní financovania a/alebo ubytovania“ k príručke k vízovému kódexu).
34. Vzor dokladov vydaných utečencom, osobám bez štátnej príslušnosti, ktorým bola poskytnutá doplnková ochrana.
35. Vzor hromadných dokumentov.
36. Zoznam dohôd o malom pohraničnom styku a vzor povolení, ktoré vydávajú členské štáty na tento účel
37. Zoznam vnútroštátnych kontaktných miest na účely konzultácie o maloletých osobách.
38. Usmernenia o pohybe tureckých štátnych príslušníkov prekračujúcich vonkajšie hranice členských štátov EÚ s cieľom poskytovať služby v rámci EÚ (= príloha 6 k príručke k vízovému kódexu).
39. Štandardný formulár pre uznávanie rozhodnutí o návrate na účely pozemného tranzitu.

40. Osvedčenie pre pracovníkov v medzinárodnej doprave.
41. Predĺženie oprávneného pobytu v súvislosti s ochorením COVID-19 – vnútroštátne postupy.
42. Usmernenia o zaobchádzaní s oprávnenými osobami podľa dohody o vystúpení.
43. Vzor dokladov, ktoré môžu mať oprávnené osoby podľa dohôd o vystúpení (EÚ-Spojené kráľovstvo, IS/LI/NO-UK, CH-UK) predtým, ako budú mať nový doklad o pobyte vydaný buď v súlade s vykonávacím rozhodnutím Komisie C(2020) 1114 final z 21.2.2020⁹⁹ (pozri aj prílohu 42 k tejto príručke) alebo v súlade s dohodami o vystúpení uzavretými medzi Islandom, Lichtenštajnskom a Nórskom na jednej strane a Švajčiarskom na druhej strane.

---

⁹⁹ Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 21. 2. 2020 o dokladoch, ktoré majú vydávať členské štáty podľa článku 18 ods. 1 a 4 a článku 26 Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu [C(2020) 1114 final].